

ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ
ΛΥΡΙΚΟΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Ε' ΕΞΕΤΑΣΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
588

B 131A ΕΞΕ

Κρηναίος (Βιολ.) Ζεγγίιος (Μυθ.)

ΑΡΧΑΙΑ

ε/ρ = 28α

ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ
ΛΥΡΙΚΟΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΑΡΧΑΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
|| ΒΙΒΛΙΟ Β'

ΒΙΚΤΩΡΟΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ
ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ Γ. ΤΣΕΛΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ
ΛΥΡΙΚΟΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

004 B
844

63

ΔΙΑ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ
ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1963

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

002
WNE
ET2B
588

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΑΡΧΑΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΛΟΓΙΚΗ
ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ

002B
588

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

~~ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΕΛΛΑΔΑ~~
Ε Ι Ξ Α Γ Ω Γ Η

Ο ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι ἐκαλλιέργησαν θαυμασίως ὅλα τὰ εἶδη τοῦ γραπτοῦ λόγου. Τὰ ἀθάνατα ἔργα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων δεικνύουν, ὅτι καὶ ἡ ποίησις καὶ ὁ πεζὸς λόγος ἐφθασαν εἰς ὑψιστον βαθμὸν ἀναπτύξεως.

Καὶ ἡ μὲν ποίησις γενικῶς προηγήθη τοῦ πεζοῦ λόγου,

διότι αὕτη εἶναι προῖον φαντασίας, τὴν ὁποίαν εἶχε πλουσίαν ὁ ἑλληνικὸς λαός, ἐνῶ ὁ πεζὸς λόγος ἀπαιτεῖ ὀριμότητα σκέψεως καὶ ἀκριβείαν ἐκφράσεων.

Εἰδικώτερον δὲ ἡ ἐπικὴ ποίησις εἶναι τὸ ἀρχαιότερον εἶδος, ἀναπτύχθην πρὸ τῆς λυρικῆς καὶ τῆς δραματικῆς, διότι οἱ Ἕλληνες, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπεκράτουν ἀκόμη αἱ παλαιαὶ βασιλεῖαι, ἐτέρποντο ἀκούοντες τὰς μυθικὰς παραδόσεις περὶ τῶν πράξεων καὶ τῶν κατορθωμάτων τῶν ἡρώων, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνῆγον τὸ γένος των οἱ ἄνακτες.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

Ἡ λυρικὴ ποίησις ἀνεπτύχθη βραδύτερον τῆς ἐπικῆς. Καὶ εἶχε μὲν καὶ αὕτη τὴν ἀρχὴν παλαιότατα εἰς τὰ ἄσματα τοῦ λαοῦ ἐν ἀτέχνῳ ἢ δημώσει ποιήσει (ιδίως εἰς θρησκευτικὰ ἄσματα πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ Ἀπόλλωνος), ἀλλ' ὡς ἔντεχνον εἶδος ἡ λυρικὴ ποίησις ἤρχισεν ἀναφαινομένη ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Η' π.Χ. αἰῶνος, ἤτοι πολὺ μετὰ τὴν ἐπικὴν.

Ἡ ἐκδήλωσις καὶ αὐτῆς ἐγένεν εἰς προσήκοντα τόπον καὶ χρόνον. Κάτω ἀπὸ τὸν λαμπρὸν οὐρανὸν τῆς Ἰωνίας «μὲ τὸ γλυκύτερον κλίμα τοῦ κόσμου» οἱ Ἕλληνες εἶχον ἰδρῦσαι μεγάλας καὶ πλουσίας πόλεις. Εἰς ἐλευθέρας καὶ ἀκμαζούσας πολιτείας οἱ ποιητικοὶ Ἴωνες ἐπλημμυρίζοντο ἀπὸ συναισθήματα, τὰ ὅποια ἐζήτουν νὰ ἐξωτερικευθοῦν. Ἡσθάνοντο βαθύτατα τὴν ἀνάγκην καὶ εἶχον πλήρη τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ πλουσίου ψυχικοῦ των κόσμου.

Κατὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν δημιουργικὴν ἐποχὴν εὐρέθησαν ἄνδρες ἔχοντες τὴν ἰκανότητα ν' ἀνταποκριθοῦν εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν καὶ ἤρχισαν οὕτω τὴν πρώτην ἔντεχνον λυρικὴν δημιουργίαν. Ἀπὸ τότε βαθμηδὸν ἡ λυρικὴ ποίησις προήχθη μέχρι τῶν μέσων τοῦ Ε' αἰῶνος, ὅτε ἐφθασεν εἰς ὑψίστην ἀκμὴν, διαδοθεῖσα εἰς ὅλας τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

Ὁ ἐσωτερικὸς ψυχικὸς κόσμος, τὸν ὁποῖον ἐκφράζει ἡ λυρική ποίησις, εἶναι ποικίλος. Σκέψεις, ιδέαι, συναίσθηματα καὶ πάθη διάφορα (χαρὰ, λύπη, ἐνθουσιασμός, ἀπογοήτευσις, ὀρμὴ πρὸς δρᾶσιν, ἀπελπισία, θαυμασμός, ἀγάπη, ἔχθρα, τόλμη, φόβος καὶ τόσα ἄλλα) πλημμυρίζουν τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητοῦ καὶ ἐξωτερικεῦνται διὰ τῶν προϊόντων τῆς ποιήσεώς του. Ἐπειτα καὶ οἱ τρόποι τῆς ἐξωτερικεύσεως ποικίλλουν. Τὰ μέτρα, οἱ ῥυθμοί, ἡ γλῶσσα, ἡ ἀπαγγελία ἢ ἡ μετὰ μουσικῆς ἔκφρασις τῶν λυρικῶν ποιημάτων ποικίλλουν ἐπίσης.

Τοιοῦτοτρόπως ἡ λυρική ποίησις, ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς μορφῆς διὰ τῆς ὁποίας ἐκφράζεται, διακρίνεται εἰς τέσσαρα κύρια εἶδη: εἰς τὴν **ἐλεγειακὴν**, τὴν **ἰαμβικὴν**, τὴν **μελικὴν** καὶ τὴν **χορικὴν**. Τὰ εἶδη ταῦτα διεμορφώθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν ἀλληλοδιαδόχως, ἕκαστον δ' ἐξ αὐτῶν προῆλθεν ἐκ τοῦ προηγουμένου κατὰ φυσικὴν καὶ κανονικὴν πρόοδον μὲ τὴν ἐπέκτασιν καὶ τοῦ νοήματος καὶ ἰδίως τοῦ μέτρου. Διότι τὸ μέτρον, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ κυριώτερον στοιχεῖον εἰς τὴν ἑλληνικὴν ποίησιν, διαδοχικῶς μεταβαλλόμενον καὶ πλατυνόμενον ἐφθασεν ἀπὸ τὸν ἀπλοῦστατον ἐλεγειακὸν τύπον εἰς τὰ τεχνικώτατα καὶ ποικιλώτατα συστήματα τῆς χορικῆς ποιήσεως.

Α'. ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Τὸ πρῶτον προϊόν τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶναι ἡ **ἐλεγεία**, ἐξ ἧς καὶ ἡ ποίησις λέγεται **ἐλεγειακή**.

Ἡ ἐλεγεία εἶναι δημιούργημα τῶν Ἰώνων καὶ ἐμφανίζεται κατὰ τὸ 700 - 600 π.Χ. Ἐλαβε δὲ τὸ ὄνομά της ἐκ τῆς λέξεως **ἔλεγος**, ἡ ὁποία ἐσήμαινεν ἄσμα θρηνώδες, ἀδόμενον πρὸς αὐλόν. Ἐπομένως ὁ ἀρχικὸς χαρακτήρ τῆς ποιήσεως ταύτης ἦτο μᾶλλον θρηνώδης. Βραδύτερον ὅμως ὁ κύκλος τῆς ἐλεγείας ἐπέξετάθη καὶ δὲν ἐξέφραζεν αὐτῇ μόνον

ορῆνον, ἀλλὰ καὶ οἰανδήποτε σφοδρὰν ψυχικὴν συγκίνησιν, ἤτοι χαρὰν, λύπην, ἔρωτα, ἐνθουσιασμόν καὶ ἄλλα.

Εἰς τὴν ἐλεγείαν ὑπάγεται καὶ τὸ **ἐπίγραμμα**, τὸ ὁποῖον εἶναι σύντομος ἐλεγεία, ἀποτελούμενη ἀπὸ ἓν ἢ δύο δίστιχα, σπανίως δὲ ἀπὸ περισσότερα.

Γλῶσσα τῆς ἐλεγείας εἶναι ἡ **ἰωνικὴ διάλεκτος**, ὅπως καὶ τοῦ ἔπους, μὲ πολλοὺς αἰολισμοὺς καὶ δωρισμοὺς. Κυριώτεροι δὲ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐλεγειακῆς ποιήσεως εἶναι ὁ **Καλλίνος**, ὁ **Τυρταῖος**, ὁ **Μίμνερος**, ὁ **Σόλων**, ὁ **Ξενοφάνης**, ὁ **Θεόγνης**, εἰδικῶς δὲ τοῦ ἐπιγράμματος ὁ **Σιμωνίδης** ὁ **Κεῖος**. (Περὶ τοῦ βίου αὐτῶν βλέπε εἰς τὰς ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις).

Β'. ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Συγχρόνως πρὸς τὴν ἐλεγειακὴν διεμορφώθη εἰς χωριστὸν εἶδος καὶ ἡ **ιαμβικὴ ποίησις**, ὀνομασθεῖσα ἀπὸ τὸν **ἰαμβον**, ὁ ὁποῖος ἐσήμαινε σκῶμμα καὶ σκωπτικὸν στίχον. Ὡστε ἀρχικῶς ἡ ἰαμβικὴ ποίησις ἦτο καθαρῶς σκωπτικὴ, χλευαστικὴ καὶ εἰρωνικὴ, προσελθοῦσα ἀπὸ παλαιότατα δημόδη σκωπτικὰ ἄσματα, ἀνταλλάσσόμενα μεταξὺ τῶν ἐορταστῶν τῆς Δήμητρος καὶ τοῦ Διονύσου, οἱ ὁποῖοι ἐπετρέπετο νὰ σκώπτουν ἐλευθέρως ἀλλήλους.

Βραδύτερον ὅμως προσέλαβε μεγαλυτέραν εὐρύτητα. Καὶ εἶχε μὲν ὡς βᾶσιν τὸ σκῶμμα, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀπέβλεπεν εἰς τὴν διόρθωσιν ἀτομικῶν ἐλαττωμάτων, ἡσχολεῖτο ὅμως καὶ μὲ κοινωνικὰ ἢ πολιτικὰ θέματα, λαμβάνουσα ἀφορμὴν ἀπὸ τὰς παραχὰς καὶ τὰς ἔριδας, ἀπὸ τὸν σάλον καὶ τὴν τρικυμίαν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

Καὶ ἡ ἰαμβικὴ ποίησις, ὅπως καὶ ἡ ἐλεγεία, ἀνεπτύχθη εἰς τὴν Ἰωνίαν. Ἐνῶ ὅμως ἡ ἐλεγεία, ὅπως προηγουμένως τὸ ἔπος, διεδόθη καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἑλληνικὰ φύλα καὶ μετερρυθμίσθη κατὰ τὴν ἰδιοφυῖαν ἐκάστου τούτων, ἡ ἰαμβικὴ ποίησις παρέμεινεν ὡς τὸ κυρίως χαρακτηριστικὸν ἰωνικὸν εἶδος, μὴ δυνάμενον ν' ἀναπτυχθῇ παρὰ μόνον εἰς τοὺς ἐλευθεριάζοντας Ἴωνας.

Γλῶσσα καὶ τῆς ἰαμβικῆς ποιήσεως εἶναι ἡ ἰωνικὴ διάλεκτος, διάφορος ὅμως τῆς ἐπικῆς καὶ τῆς ἐλεγειακῆς, ὡς μᾶλλον ἐγγυτέρως πρὸς τὴν ἀττικὴν διάλεκτον. Σπουδαιότεροι δὲ ἀντιπρόσωποι τῆς ἰαμβικῆς ποιήσεως εἶναι ὁ Ἄρχιλόχος καὶ ὁ Σημωνίδης ὁ Ἀμοργίνος. (Περὶ τοῦ βίου αὐτῶν βλέπε εἰς τὰς ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις).

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ ἐλεγειακὴ καὶ ἡ ἰαμβικὴ ποίησις προπαρεσκευάσαν τὴν ἐμφάνισιν τῆς **μελικῆς ποιήσεως**, ἡ ὁποία μετὰ τῆς χορικῆς ἀποτελεῖ τὴν κυρίως λυρικὴν ποίησιν. Σὺν τῷ χρόνῳ δηλαδὴ συνεδυάσθη ἡ ποίησις μετὰ τῆς ὁλονὲν προαγομένης μουσικῆς καὶ τοιουτοτρόπως ἐδημιουργήθη ποίησις συνουμένη ὑπὸ τῆς λύρας ἢ ἄλλου μουσικοῦ ὄργανου.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως ἐκαλλιεργήθη ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ Αἰολέων, δι' ὃ καὶ καλεῖται **αιολικὴ μελικὴ ποίησις** (ἢ **αιολικὸν μέλος**). Μὲ τὸ νέον τοῦτο εἶδος ἡ ποίησις ἀνυψώθη πολὺ, ηὔρυνθη ἔτι περισσότερον ὁ κύκλος τῶν θεμάτων τῆς καὶ τὸ μέτρον ἔλαβε μεγάλην ποικιλίαν.

Γλῶσσα τῆς μελικῆς ποιήσεως εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ **αιολικὴ διάλεκτος**. Ἐπιφανέστεροι δὲ ἀντιπρόσωποι αὐτῆς εἶναι ὁ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφώ, γράψαντες εἰς Αἰολικὴν διάλεκτον, καὶ ὁ Ἀνακρέων, εἰς Ἰωνικὴν.

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

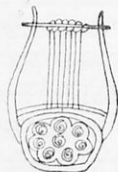
Παραλλήλως πρὸς τὴν μελικὴν ποίησιν ἀνεπτύχθη καὶ ἡ λεγομένη **χορικὴ ποίησις**, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἄσμα ἤθετο συνοδείᾳ καὶ μουσικοῦ ὄργανου καὶ χοροῦ ὀρχουμένου. Ἀποτελεῖ δηλαδὴ αὕτη συνδυασμὸν ποιήσεως, μουσικῆς καὶ ὀρχήσεως. Εἶναι ἐπομένως ἔτι τελειότερον εἶδος τῶν προηγουμένων καὶ ἐκφράζει συνθετώτερα συναισθήματα.

Ἡ συνοδεία τοῦ χοροῦ προσδίδει εἰς τὴν ποίησιν ὁμαδικώτερον χαρακτῆρα. Ὡστε, ἐνῶ ἡ μελικὴ ποίησις ἐξωτερικεῖ τὸ περιεχόμενον τῆς ψυχῆς ἐνὸς ἀτόμου, τοῦ ποιη-

τοῦ, ἡ χορική ποίησις ἐκφράζει σκέψεις, συναισθήματα, πάθη καὶ πόθους τοῦ πλήθους, λαμβάνουσα κυρίως ὡς θέματα τὴν ἐξύμνησιν θεῶν, ἡρώων, νικητῶν καὶ ἐπισήμων ἀνδρῶν, εἰς ἐορτὰς καὶ πανηγυρικὰς ἐκδηλώσεις.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως, προσελθὼν ἀπὸ ἐορτὰς καὶ πανηγύρεις πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν, ἐκαλλιεργήθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν Δωριέων, οἱ ὅποιοι ἐκ χαρακτῆρος ὑπέτασσον τὸ ἄτομον εἰς τὴν ὁλόκληρον. Ἐκ τοῦ λόγου δὲ τούτου ὀνομάσθη καὶ **δωρική μελικὴ ποίησις ἢ δωρικὸν μέλος.**

Γλῶσσα τῆς χορικῆς ποιήσεως εἶναι κυρίως ἡ **δωρικὴ διάλεκτος**, ὀνομαστότεροι δὲ ἐκπρόσωποι ταύτης εἶναι ὁ Σιμωνίδης (ὁ Κεῖος), ὁ Βακχylίδης καὶ ὁ Πίνδαρος.

ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ

Ὁ ἀναγνώστης τῶν περιεχομένων εἰς τὴν συλλογὴν ταύτην ποιημάτων θὰ προσκόψῃ ἐκ πρώτης ὄψεως εἰς τὰς ποιητικὰς διαφορὰς, τὰς ὁποίας παρουσιάζουν αἱ ἄλλαι διαλέκτοι ἀπὸ τὴν ἄττικὴν. Δύναται ὅμως νὰ ἐξοικειωθῇ εἰς αὐτάς, ἐὰν λάβῃ ὡς βάσιν τὴν ἄττικὴν διάλεκτον καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν τῶν ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων προσέξῃ τὰ σημεία, εἰς τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται αἱ διαφοραὶ αὗται. Πρὸς διευκόλυνσίν του σημειώμεν κατωτέρω τὰς σπουδαιότερας τῶν διαφορῶν τούτων ὡς πρὸς τὴν ἄττικὴν.

Ἡ ἰωνικὴ διάλεκτος α) τρέπει τὸ μακρὸν α εἰς η: ἡμέρη (ἀντὶ ἡμέρα), λίην (ἀντὶ λίαν), πενήη (ἀντὶ πενία) κλπ.—β) συναιρεῖ συχνὰ τὸ εο εἰς ευ καὶ ὄχι εἰς ου: μέχρη τεῦ (ἀντὶ μέχρη τοῦ, δηλ. μέχρη τίνος), ἐποῖευν (ἀντὶ ἐποίουον) κλπ.—γ) ἀφήνει πολλάκις ἀσυναίρετα τὰ φωνήεντα: φάος (ἀντὶ φῶς), νόον (ἀντὶ νοῦν), τῶν δυσμενέων (ἀντὶ τῶν δυσμενῶν) κλπ.—δ) προτιμᾷ τὰ φιλά σύμφωνα: ἀπίκετο (ἀντὶ ἀφίκετο), δέχομαι (ἀντὶ δέχομαι) κλπ. ε) ἀλλάσσει τὸ π διὰ τοῦ κ εἰς τὰς ἀντωνυμίας καὶ τὰ ἀντων. ἐπιρ: κόσος, ὄκως, κῶς (ἀντὶ πόσος, ὅπως, πῶς), κότε, ὀκότε (ἀντὶ πότε, ὀπότε) κλπ.

Ἡ αἰολικὴ διάλεκτος α) ἔχει φιλήν εἰς ὅλα τὰ φωνήεντα: ὄ, ἦ, ὕδωρ, ὑπὸ κτλ.—β) ἀναβιβάζει τὸν τόνον ὑπεράνω τῆς ληγοῦσης: χείμων, μέγαλαι, ἄσπιδες, θῦμος.—γ) σχηματίζει τὰ συνηρημένα ῥήματα εἰς —μι: ὄρημι (ἀντὶ ὄρῶ), φίλημι (ἀντὶ φιλῶ) κλπ.—δ) διατηρεῖ συχνὰ τὸ δίγαμμα: Γέργον, Γίδω, Γέαγε κλπ.—ε) ἐναλλάσσει τὰ φωνήεντα: κρέτος (ἀντὶ κράτος), ὠρανος καὶ ὄρανος (ἀντὶ οὐρανός), κῆνος (ἀντὶ ἐκείνος) καὶ ἐπίσης τὰ ὀδοντικά σύμφωνα μὲ τὰ χειλικὰ: πέσσυρα (ἀντὶ τέσσαρα), πέμπε (ἀντὶ πέντε), φῆρ (ἀντὶ θῆρ) κλπ.

Ἡ δωρικὴ διάλεκτος α) ἔχει τὸ α ἀντὶ τοῦ η: ἀμέρα, σελάνα, (ἀντὶ ἡμέρα, σελήνη).—β) συναιρεῖ τὸ αω εἰς α: πολιτᾶν, μωσᾶν (ἀντὶ πολιτῶν, μουσῶν).—γ) ἔχει ῥηματικὰς καταλήξεις παρηλλαγμένας, ὥστε σχηματίζει τύπους: λέγομες (ἀντὶ λέγομεν), τίθητι (ἀντὶ τίθησι), φατι (ἀντὶ φησί), φαντι (ἀντὶ φασί), διδόμεν (ἀντὶ διδόναι) κλπ. δ) ἔχει πολλοὺς συνηρημένους μέλλοντας: δωσῶ, θεραπευσῶ, ἰξοῦμαι (ἀντὶ δώσω, θεραπεύσω, ἴξομαι) κλπ. ε) διατηρεῖ τοὺς ἀρχαιοπρεπεῖς τύπους τοῦ ἄρθρου: τοί, ταί (ἀντὶ οἱ, αἱ).

Μ Ε Ρ Ο Σ Π Ρ Ω Τ Ο Ν
Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο Ν

Α'

Ε Λ Ε Γ Ε Ι Δ Α Κ Η Π Ο Ι Η Σ Ε Ι Σ

ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Α

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

1. Η Ε Λ Ε Γ Ε Ι Α

Κ Α Λ Λ Ι Ν Ο Σ

1. ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΣΑΛΠΙΣΜΑ

Μέχρις τεῦ κατάκεισθε; κόντ' ἄλκιμον ἔξετε θυμόν,
ὦ νέοι; οὐδ' αἰδεῖσθ' ἀμφιπερικτίνας
ὦδε λίην μεθιέντες; ἐν εἰρήνῃ δὲ δοκεῖτε
ἦσθαι, ἀτὰρ πόλεμος γαῖαν ἅπασαν ἔχει.

καὶ τις ἀποθνήσκων ὕστατ' ἀκοντισάτω.

5

τιμῆν τε γάρ ἐστι καὶ ἀγλαὸν ἀνδρὶ μάχεσθαι
γῆς πέρι καὶ παίδων κουριδίδης τ' ἀλόχου
δυσμένεσιν· θάνατος δὲ τότε ἔσσεται, ὀκκότε κεν δὴ
Μοῖραι ἐπικλώσωσ'· ἀλλὰ τις ἰθὺς ἴτω
ἔγχος ἀνασχόμενος καὶ ὑπ' ἀσπίδος ἄλκιμον ἦτορ
ἔλσας, τὸ πρῶτον μειγνυμένου πολέμου.

10

οὐ γάρ κως θανάτῳ γε φυγεῖν εἰμαρμένον ἐστὶν
ἄνδρ', οὐδ' εἰ προγόνων ἢ γένος ἀθανάτων.
πολλάκι δημοτῆτα φυγῶν καὶ δοῦπον ἀκόντων
ἔρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα κίχεν θανάτου.

15

ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἔμπης δῆμῳ φίλος οὐδὲ ποθεινός,
τὸν δ' ὀλίγος στενάχει καὶ μέγας, ἦν τι πάθῃ·

λαῶ γὰρ σύμπαντι πόθος κρατερόφρονος ἀνδρὸς
 θνήσκοντος, ζῶων δ' ἄξιος ἡμιθέων·
 20 ὥσπερ γὰρ μιν πύργον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὀρῶσιν·
 ἔρδει γὰρ πολλῶν ἄξια μῦνος ἐών.

Τ Υ Ρ Τ Δ Ι Ο Σ

2 (1). ΥΠΟΘΗΚΗ

Τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐνὶ προμάχοισι πεσόντα
 ἀνδρ' ἀγαθὸν περὶ ἧ πατρίδι μαρνάμενον.
 τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν καὶ πίονας ἀγροὺς
 πτωχεύειν πάντων ἔστ' ἀνιηρότατον,
 5 πλαζόμενον σὺν μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ γέροντι
 παισὶ τε σὺν μικροῖς κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ.
 ἐχθρὸς μὲν γὰρ τοῖσι μετέσσειται, οὐς κεν ἴκηται
 χρησμοσύνη τ' εἰκὼν καὶ στυγερῆ πενίη,
 αἰσχύνη τε γένος, κατὰ τ' ἀγλαὸν εἶδος ἐλέγχει,
 10 πᾶσα δ' ἀτιμίη καὶ κακότης ἔπεται.

εἰ δ' οὕτως ἀνδρὸς τοι ἀλωμένου οὐδεμί' ὥρη
 γίγνεται, οὐτ' αἰδῶς οὐτ' ὅπις οὐτ' ἔλεος,
 θυμῷ γῆς πέρι τῆσδε μαχόμεθα καὶ περὶ παίδων

Θνήσκωμεν ψυχέων μηκέτι φειδόμενοι.
 ὦ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε παρ' ἀλλήλοισι μένοντες, 15
 μηδὲ φυγῆς αἰσχρῆς ἄρχετε μηδὲ φόβου,
 ἀλλὰ μέγαν ποιεῖσθε καὶ ἄλκιμον ἐν φρεσὶ θυμόν,
 μηδὲ φιλοψυχεῖτ' ἀνδράσι μαρνάμενοι·
 τοὺς δὲ παλαιότερους, ὧν οὐκέτι γούνατ' ἐλαφρά,
 μὴ καταλείποντες φεύγετε, τοὺς γεραιούς. 20

αἰσχρὸν γὰρ δὴ τοῦτο, μετὰ προμάχοισι πεσόντα
 κεῖσθαι πρόσθε νέων ἄνδρα παλαιότερον,
 ἤδη λευκὸν ἔχοντα κάρη πολιόν τε γένειον,
 θυμὸν ἀποπνεῖοντ' ἄλκιμον ἐν κονίῃ,
 καὶ χροὰ γυμνωθέντα· νέοισι δὲ πάντ' ἐπέοικεν, 25
 ὄφρ' ἐρατῆς ἀγλαὸν ἄνθος ἔχη·
 ἀνδράσι μὲν θηητὸς ἰδεῖν, ἐρατὸς δὲ γυναιξίν,
 ζωὸς ἐὼν, καλὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσών.

ἀλλὰ τις εὖ διαβάς μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισιν
 στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὁδοῦσι δακνών. 30

3 (2). ΥΠΟΘΗΚΗ

Οὗτ' ἂν μνησαίμην οὗτ' ἐν λόγῳ ἄνδρα τιθείμην
 οὔτε ποδῶν ἀρετῆς οὔτε παλαισμοσύνης,
 οὐδ' εἰ Κυκλώπων μὲν ἔχοι μέγεθός τε βίην τε,
 νικῶν δὲ θεῶν Θρηάκιον Βορέην,
 οὐδ' εἰ Τιθωνοῖο φυὴν χαριέστερος εἶη, 5
 πλουτοίη δὲ Μίδεω καὶ Κινύρεω μάλιον,
 οὐδ' εἰ Τανταλίδεω Πέλοπος βασιλεύτερος εἶη,
 γλῶσσαν δ' Ἀδρήστου μελιχόγηρυν ἔχοι,

οὐδ' εἰ πᾶσαν ἔχοι δόξαν, πλὴν θούριδος ἀλκῆς·
10 οὐ γὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,
εἰ μὴ τετλαίῃ μὲν ὄρων φόνον αἵματόεντα
καὶ δηίων ὀρέγοιτ' ἐγγύθεν ἰστάμενος.

ἤδ' ἀρετή, τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον
κάλλιστόν τε φέρειν γίγνεται ἀνδρὶ νέῳ.
15 ξυγνὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πόλῃ τε παντί τε δήμῳ,
ὅστις ἀνὴρ διαβάς ἐν προμάχοισι μὲν
νωλεμέως, αἰσχυρῆς δὲ φυγῆς ἐπὶ πάγχυ λάθεται,
ψυχὴν καὶ θυμὸν τλήμονα παρθέμενος,
θαρσύνῃ δ' ἔπειςιν τὸν πλησίον ἄνδρα παρεστώς·
20 οὗτος ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ·
αἴψα δὲ δυσμενέων ἀνδρῶν ἔτρεψε φάλαγγας
τρηχίαις, σπουδῇ τ' ἔσχεθε κῦμα μάχης·

αὐτὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσὼν φίλον ὄλεσε θυμὸν,
ἄστῃ τε καὶ λαοὺς καὶ πατέρ' εὐκλειῆσας,
25 πολλὰ διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης
καὶ διὰ θώρηκος πρόσθεν ἐληλαμένος.
τὸν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὁμῶς νέοι ἠδὲ γέροντες,
ἀργαλέῳ τε πόθῳ πᾶσα κέκηδε πόλις·
καὶ τύμβος καὶ παῖδες ἐν ἀνθρώποισ' ἀρίστημοι
30 καὶ παίδων παῖδες καὶ γένος ἐξοπίσω,
οὐδέ ποτε κλέος ἐσθλὸν ἀπόλλυται οὐδ' ὄνομ' αὐτοῦ,
ἀλλ' ὑπὸ γῆς περ ἐὼν γίγνεται ἀθάνατος,
ὄντιν' ἀριστεύοντα μένοντά τε μαρνάμενόν τε
γῆς πέρι καὶ παίδων θοῦρος Ἄρης ὀλέσῃ.

35 εἰ δὲ φύγη μὲν κῆρα τανηλεγέος θανάτοιο,
νικήσας δ' αἰχμῆς ἀγλαὸν εὖχος ἔλῃ,

πάντες μὲν τιμῶσιν ὁμῶς νέοι ἤδὲ παλαιοί,
πολλὰ δὲ τερπνὰ παθῶν ἔρχεται εἰς Ἄϊδην·
γηράσκων ἀστοῖσι μεταπρέπει, οὐδέ τις αὐτὸν
βλάπτειν οὔτ' αἰδοῦς οὔτε δίκης ἐθέλει,
πάντες δ' ἐν θάκοισιν ὁμῶς νέοι οἳ τε κατ' αὐτὸν
εἴκουσιν χόρης οἳ τε παλαιότεροι.

40

ταύτης νῦν τις ἀνὴρ ἀρετῆς εἰς ἄκρον ἰκέσθαι
πειράσθω θυμῷ, μὴ μεθιῖς πολέμου.

4 (3). EMBATHPION

Ἄγετ', ὦ Σπάρτας εὐάνδρω
κῶροι πατέρων πολιατᾶν,
λαιᾶ μὲν ἵτυν προβάλεσθε,
δόρυ δ' εὐτόλμως ἀνσχεσθε
μὴ φειδόμενοι τᾶς ζωᾶς·
οὐ γὰρ πάτριον τᾶ Σπάρτα.

5

Δ Ρ Χ Ι Λ Ο Χ Ο Σ

5 (1). Η ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ ΑΣΠΙΣ

Ἄσπιδι μὲν Σαίων τις ἀγάλλεται, ἦν παρὰ θάμνω
ἔντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων·

αὐτὸς δ' ἐξέφυγον θανάτου τέλος· ἀσπίς ἐκείνη
ἔρρέτω· ἐξαὔτις κτήσομαι οὐ κακίω.

6 (2). ΔΕΝ ΩΦΕΛΟΥΝ ΟΙ ΘΡΗΝΟΙ

Κήδεα μὲν σπονόμεντα, Περικλέες, οὔτε τις ἀστῶν
μεμφόμενος θαλίης τέρψεται οὐδὲ πόλις·
τοίους γὰρ κατὰ κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
ἔκλυσεν οἰδαλέους δ' ἀμφ' ὀδύνησ' ἔχομεν
5 πνεύμονας· ἀλλὰ θεοὶ γὰρ ἀνηκέστοισι κακοῖσιν,
ὦ φίλ', ἐπὶ κρατερὴν τλημοσύνην ἔθεσαν
φάρμακον· ἄλλοτε δ' ἄλλος ἔχει τάδε· νῦν μὲν ἐς ἡμέας
ἐτράπεθ', αἱματόεν δ' ἔλκος ἀναστένομεν,
ἐξαὔτις δ' ἑτέρους ἐπαμείψεται· ἀλλὰ τάχιστα
10 τλήτε γυναικεῖον πένθος ἀπωσάμενοι.

Μ Ι Μ Ν Ε Ρ Μ Ο Σ

7 (1). Η ΝΕΟΤΗΣ

Ἡμεῖς δ' οἶά τε φύλλα φύει πολυάνθεμος ὄρη
ἔαρος, ὅτ' αἰψ' ἀγῆσ' ἀῤῥεται ἡελίου,
τοῖσ' ἕκελοι πήχυιον ἐπὶ χρόνον ἀνθεσιν ἤβης

τερπόμεθα, πρὸς θεῶν εἰδότες οὔτε κακὸν
οὔτ' ἀγαθόν. Κῆρες δὲ παρεστήκασι μέλαιναι, 5
ἢ μὲν ἔχουσα τέλος γήρατος ἀργαλέου,
ἢ δ' ἑτέρη θανάτῳ· μίνυθαι δὲ γίγνεται ἥβης
καρπός, ὅσον τ' ἐπὶ γῆν κίδναται ἡέλιος.

αὐτὰρ ἐπὴν δὴ τοῦτο τέλος παραμειψεται ὄρης,
αὐτίκα τεθνάμεναι βέλτιον ἢ βίος· 10
πολλὰ γὰρ ἐν θυμῷ κακὰ γίγνεται· ἄλλοτε οἶκος
τρυχοῦται, πενίης δ' ἔργ' ὀδυνηρὰ πέλει·
ἄλλος δ' αὖ παιδῶν ἐπιδεύεται, ὧν τε μάλιστα
ἱμείρων κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς Ἀΐδην·
ἄλλος νοῦσον ἔχει θυμοφθόρον· οὐδέ τις ἔστιν 15
ἀνθρώπων, ᾧ Ζεὺς μὴ κακὰ πολλὰ διδοῖ.

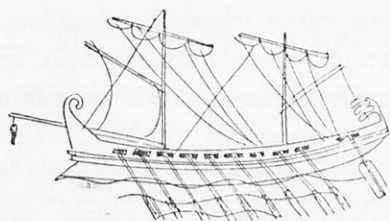

8 (2). ΤΟ ΓΗΡΑΣ

Αὐτίκα μοι κατὰ μὲν χροίην βέει ἄσπετος ἰδρώς,
πτοιῶμαι δ' ἐσορῶν ἄνθος ὀμηλικίης
τερπνὸν ὁμῶς καὶ καλόν, ἐπεὶ πλέον ὄφελεν εἶναι·
ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται ὥσπερ ὄναρ
ἥβη τιμήσσοι· τὸ δ' ἀργαλέον καὶ ἄμορφον 5
γῆρας ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέμαται,
ἐχθρὸν ὁμῶς καὶ ἄτιμον, ὅ τ' ἄγνωστον τιθεῖ ἄνδρα.
βλάπτει δ' ὀφθαλμοὺς καὶ νόον ἀμφιχυθέν. 8

Ξ Ο Λ Ω Ν

9 (1). ΣΑΛΑΜΙΣ

Αὐτὸς κήρυξ ἦλθον ἀφ' ἡμερτῆς Σαλαμῖνος
κόσμον ἐπέων ᾠδὴν ἀντ' ἀγορῆς θέμενος.

εἶην δὴ τότε ἔγώ Φολεγάνδριος ἢ Σικινῆτης
ἀντὶ γ' Ἀθηναίου πατρίδ' ἀμειψάμενος·
5 αἶψα γὰρ ἂν φάτις ἦδε μετ' ἀνθρώποισι γένοιτο·
« Ἀττικὸς οὗτος ἀνὴρ τῶν Σαλαμιναφετῶν! ».

ἴομεν ἐς Σαλαμῖνα μαχησόμενοι περὶ νήσου
ἡμερτῆς, χαλεπὸν τ' αἴσχος ἀπωσόμενοι.

10 (2). ΥΠΟΘΗΚΗ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ

Ἡμετέρη δὲ πόλις κατὰ μὲν Διὸς οὐ ποτ' ὀλεῖται
αἶσαν καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων·
τοίη γὰρ μεγάλθυμος ἐπίσκοπος ὀβριμοπάτρη
Παλλὰς Ἀθηναίη χειρὰς ὑπερθεῖν ἔχει·

5 αὐτοὶ δὲ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἀφραδίησιν
ἄστοι βούλονται χρήμασι πειθόμενοι,
δήμου θ' ἡγεμόνων ἄδικος νόος, οἷσιν ἔτοῖμον

ὕβριος ἐκ μεγάλης ἄλγεα πολλὰ παθεῖν
 οὐ γὰρ ἐπίστανται κατέχειν κόρον οὐδὲ παρούσας
 εὐφροσύνας κοσμεῖν δαιτὸς ἐν ἡσυχίῃ. 10

 πλουτοῦσιν δ' ἀδίκοισ' ἔργμασι πειθόμενοι.

 οὐθ' ἱερῶν κτεάνων οὔτε τι δημοσίων
 φειδόμενοι κλέπτουσιν ἐφ' ἀρπαγῇ ἄλλοθεν ἄλλος,
 οὐδὲ φυλάσσονται σεμνὰ θέμεθλα Δίκης,
 ἢ σιγῶσα σύνοιδε τὰ γιγνόμενα πρὸ τ' ἐόντα, 15
 τῷ δὲ χρόνῳ πάντως ἦλθ' ἀποτεισομένη.
 τοῦτ' ἤδη πάσῃ πόλει ἔρχεται ἔλκος ἄφυκτον
 ἐς δὲ κακὴν ταχέως ἤλυθε δουλοσύνην,
 ἢ στάσιν ἔμφυλον πόλεμόν θ' εὐδοντ' ἐπεγείρει,
 ὅς πολλῶν ἐρατὴν ὤλεσεν ἡλικίην 20
 ἐκ γὰρ δυσμενέων ταχέως πολυήρατον ἄστυ
 τρύχεται ἐν συνόδοις τοῖς' ἀδικοῦσι φίλαις.
 ταῦτα μὲν ἐν δήμῳ στρέφεται κακὰ τῶν δὲ πενιχρῶν
 ἰκνοῦνται πολλοὶ γαῖαν ἐς ἄλλοδαπὴν
 πραθέντες δεσμοῖσί τ' ἀεικελίοισι δεθέντες, 25
 καὶ κακὰ δουλοσύνης στυγρὰ φέρουσι βία.
 οὕτω δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἴκαδ' ἐκάστω,
 αὔλειοι δ' ἔτ' ἔχειν οὐκ ἐθέλουσι θύραι,
 ὑψηλὸν δ' ὑπὲρ ἔρκος ὑπέρθορον, εὖρε δὲ πάντως,
 εἰ καὶ τις φεύγων ἐν μυχῷ ἦ θαλάμου. 30
 ταῦτα διδάξαι θυμὸς Ἀθηναίους με κελεύει,
 ὡς κακὰ πλεῖστα πόλει δυσνομίη παρέχει,
 εὐνομίη δ' εὐκοσμία καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει
 καὶ θ' ἅμα τοῖς' ἀδίκοισ' ἀμφιτίθησι πέδας·

- 35 τραχέα λειαίνει, παύει κόρον, ὕβριν ἀμαυροῖ,
 αὐαίνει ἄτης ἄνθεα φυόμενα,
 εὐθύνει δὲ δίκας σκολιάς ὑπερήφανά τ' ἔργα
 πραῦνει, παύει δ' ἔργα διχοστασίας,
 παύει δ' ἀργαλέης ἔριδος χόλον, ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς
 40 πάντα κατ' ἀνθρώπους ἄρτια καὶ πιτυτά.

11 (3). ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΕΛΥΤΟΝ

- Μνημοσύνης καὶ Ζηνὸς Ὀλυμπίου ἀγλαὰ τέκνα,
 Μοῦσαι Πιερίδες, κλυτὲ μοι εὐχομένω·
 ὄλβον μοι πρὸς θεῶν μακάρων δότε καὶ πρὸς ἀπάντων
 ἀνθρώπων αἰεὶ δόξαν ἔχειν ἀγαθὴν·
 5 εἶναι δὲ γλυκὺν ὧδε φίλοισ', ἐχθροῖσι δὲ πικρὸν,
 τοῖσι μὲν αἰδοῖον, τοῖσι δὲ δεινὸν ἰδεῖν.
 χρήματα δ' ἱμείρω μὲν ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεπᾶσθαι
 οὐκ ἐθέλω· πάντως ὕστερον ἦλθε δίκη.
 πλοῦτον δ' ὃν μὲν δῶσι θεοί, παραγίγνεται ἀνδρὶ
 10 ἔμπεδος ἐκ νεάτου πυθμένος ἐς κορυφὴν·
 ὃν δ' ἄνδρες μετίωσιν ὑφ' ὕβριος, οὐ κατὰ κόσμον
 ἔρχεται, ἀλλ' ἀδίκοισ' ἔργμασι πειθόμενος
 οὐκ ἐθέλων ἔπεται, ταχέως δ' ἀναμίσγεται ἄτῃ·
 ἀρχὴ δ' ἐξ ὀλίγου γίγνεται ὥστε πυρός,
 15 φλαύρη μὲν τὸ πρῶτον, ἀνηρῆ δὲ τελευτᾷ.
 οὐ γὰρ δὴν θνητοῖσ' ὕβριος ἔργα πέλει·
 ἀλλὰ Ζεὺς πάντων ἐφορᾷ τέλος, ἐξαπίνης δὲ
 ὥστ' ἄνεμος νεφέλας αἴψα διεσκέδασεν

ἤρινός, ὃς πόντου πολυκύμονος ἀτρυγέτοιο
 πυθμένα κινήσας, γῆν κατά πυροφόρον 20
 δηώσας καλὰ ἔργα, θεῶν ἕδος αἰπὺν ἰκάνει
 οὐρανόν, αἰθρίην δ' αὖτις ἔθηκεν ἰδεῖν·
 λάμπει δ' ἡελίοιο μένος κατὰ πύονα γαῖαν
 καλόν, ἀτὰρ νεφέων οὐδὲν ἔτ' ἐστὶν ἰδεῖν·
 τοιαύτη Ζηνὸς πέλεται τίσις, οὐδ' ἐφ' ἐκάστω, 25
 ὥσπερ θνητὸς ἀνὴρ, γίγνεται ὀξύχολος·
 αἰεὶ δ' οὐδέ λέληθε διαμπερές, ὅστις ἀλιτρὸν
 θυμὸν ἔχει, πάντως δ' ἐς τέλος ἐξεφάνη·
 ἀλλ' ὃ μὲν αὐτίκ' ἔπεισεν, ὃ δ' ὕστερον· οἳ δὲ φύγωσιν
 αὐτοὶ μηδὲ θεῶν μοῖρ' ἐπιούσα κίχρη, 30
 ἤλυθε πάντως αὖτις· ἀνάιτιοι ἔργα τίνουσιν,
 ἧ παῖδες τούτων ἢ γένος ἐξοπίσω.

Ξ Ε Ν Ο Φ Α Ν Η Σ

12. ΣΥΜΠΙΟΣΙΟΝ

Νῦν γὰρ δὴ ζάπεδον καθαρὸν καὶ χεῖρες ἀπάντων
 καὶ κύλικες· πλεκτοὺς δ' ἀμφιτιθεῖ στεφάνους

- ἄλλος· ὃ δ' εὐῶδες μύρον ἐν φιάλῃ παρατείνει
 κρητῆρ δ' ἔστηκεν μεστός εὐφροσύνης
 5 ἄλλος δ' οἶνος ἑτοῖμος, ὃς οὐ ποτε φησὶ προδώσειν,
 μείλιχος ἐν κεράμοισ', ἄνθεος ὀσδόμενος·
 ἐν δὲ μέσοισ' ἀγνήν ὀδμήν λιβανωτὸς ἴησιν·
 ψυχρὸν δ' ἔστιν ὕδωρ καὶ γλυκὺ καὶ καθαρὸν·
 πᾶρκεινται δ' ἄρτοι ξανθοὶ γεραρῆ τε τράπεζα
 10 τυροῦ καὶ μέλιτος πίονας ἀχθομένη·
 βωμὸς δ' ἄνθεσιν ἂν τὸ μέσον πάντῃ πεπύκασται,
 μολπή δ' ἀμφὶς ἔχει δώματα καὶ θαλίη.
 χρῆ δὴ πρῶτον μὲν θεὸν ὑμνεῖν εὐφρονας ἄνδρας
 εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις·
 15 σπείσαντας δὲ καὶ εὐξαμένους τὰ δίκαια δύνασθαι
 πρήσσειν — ταῦτα γὰρ ὧν ἔστι προχειρότερον —
 οὐχ ὕβρις πίνειν ὅπόσον κεν ἔχων ἀφίκοιο
 οἴκαδ' ἄνευ προπόλου, μὴ πάνυ γηραλέος·
 ἀνδρῶν δ' αἰνεῖν τοῦτον, ὃς ἐσθλὰ πίων ἀναφαίνει,
 20 ὥς οἱ μνημοσύνη καὶ πόνος ἀμφ' ἀρετῆς·
 οὔτι μάχας διέπειν Τιτῆνων οὐδὲ Γιγάντων,
 οὐδ' αὖ Κενταύρων, πλάσματα τῶν προτέρων,
 ἧ στάσις σφεδανὰς τοῖσ' οὐδὲν χρηστὸν ἔνεστιν·
 θεῶν δὲ προμηθεῖην αἰὲν ἔχειν ἀγαθόν.

Θ Ε Ο Γ Ν Ι Σ

13. (1). ΕΙΣ ΑΠΟΛΛΩΝΑ

ὦ ἄνα, Λητοῦς υἱέ, Διὸς τέκος, οὔποτε σεῖο
λήσομαι ἀρχόμενος, οὐδ' ἀποπαυόμενος,
ἀλλ' αἰεὶ πρῶτον σέ καὶ ὕστατον ἐν τε μέσοισιν
ἀείσω· σὺ δέ μοι κλυθὶ καὶ ἐσθλά δίδου.

Φοῖβε ἄναξ, ὅτε μὲν σε θεὰ τέκε πότνια Λητώ,
φοίνικος βραδινῆς χερσὶν ἐφαψαμένη,
ἀθανάτων κάλλιστον, ἐπὶ τροχοειδέι λίμνῃ,
πᾶσα μὲν ἐπλήσθη Δῆλος ἀπειρεσίῃ
ὄδμῆς ἀμβροσίης, ἐγέλασσε δὲ γαῖα πελώρη,
γῆθησεν δὲ βαθὺς πόντος ἄλως πολιῆς.

ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΚΥΡΝΟΝ

I

14 (2). ΟΥΔΕΝ ΦΙΛΤΕΡΟΝ ΠΑΤΡΗΣ

ἦλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ ἐς Σικελὴν ποτε γαῖαν,
ἦλθον δ' Εὐβοίης ἀμπελόεν πεδίον
Σπάρτην τ' Εὐρώτα δονακοτρόφου ἀγλαὸν ἄστν

- καὶ μ' ἐφίλειεν προφρόνως πάντες ἐπερχόμενον
5 ἀλλ' οὔτις μοι τέρψις ἐπὶ φρένας ἤλθεν ἐκείνων.
οὕτως οὐδὲν ἄρ' ἦν φίλτερον ἄλλο πάτρης.

II

15 (3). ΗΝ ΔΕ ΚΑΚΟΙΣΙΝ ΣΥΜΜΗΣΓΗΣ...

- Ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι· κακοῖσι δὲ μὴ προσομίλει
ἀνδράσιν, ἀλλ' αἰεὶ τῶν ἀγαθῶν ἔχειο·
ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἅπ' ἐσθλά μαθήσεται· ἦν δὲ κακοῖσιν
συμμίσηγης, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἔοντα νόον.
5 τοὶ κακοὶ οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγονάσιν,
ἀλλ' ἄνδρεςσι κακοῖς συνθέμενοι φιλήην
ἔργα τε δεῖλ' ἔμαθον καὶ ἔπη δύσφημα καὶ ὕβριν,
ἐλπόμενοι κείνους πάντα λέγειν ἔτυμα.

III

16 (4). Ο ΔΗΠΡΟΣΩΠΟΣ ΦΙΛΟΣ

- Εἴ τις ἐπαινήσῃ σε τόσον χρόνον, ὅσον ὀρώης,
νοσφισθεῖς δ' ἄλλη γλώσσαν ἱῆσι κακὴν,
τοιοῦτός τοι ἑταῖρος ἀνὴρ φίλος οὔτι μάλ' ἐσθλός,
ὅς κ' εἶπη γλώσση λώια, φρονῆ δ' ἔτερα.
5 ἀλλ' εἴη τοιοῦτος ἐμοὶ φίλος, ὃς τὸν ἑταῖρον
γινώσκων ὀργὴν καὶ βαρὺν ὄντα φέρει
ἀντὶ κασιγνήτου· σὺ δέ μοι, φίλε, ταῦτ' ἐνὶ θυμῷ
φράζεο, καὶ ποτέ μευ μνήσεται ἐξοπίσω.

IV

17 (5). ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ

- Μὴ μ' ἔπεσιν μὲν στέργε, νόον δ' ἔχε καὶ φρένας ἄλλας,
εἴ με φιλεῖς καὶ σοι πιστὸς ἔνεστι νόος,

ἀλλὰ φίλει καθαρὸν θέμενος νόον, ἧ μ' ἀποσιπῶν
ἔχθαιρ', ἀμφαδίην νεϊκος ἀειράμενος.
ὅς δὲ μιῇ γλώσση δίχ' ἔχει νόον, οὗτος ἑταῖρος
δειλός, Κύρν', ἐχθρὸς βέλτερος ἢ φίλος ὢν.

5

V

18 (6). ΣΗΛΑΝΙΟΣ Ο ΗΙΣΤΟΣ ΦΙΛΟΣ

Παύρους δ' εὐρήσεις, Πολυπαῖδη, ἄνδρας ἑταίρους
πιστοὺς ἐν χαλεποῖς πρήγμασι γιγνομένους,
οἵτινες ἂν τολμῶεν, ὁμόφρονα θυμὸν ἔχοντες,
ἴσον τῶν ἀγαθῶν τῶν τε κακῶν μετέχειν.
τόσσους δ' οὐ χ' εὖροις διζήμενος οὐδ' ἐπὶ πάντας
ἄνθρώπους, οὓς ναῦς μὴ μία πάντας ἄγοι,
οἷσιν ἐπὶ γλώσση τε καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἔπεστιν
αἰδώς, οὐδ' αἰσχρὸν χρῆμ' ἐπι κέρδος ἄγει.

5

VI

19 (7). Η ΠΕΝΙΑ

Μήποτέ τοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χολωθεῖς
μηδ' ἀχρημοσύνην οὐλομένην πρόφερε·
Ζεὺς γάρ τοι τὸ τάλαντον ἐπιρρέπει ἄλλοτε ἄλλως,
ἄλλοτε μὲν πλουτεῖν, ἄλλοτε μηδὲν ἔχειν.

VII

20 (8). Η ΕΛΠΙΣ

Ἐλπίς ἐν ἀνθρώποις μούνη θεὸς ἐσθλή ἔνεστιν,
ἄλλοι δ' Οὐλύμπόνδ' ἐκπρολιπόντες ἔβαν.
ᾄχετο μὲν Πίστις, μεγάλη θεός, ᾄχετο δ' ἀνδρῶν

Σωφροσύνη· Χάριτες τ', ὦ φίλε, γῆν ἔλιπον.
 5 εὐσεβέων δ' ἀνδρῶν γένος ἔφθιτο, οὐδὲ θέμιστας
 οὐκέτι γιγνώσκουσ', οὐδὲ μὲν εὐνομίας.
 ἀλλ' ὄφρα τις ζῶει καὶ ὄρᾳ φάος ἡλίοιο,
 εὐσεβέων περὶ θεοὺς Ἐλπίδα προσμενέτω,
 εὐχόμενος δὲ θεοῖσι καὶ ἀγλαὰ μηρία καίων
 10 Ἐλπίδι τε πρώτῃ καὶ πυμάτῃ θυέτω.

Σ Ι Μ Ω Ν Ι Δ Η Σ
 (Ο Κ Ε Ι Ο Σ)

21. ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΝΕΟΝ

Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι μένει χρῆμ' ἔμπεδον αἰεὶ·
 ἐν δέ, τὸ κάλλιστον, Χῖος ἔειπεν ἀνὴρ·
 «οἴη περ φύλλων γενεή, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν».
 παῦροι μὲν θνητῶν οὐάσι δεξάμενοι
 5 στέρνοισ' ἐγκατέθεντο· πάρεστι γὰρ ἐλπίς ἐκάστῳ
 ἀνδρῶν, ἥ τε νέων στήθεσιν ἐμφύεται.

θνητῶν δ' ὄφρα τις ἄνθος ἔχη πολυηράτου ἥβης,
 κοῦφον ἔχων θυμὸν πόλλ' ἀτέλεστα νοεῖ.

οὔτε γὰρ ἐλπίδ' ἔχει γηρασέμεν οὐδὲ θανεῖσθαι,
οὔθ', ὕγιῆς ὅταν ᾗ, φροντίδ' ἔχει καμάτου.

10

νήπιοι, οἷς ταύτη κεῖται νόσος, οὐδὲ ἴσασιν
ὡς χρόνος ἔσθ' ἥβης καὶ βιότοι' ὀλίγος
θνητοῖς· ἀλλὰ σὺ ταῦτα μαθὼν βιότου ποτὶ τέρμα
ψυχῇ τῶν ἀγαθῶν ἐλῆθι χαριζόμενος.

2. ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ

22 (1). ΕΙΣ ΤΟΥΣ
ΜΑΡΑΘΩΝΟΜΑΧΟΥΣ
ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ

Ἑλλήνων προμαχοῦντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι
χρυσοφόρων Μήδων ἐστόρεσαν δύναμιν.

23 (2). ΕΙΣ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΣ

Μυριάσιν ποτὲ τῆδε τριακοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδες τέτορες.

24 (3). ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ
ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΕΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙΣ

ὦ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε
κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

25 (4). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΜΕΤΑ ΛΕΩΝΙΔΟΥ

Εὐκλέας αἶα κέκευθε, Λεωνίδα, οἳ μετὰ σεῖο
τῆδ' ἔθανον, Σπάρτης εὐρυχόρου βασιλεῦ,
πλείστων δὴ τόξων τε καὶ ὠκυπόδων σθένος ἵππων
Μηδείων τ' ἀνδρῶν δεξάμενοι πολέμου.

26 (5). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ᾠ ξεῖν', εὐδρόν ποτ' ἐνάιομεν ἄστυ Κορίνθου,
νῦν δ' ἄμ' Αἴαντος νᾶσος ἔχει Σαλαμῖς·
ἐνθάδε Φοινίσσας νῆας καὶ Πέρσας ἐλόντες
καὶ Μήδους ἱεράν Ἑλλάδα ῥυσάμεθα.

27 (6). ΕΙΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ ΗΡΩΑΣ

Ἄσβεστον κλέος οἶδε φίλη περὶ πατρίδι θέντες
κυάνεον θανάτου ἀμφεβάλοντο νέφος·
οὐδὲ τεθναῖσι θανόντες, ἐπεὶ σφ' ἀρετὴ καθύπερθεν
κυδαίνουσ' ἀνάγει δώματος ἐξ Ἀΐδεω.

28 (7). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΜΗΔΙΚΩΝ
ΠΕΣΟΝΤΑΣ ΗΡΩΑΣ

Εἰ τὸ καλῶς θυήσκειν ἀρετῆς μέρος ἐστὶ μέγιστον,

ἡμῶν ἐκ πάντων τοῦτ' ἀπέμεινε τύχη·
Ἑλλάδι γὰρ σπεύδοντες ἐλευθερίην περιθεῖναι
κείμεθ' ἀγῆραντῳ χρώμενοι εὐλογίῃ.

29 (8). ΣΚΩΠΗΤΙΚΟΝ
ΕΙΣ ΤΙΜΟΚΡΕΟΝΤΑ ΡΟΔΙΟΝ

Πολλὰ φαγὼν καὶ πολλὰ πιὼν καὶ πολλὰ κάκ' εἰπὼν
ἀνθρώπους κεῖμι Τιμοκρέων Ῥόδιος.

30 (9). ΕΥΤΡΑΠΕΛΟΝ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Σῶσος καὶ Σωσώ, Σῶτερ, σοὶ τόνδ' ἀνέθηκαν,
Σῶσος μὲν σωθεῖς, Σωσώ δ' ὅτι Σῶσος ἐσώθη.

Π Λ Α Τ Ω Ν

31 (1). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΑΚΡΑΝ
ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΑΠΑΧΘΕΝΤΑΣ
ΕΡΕΤΡΕΙΣ

Εὐβοίης γένος ἐσμεν Ἐρετρικόν, ἀγχι δὲ Σούσων
κείμεθα, φεῦ, γαίης ὅσσον ἀφ' ἡμετέρης!

32 (2). ΕΙΣ ΦΙΛΟΝ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΔΙΦΗΝ
ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ

Ἄστῆρ πρὶν μὲν ἔλαμπες ἐνὶ ζωοῖσιν Ἐῶος,
νῦν δὲ θανῶν λάμπεις Ἐσπερος ἐν φθιμένοις.

33 (3). ΕΙΣ ΣΑΠΦΩ

Ἐννέα τὰς Μούσας φασὶν τινες· ὡς ὀλιγώρως!
ἤνιδε καὶ Σαπφῶ Λεσβόθεν ἡ δεκάτη.

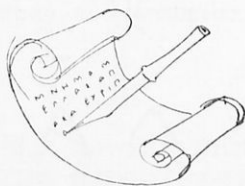

34 (4). ΕΙΣ ΑΠΟΛΕΣΑΝΤΑ ΧΡΥΣΟΝ
ΚΑΙ ΕΥΡΟΝΤΑ ΒΡΟΧΟΝ

Χρυσὸν ἀνὴρ εὐρών, ἔλιπε βρόχον· αὐτὰρ ὁ χρυσὸν
ὄν λίπεν οὐχ' εὐρών, ἤψεν ὄν εὔρε βρόχον.

Θ ο γ κ γ Δ ι Δ Η ξ

35. ΕΙΣ ΕΥΡΗΠΙΔΗΝ

Μνηῆμα μὲν Ἑλλάς ἅπασ' Εὐριπίδου, ὅστέα δ' ἴσχει
γῆ Μακεδῶν· τῇ γὰρ δέξατο τέρμα βίου.

πατρίς δ' Ἑλλάδος Ἑλλάς, Ἀθῆναι πλείστα δὲ μούσαις
τέρψας, ἐκ πολλῶν καὶ τὸν ἔπαινον ἔχει.

Α Ν Α Κ Ρ Ε Ω Ν

36. Η ΜΥΚΩΜΕΝΗ ΒΟΥΣ

Βουκόλε, τὰν ἀγέλαν πόρρω νέμε, μὴ τὸ Μύρωνος
βοίδιον ὡς ἔμπνουν βουσί συνεξελάσης.

Φ Ι Λ Ι Γ Γ Ο Ξ

37. ΕΙΣ ΦΕΙΔΙΑΝ ΠΟΙΗΣΑΝΤΑ ΤΟΝ ΟΛΥΜΠΙΟΝ ΔΙΑ

Ἦ θεὸς ἦλθ' ἐπὶ γῆν ἐξ οὐρανοῦ εἰκόνα δεῖξων,
Φειδία, ἦ σὺ γ' ἔβης τὸν θεὸν ὀψόμενος.

Γ Α Λ Λ Α Δ Δ Ξ

38. ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΠΡΟΣ ΥΠΟΜΟΝΗΝ

Εἰ τὸ φέρον σε φέρει, φέρε καὶ φέρου· εἰ δ' ἀγανακτεῖς,
καὶ σ' αὐτὸν λυπεῖς καὶ τὸ φέρον σὲ φέρει.

Δ Δ Ε Σ Γ Ο Τ Δ

39. ΕΙΣ ΝΕΑΡΑΝ ΠΑΡΘΕΝΟΝ

Παρθένος οὔσα τέθηγα Λεοντώ ὡς νέον ἄνθος
ἄρης παντοθαλοῦς πρωτοφανῆς καλύκων
καὶ μέλλουσα γάμφω δεκαπενταετῆς μείγνυσθαι
ἐν φθιμένοις κεῖμαι ὕπνον ἔχουσα μακρόν.

40. ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΚΡΟΒΙΟΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΕΚΝΟΝ
ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑΝ

Εἴκοσι Καλλικράτεια καὶ ἐννέα τέκνα τεκοῦσα
οὐδ' ἐνὸς οὐδὲ μιῆς ἐδρακόμην θάνατον,
ἀλλ' ἑκατὸν καὶ πέντε διηρυσάμην ἐνιαυτούς,
σκίπωνι τρομερὰν οὐκ ἐπιθεῖσα χέρα.

41. ΕΙΣ ΑΓΑΛΑΜΑ ΝΙΟΒΗΣ
ΥΠΟ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ
ΠΟΙΗΘΕΝ

Ἐκ ζωῆς με θεοὶ τεῦξαν λίθον· ἐκ δὲ λίθοιο
ζωὴν Πραξιτέλης ἔμπαλιν ἠργάσατο.

42. ΕΙΣ ΑΓΑΛΜΑ ΣΑΤΥΡΟΥ
ΥΠΟ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ
ΠΟΙΗΘΕΝ

Ἦ Σάτυρος τὸν χαλκὸν ὑπέδραμεν ἢ διὰ τέχνης
χαλκὸς ἀναγκασθεὶς ἀμφεχύθη Σατύρω.

43. ΕΠΙ ΑΝΔΡΙΑΝΤΟΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Εἶπερ ἴσην γνώμη βώμην, Δημόσθενες, εἶχες,
οὐ ποτ' ἂν Ἑλλήνων ἤρξεν Ἄρης Μακεδῶν.

Β'

ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Α Ρ Χ Ι Λ Ο Χ Ο Σ

Α'. ΤΡΙΜΕΤΡΑ ΙΑΜΒΙΚΑ

44 (1). ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΘΑΣΟΥ

...ἦδε δ' ὥστ' ὄνου βράχιν
ἔστηκεν ὕλης ἀγρίης ἐπιστεφής·
οὐ γάρ τι καλὸς χῶρος οὐδ' ἐφίμερος
οὐδ' ἐρατός, οἶος ἀμφὶ Σίριος βράς.

45 (2). ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΔΙΑ ΤΑ ΕΓΚΟΣΜΙΑ

Οὐ μοι τὰ Γύγεω τοῦ πολυχρύσου μέλει,
οὐδ' εἶλέ πώ με ζῆλος, οὐδ' ἀγαίομαι
θεῶν ἔργα, μεγάλης δ' οὐκ ἐρέω τυραννίδος·
ἀπόπροθεν γάρ ἐστιν ὀφθαλμῶν ἐμῶν.

Β'. ΤΕΤΡΑΜΕΤΡΑ ΤΡΟΧΑΪΚΑ

46 (3). Η ΜΕΓΑΛΑΥΧΙΑ

Οὐ φιλέω μέγαν στρατηγὸν οὐδὲ διαπεπλιγμένον
οὐδὲ βοστρύχοισι γαῦρον οὐδ' ὑπεξυρημένον,
ἀλλὰ μοι σμικρὸς τις εἶη καὶ περὶ κνήμας ἰδεῖν
βοϊκός, ἀσφαλέως βεβηκῶς ποσσί, καρδίης πλέως.

47 (4). ΕΚ ΘΕΩΝ ΤΑ ΠΑΝΤΑ

Τοῖς θεοῖς τίθει τὰ πάντα· πολλάκις μὲν ἐκ κακῶν
ἄνδρας ὀρθοῦσιν μελαίνῃ κειμένους ἐπὶ χθονί,
πολλάκις δ' ἀνατρέπουσι καὶ μάλ' εὖ βεβηκότας
ὑπτίους κλίνουσ'· ἔπειτα πολλὰ γίγνεται κακὰ
5 καὶ βίου χρήμη πλανᾶται καὶ νόου παρήγορος.

48 (5). ΘΑΡΡΟΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ

Θυμέ, θύμ', ἀμηχάνοισι κήδεσιν κυκώμενε,
ἀνάδου, δυσμενῶν δ' ἀλέξου προσβαλῶν ἐναντίον
στέρον, ἐν δοκοῖσιν ἐχθρῶν πλησίον κατασταθεὶς
ἀσφαλέως· καὶ μήτε νικῶν ἀμφάδην ἀγάλλεο,
5 μήτε νικηθεὶς ἐν οἴκῳ καταπεσῶν ὑδύρεο,
ἀλλὰ χαρτοῖσιν τε χαῖρε καὶ κακοῖσιν ἀσχάλα
μὴ λίην· γίνωσκε δ' οἷος ῥυσμός ἀνθρώπους ἔχει.

49 (6). ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΠΙΘΑΝΑ

Χρημάτων ἄελπτον οὐδὲν ἐστὶν οὐδ' ἀπόμοτον,
οὐδὲ θαυμάσιον, ἐπειδὴ Ζεὺς πατὴρ Ὀλυμπίων
ἐκ μεσημβρίας ἔθηκε νύκτ' ἀποκρύψας φάος
ἡλίου λάμποντος· λυγρὸν δ' ἦλθ' ἐπ' ἀνθρώπους δέος.
5 ἐκ δὲ τοῦ καὶ πιστὰ πάντα ἀπίελπτα γίγνεται
ἀνδράσιν· μηδεὶς ἔθ' ὑμέων εἰσορῶν θαυμαζέτω,
μηδ' ὅταν δελφῖσι θῆρες ἀνταμείφονται νομὸν
ἐνάλιον καὶ σφιν θαλάσσης ἠχέεντα κύματα
φίλτερ' ἠπείρου γένηται, τοῖσι δ' ἡδὺ ἦν ὄρος.

Ξ Ο Λ Ω Ν

Α. ΤΡΙΜΕΤΡΑ ΙΑΜΒΙΚΑ

50 (1). Ο ΣΚΟΠΟΣ
ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΟΥ

Ἐγὼ δέ, τῶν μὲν οὖνεκα ξυνήγαγον
 δῆμον, τί τούτων πρὶν τυχεῖν ἐπαυσάμην;
 συμμαρτυροίη ταῦτ' ἂν ἐν δίκῃ χρόνου
 μήτηρ μέγιστη δαιμόνων Ὀλυμπίων
 ἄριστα, Γῆ μέλαινα, τῆς ἐγὼ ποτε
 ὄρους ἀνεῖλον πολλαχῆ πεπηγότας·
 πρόσθεν δὲ δουλεύουσα νῦν ἐλευθέρα·
 πολλοὺς δ' Ἀθήνας πατρίδ' εἰς θεόκτιτον
 ἀνήγαγον πραθέντας, ἄλλον ἐκδίκως,
 ἄλλον δικαίως, τοὺς δ' ἀναγκαίης ὑπο
 χρειοῦς φυγόντας, γλῶσσαν οὐκέτ' Ἀττικὴν
 ἰέντας, ὡς ἂν πολλαχῆ πλανωμένους.
 τοὺς δ' ἐνθάδ' αὐτοῦ δουλίην ἀεικέα
 ἔχοντας, ἤθη δεσποτῶν τρομευμένους,
 ἐλευθέρους ἔθηκα. ταῦτα μὲν κράτει
 νόμου, βίην τε καὶ δίκην συναρμόσας,
 ἔρεξα καὶ διῆλθον, ὡς ὑπεσχόμην.
 θεσμοὺς δ' ὁμοίως τῶ κακῶ τε κάγαθῶ,

20

εὐθεΐαν εἰς ἕκαστον ἀρμόσας δίκην,
 ἔγραψα. κέντρον δ' ἄλλος ὡς ἐγὼ λαβών,
 κακοφραδῆς τε καὶ φιλοκτῆμων ἀνὴρ,
 οὐκ ἂν κατέσχε δῆμον· εἰ γὰρ ἤθελον
 ἅ τοῖς ἐναντίοισιν ἤνθαγεν τότε,
 αὖθις δ' ἅ τοῖσιν οὐτεροι φρασαίατο,
 25 πολλῶν ἂν ἀνδρῶν ἤδ' ἐχηρώθη πόλις.
 τῶν οὐνεκ' ἀλκὴν πάντοθεν ποιούμενος
 ὡς ἐν κυσὶν πολλῆσιν ἐστράφην λύκος.

B. ΤΕΤΡΑΜΕΤΡΑ ΤΡΟΧΑΪΚΑ

51 (2). ΑΦΙΛΟΚΕΡΔΕΙΑ

(Κερδοσκόπος)

«Οὐκ ἔφω Σόλων βαθύφρων οὐδὲ βουλήεις ἀνὴρ·
 ἐσθλά γὰρ Θεοῦ διδόντος αὐτὸς οὐκ ἐδέξατο·
 περιβαλὼν δ' ἄγραν, ἀγασθεὶς οὐκ ἐπέσπασε μέγα
 δίκτυον, θυμοῦ θ' ἀμαρτῆ καὶ φρενῶν ἀποσφαλεῖς·
 5 ἤθελον γὰρ κεν κρατήσας, πλοῦτον ἀφθονον λαβῶν
 καὶ τυραννέυσας Ἀθηνῶν μοῦνον ἡμέραν μίαν,
 ἀσκός ὕστερον δεδάρθαι κάπιτετριῖφθαι γένος».
 (Σόλων) ... Εἰ δὲ γῆς ἐφεισάμην
 πατρίδος, τυραννίδος δὲ καὶ βίης ἀμειλίχου
 10 οὐ καθηψάμην μίανας καὶ καταισχύνας κλέος,
 οὐδὲν αἰδεῦμαι· πλέον γὰρ ὧδε νικήσειν δοκέω
 πάντας ἀνθρώπους...

Ξ Η Μ Ω Ν Ι Δ Η Ξ
(Δ Μ Ο Ρ Γ Ι Ν Ο Ξ)

52 (1). ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ

ὦ παῖ, τέλος μὲν Ζεὺς ἔχει βαρύνκτυπος
πάντων, ὅσ' ἔστι, καὶ τίθησ' ὅκη θέλει·
νοῦς δ' οὐκ ἐπ' ἀνθρώποισιν· ἀλλ' ἐπήμεροι
ἄδη βοτὰ ζώουσιν, οὐδὲν εἰδότες,
ὅπως ἕκαστον ἔκτελευτήσῃ θεός.

5

ἐλπίς δὲ πάντα κάπιπειθείη τρέφει
ἄπρηκτον ὀρμαίνοντας· οἳ μὲν ἡμέρην
μένουσιν ἐλθεῖν, οἳ δ' ἐτέων περιτροπὰς·
νέωτα δ' οὐδεὶς ὅστις οὐ δοκεῖ βροτῶν
πλούτῳ τε κάγαθοῖσιν ἕξεσθαι φλύων.

10

φθάνει δὲ τὸν μὲν γῆρας ἄζηλον λαβόν,
πρὶν τέρμ' ἵκηται· τοὺς δὲ δύστηνοι νόσοι
φθείρουσι θνητῶν· τοὺς δ' Ἄρει δεδμημένους
πέμπει μελαίνης Ἀΐδης ὑπὸ χθονός·
οἳ δ' ἐν θαλάσῃ λαίλαπι κλονεύμενοι
καὶ κύμασιν πολλοῖσι πορφυρέης ἄλός
θνήσκουσιν, εὖτ' ἂν ἠδὲ νόσωνται ζόειν·
οἳ δ' ἀγχόνην ἄψαντο δυστήνῳ μόρῳ

15

καυτάγρετοι λείπουσιν ἡλίου φάος.

20

Οὕτω κακῶν ἀπ' οὐδέν· ἀλλὰ μυρίαί
βροτοῖσι κῆρες κἀνεπίφραστοι δύναι
καὶ πῆματ' ἐστίν· εἰ δ' ἐμοὶ πιθοίατο,
οὐκ' ἂν κακῶν ἐρῶμεν οὐδ' ἀπ' ἄλγεσιν
κακοῖσ' ἔχοντες θυμὸν αἰκίζοίμεθα.

53 (2). ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

5

Χωρὶς γυναικὸς θεὸς ἐποίησεν νόον
τὰ πρῶτα· τὴν μὲν ἐξ ὑδὸς τανύχτριχος,
τῇ πάντ' ἂν οἶκον βορβόρω πεφυρμένα
ἄκοσμα κεῖται καὶ κυλινδεῖται χαμαί·
αὐτῇ δ' ἄλουτος ἀπλύτοις τ' ἐν εἵμασιν
ἐν κοπρίησιν ἡμένη πιαίνεται.

10

τὴν δ' ἐξ ἀλιτρῆς θεὸς ἔθηκ' ἀλώπεκος
γυναῖκα, πάντων ἴδριν· οὐδέ μιν κακῶν
λέληθεν οὐδέν, οὐδὲ τῶν ἀμεινόνων.
τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν εἶπε πολλάκις κακόν,
τὸ δ' ἐσθλόν· ὀργὴν δ' ἄλλοτ' ἄλλοίην ἔχει.

15

τὴν δ' ἐκ θαλάσσης, ἣ δὴ ἐν φρεσὶν νοεῖ.
τὴν μὲν γελαῖ τε καὶ γέγηθεν ἡμέρη·
ἐπαινέσει μιν ξεῖνος ἐν δόμοισ' ἰδὼν·
« Οὐκ ἔστιν ἄλλη τῆσδε λωίων γυνὴ
ἐν πᾶσιν ἀνθρώποισιν οὐδὲ καλλίων ».
τὴν δ' οὐκ ἀνεκτὸς οὐτ' ἐν ὀφθαλμοῖσ' ἰδεῖν
οὐτ' ἄσσον ἐλθεῖν, ἀλλὰ μαινεται τότε
ἄπλητον, ὥσπερ ἀμφὶ τέκνοισιν κύων.

ἀμείλιχος δὲ πᾶσι κάποθυμῆ
ἐχθροῖτιν ἴσα καὶ φίλοισι γίγνεται·
ὥσπερ θάλασσα πολλάκις μὲν ἀτρεμῆς
ἔστηκε, ἀπῆμων, χάριμα ναύτησιν μέγα,
θέρεος ἐν ὥρῃ, πολλάκις δὲ μαινεται
βαρυκτύποισι κύμασιν φορευμένη·
ταύτη μάλιστ' ἔοικε τοιαύτη γυνή.

τὴν δ' ἵππος ἀβρῆ χαϊτέεσσ' ἐγείνατο
ἢ δούλι' ἔργα καὶ δύην περιτρέπει·
κούτ' ἂν μύλης ψάσειεν, οὔτε κόσκινον
ἄρειεν, οὔτε κόπρον ἐξ οἴκου βάλοι . . .
λοῦται δὲ πάσης ἡμέρας ἀπο βύπον
δίς, ἄλλοτε τρίς, καὶ μύροισ' ἀλείφεται·
ἀεὶ δὲ χαίτην ἐκτενισμένην φορεῖ
βαθεῖαν, ἀνθέμοισιν ἐσκιασμένην.
καλὸν μὲν ὦν θέημα τοιαύτη γυνή
ἄλλοισι, τῷ δ' ἔχοντι γίγνεται κακόν,
ἦν μή τις ἢ τύραννος ἢ σκηπτοῦχος ἦ,
ὅστις τοιοῦτοις θυμὸν ἀγλαΐζεται.

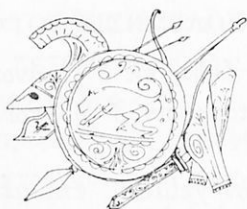
τὴν δ' ἐκ μελίσσης· τὴν τις εὐτυχεῖ λαβῶν·
κεινὴ γὰρ οἷη μῶμος οὐ προσιζάνει,
θάλλει δ' ἀπ' αὐτῆς ἀπαέζεται βίος·
φίλη δὲ σὺν φιλεῦντι γηράσκει πόσι,
τεκοῦτα καλὸν κούνομάκλυτον γένος·
κάριπρεπῆς μὲν ἐν γυναιξὶ γίγνεται
πάσσησι, θεΐη δ' ἀμφιδέδρομεν χάρις.

Γ'

Μ Ε Λ Ι Κ Η Π Ο Ι Η Σ Ι Σ

Δ Λ κ Δ Ι Ο Σ

54 (1). Η ΛΙΘΟΥΣΑ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ

Μαρμαίρει δὲ μέγας δόμος γάλκω· παῖσα δ' Ἄρη κεκόσμηται στέγα
λάμπραισιν κυνίασι, κατ' τῶν λεῦκοι κατύπερθεν ἵππιοι λόφοι
νεύουσιν, κεφάλαισιν ἀνδρῶν ἀγάλματα· γάλκλαι δὲ πασσάλοις
κρύπτουσιν περικείμεναι λάμπραι κνάμιδες, ἄρκος ἰσχύρω βέλεως,
θώρακές τε νέω λίνω κοίλαι τε κατ' ἄσπιδες βεβλήμεναι· 5
πάρ δὲ Χαλκίδικαι σπάθαι, πάρ δὲ ζώματα πόλλα καὶ κυπάσσιδες,
τῶν οὐκ ἔστι λάσθεσθ', ἐπειδὴ πρόωτιστ' ὑπὸ Φέργον ἔσταμεν τότε.

55 (2). Η ΠΟΛΙΣ ΕΝ ΤΡΙΚΥΜΙΑ

Ἄσυνέτημι τῶν ἀνέμων στάσιν·
τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν κύμα κυλίνδεται,
τὸ δ' ἔνθεν ἄμμες δ' ὄν τὸ μέσσον
ναὶ φορήμεθα σὺν μελαίνα,
χείμωνι μοχθεῦντες μεγάλα μάλα·
πὲρ μὲν γὰρ ἄντλος πιστοέδαν ἔχει,
λαῖφος δὲ πᾶν ζάδηλον ἤδη
καὶ λάκιδες μεγάλαι κατ' αὐτο·
χόλαισι δ' ἄγκυλαι...

56 (3). ΧΑΙΡΕΚΑΚΙΑ

Νῦν χρῆ μεθύσθην καὶ τινα πρὸς βίαν
πώνην, ἐπειδὴ κάτθανε Μύρσιλος.

57 (4). ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΟΣ

Ἦναι μὲν ὁ Ζεὺς, ἐκ δ' ὀράνω μέγας
χείμων, πεπάγαισιν δ' ὑδάτων ροαί.

κάββαλλε τὸν χεῖμων', ἐπὶ μὲν τίθεισ
πῦρ, ἐν δὲ κέρναις οἶνον ἀφειδέως
μέλιχρον, αὐτὰρ ἀμφὶ κόρσα
μάλθακον ἀμφιβαλὼν γνόφαλλον.

5

58 (5). ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ ἈΣΜΑ

Πίνωμεν· τί τὰ λύγν' ὀμμένομεν; δάκτυλος ἀμέρα.
καδ δ' ἄερρε κυλίχλαις μεγάλαις, αἵτα, ποικίλαις·
οἶνον γὰρ Σεμέλας καὶ Δίος υἱὸς λαθικάδεα
ἀνθρώποισιν ἔδωκ'· ἔγχυε κέρναις ἓνα καὶ δύο
πλέαις κακ κεφάλαις, ἃ δ' ἑτέρα τὰν ἑτέραν κύλιξ
ὠθήτω...

5

Σ Δ Π Φ Ω

59 (1). ΩΔΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΦΡΟΔΙΤΗΝ

Ποικιλόθρον' ἀθάνατ' Ἀφροδίτα,
παῖ Δίος, δολόπλοκε, λίσσομαί σε,

μὴ μ' ἄσαισι μηδ' ὀνίαισι δάμνα,
 πότνια, θῦμον·
 ἀλλὰ τυῖδ' ἔλθ', αἵ ποτα κατέρωτα 5
 τᾶς ἕμας αὖδως αἰοῖσα πήλυι
 ἔκλυες, πάτρος δὲ δόμον λίποισα
 χρύσιον ἤλθες
 ἄρμ' ὑπασδεύξαισα· κάλοι δὲ σ' ἄγον
 ὄκειες στρουῦθοι περὶ γᾶς μελαίνας 10
 πύκνα δίνεντες πτέρ' ἀπ' ὠράνω αἴθε-
 ρος διὰ μέσσω.
 αἰΐφα δ' ἐξίκοντο· τὸ δ', ὦ μάκαιρα,
 μειδιάσαισ' ἀθανάτω προσώπω
 ἦρε', ὅτι δηῦτε πέπονθα κῶττι 15
 δηῦτε κάλημι,
 κῶττι ἔμφω μάλιστα θέλω γένεσθαι
 μαινόλα θύμφ· «Τίνα δηῦτε Πείθω
 μαῖσ' ἄγην ἐς σάν φιλότατα; τίς σ', ὦ 20
 Ψάφφ', ἀδικήει;
 καὶ γὰρ αἰ φεύγει, ταχέως διώξει,
 αἰ δὲ δῶρα μὴ δέκετ', ἀλλὰ δώσει,
 αἰ δὲ μὴ φίλει, ταχέως φιλήσει
 κωὺκ ἐθέλοισαν ».
 ἔλθε μοι καὶ νῦν, χαλεπᾶν δὲ λῦσον 25
 ἐκ μεριμνᾶν, ὅσσα δέ μοι τέλεσσαι
 Θῦμος ἱμέρρει, τέλεσον· σὺ δ' αὐτὰ
 σύμμαχος ἔσσο.

— — — ἄπυ Σαρδίῳν

— — — πόλλακι τυῖδε νῶν ἔχοισα

ὡς πεδεζώομεν, βεβῶως ἔχεν

σὲ θεᾶ ἰκέλαν Ἄρι-

5 γνωτα, σᾶ δὲ μάλιστ' ἔχαιρε μόλπᾳ.

νῶν δὲ Λύδαισιν ἐμπρέπεται γυναί-

κεσσιν, ὥς ποτ' ἀελίῳ

δύντος ἃ βροδοδάκτυλος σελάννα

πάντα περρέχοισ' ἄστρα, φάος δ' ἐπί-

10 σχει θάλασσαν ἔπ' ἀλμύραν

ἴσως καὶ πολυανθέμοις ἀρούραις.

ἃ δ' ἔέρσα κάλα κέχυται, τεθά-

λαισι δὲ βρόδα κᾶπαλ' ἀν-

θρυσκα καὶ μελίλωτος ἀνθεμώδης.

15 πόλλα δὲ ζαφοίταισ' ἀγάνας ἐπι-

μνάσθεις' Ἄτθιδος, ἡμέρω

λέπταν ποι φρένα, κῆρ δ' ἄσα βόρηται.

κῆθι δ' ἔλθην ἄμμ' ὄξυ βοᾶ: τὰ δ' οὐ

νῶν τᾶπυστα νύξ πολύως

20 γαρύει δι' ἄλος . . .

Κατθάνοισα δὲ κείσαι οὐδέ ποτα μναμοσύνα σέθεν
ἔσσετ' οὐδ' ἔρος εἰς ὕστερον· οὐ γὰρ πεδέχεις βρόδων

τῶν ἐκ Πιερίας· ἀλλ' ἀφάνης κῆν Ἄϊδα δόμοις
φοιτάσεις πεδ' ἀμαύρων νεκύων ἐκπεποτάμενα.

62 (4). ΕΙΣ ΩΡΑΙΑΝ ΚΟΡΗΝ,
ΑΚΟΜΗ ΑΝΥΨΙΑΝΔΡΟΝ

Οἷον τὸ γλυκύμαλον ἐρεύθεται ἄκρω ἐπ' ὕσδω,
ἄκρον ἐπ' ἀκροτάτῳ, λελάθοντο δὲ μαλοδρόπτες,
οὐ μὰν ἐκλελάθοντ', ἀλλ' οὐκ ἐδύναντ' ἐπίκεσθαι.

63 (5). «ΥΠΕΡΟΧΗ»

Ἄστερες μὲν ἀμφὶ κάλαν σελάνναν
ἄψ ἀπυκρύπτοισι φάεννον εἶδος,
ὄπποτα πλήθοισα μάλιστα λάμπη
γᾶν ἐπὶ παῖσαν
ἀργυρέα...

64 (6). ΡΕΜΒΗ

... ἀμφὶ δ' ὕδωρ
ἴψοθεν ψυχρον κελάδει δι' ὕσδων
μαλίνων, αἰθυσσομένων δὲ φύλλων
κῶμα καταρρεῖ.

ΕΠΙΘΑΛΑΜΙΑ
65 (7). ΓΑΜΒΡΟΣ

Ἵψοι δὴ τὸ μέλαθρον
— Ἵμήναον —
ἀέρρετε τέκτονες ἄνδρες·
— Ἵμήναον —
γάμβρος ἐσέρχεται ἴσσοσ Ἄρευι,
— Ἵμήναον —
ἄνδρος μεγάλω πόλυ μείζων.

66 (8). Ο ΘΥΡΩΡΟΣ

Θυρώρω πόδες ἐπτορόγυιοι,
τὰ δὲ σάμβαλα πεμπεβόηα,
πίσυγγοι δὲ δέκ' ἐξεπόνασαν.

Α Ν Δ Κ Ρ Ε Ω Ν

67 (1). ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΙ
ΔΙΑ ΤΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

Ἄγε δὴ φέρ' ἡμίν, ὦ παῖ,
κελέβην, ὅκως ἄμυστιν
προπίω, τὰ μὲν δέκ' ἐγχεάς

ὕδατος, τὰ πέντε δ' οἴνου
κυάθους, ὡς ἀνυβρίστως
ἀνά δηῦτε βασσαρήσω. 5

ἄγε δηῦτε μηκέθ' οὔτω
πατάγῳ τε κάλαλητῷ
Σκυθικὴν πόσιν παρ' οἴνω
μελετῶμεν, ἀλλὰ καλοῖς
ὑποπίνοντες ἐν ὕμνοις. 10

68 (2). ΣΤΕΝΑΓΜΟΙ ΓΗΡΑΤΟΣ

Πολιοὶ μὲν ἡμῖν ἤδη κρόταφοι κάρη τε λευκόν,
χαρίεσσα δ' οὐκέθ' ἤβη πάρα, γηραλέοι δ' ὀδόντες.
γλυκεροῦ δ' οὐκέτι πολλὸς βιότου χρόνος λέλειπται.
διὰ ταῦτ' ἀνασταλύζω θαμὰ Τάρταρον δεδοικώς·
Ἄιδεω γάρ ἐστι δεινὸς μυχός, ἀργαλέη δ' ἐς αὐτὸν
κάθοδος· καὶ γὰρ ἐτοῖμον καταβάντι μὴ ἀναβῆναι. 5

69 (3). ΓΕΡΟΝΤΙΚΑ ΠΑΡΑΠΟΝΑ

Σφαίρη δηῦτε με πορφυρέη
βάλλων χρυσοκόμης Ἔρωσ
νήνι ποικιλοσαμβάλῳ
συμπαίξειν προκαλεῖται·
ἦ δ', ἐστὶν γὰρ ἀπ' εὐκρίτου
Λέσβου, τὴν μὲν ἐμὴν κόμην,
λευκὴ γάρ, καταμέμφεται,
πρὸς δ' ἄλλην τινὰ χάσκει. 5

ΤΕΡΤΙΑΡΧΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σεπτέμβριος 1974 - Ιούνιος 1975
Σεπτέμβριος 1975 - Ιούνιος 1976

Το πρόγραμμα των μαθημάτων και των εργασιών
από τον Σεπτέμβριο του 1974 μέχρι τον Ιούνιο του 1975

Στη 1η σελίδα αναφέρονται οι μαθητές που
έλαβαν μέρος στην εκπαίδευση κατά την περίοδο

Α Δ Ι Κ Μ Α Ν

Δ'

Χ Ο Υ Ι Κ Η Π Ο Ι Η Σ Ι Σ

3 1 3 Η Γ Ο Π Η Χ Τ Ο Χ

Τ Ε Ρ Γ Α Ν Δ Ρ Ο Σ

70. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

Ἄπ. 1.

Ζεῦ, πάντων ἀρχά, πάντων ἀγῆτωρ,
Ζεῦ, σοὶ πέμπω ταύταν ὕμνων ἀρχάν.

Ἄπ. 2.

Ἐνθ' αἰχμά τε νέων θάλλει καὶ μῶσα λίγεια
καὶ δίκα εὐρυάγρια, καλῶν ἐπιτάρροθος ἔργων.

Ἄπ. 3.

Σοὶ δ' ἡμεῖς τετράγηνρον ἀποστέρξαντες αἰοιδὰν
ἐπτατόνω φόρμιγγι νέους κελαδήσομεν ὕμνους.

Δ Λ Κ Μ Α Ν

71 (1). ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΗΡΕΜΙΑ

Εὐδουσιν δ' ὄρεων κορυφαί τε καὶ φάραγγες
πρώονές τε καὶ χαράδραι,

5 φῦλά θ' ἔρπετά, τόσσα τρέφει μέλαινα γαῖα,
θῆρες τ' ὄρεσκόῃσι καὶ γένος μελισσῶν
καὶ κνώδαλ' ἐν βένθεσσι πορφυρέας ἄλός·
εὐδουσιν δ' οἰωνῶν
φῦλα ταχυπτερύγων.

72 (2). ΤΟ ΓΗΡΑΣ

Οὐ μ' ἔτι, παρθενικαὶ μελιγάρυες ἡμερόφωνοι,
γυῖα φέρειν δύναται· βάλε δὴ βάλε κηρύλος εἶην,
ὅστ' ἐπὶ κύματος ἄνθος ἄμ' ἀλκυόνεσσι ποτῆται
νηδεὲς ἦτορ ἔχων, ἀλιπόρφυρος εἶαρος ὄρνις.

Ξ Τ Η Ξ Ι Χ Ο Ρ Ο Ξ

73. ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Ἄέλιος δ' Ὑπεριονίδας δέπας ἐσκατέβαινε
χρῦσεον, ὄφρα δι' Ὀκεανοῖο περάσας
ἀφίκοιθ' ἱερᾶς ποτὶ βένθεα νυκτὸς ἐρεμνᾶς,
ποτὶ ματέρα κουριδίην τ' ἄλοχον πάιδάς τε φίλους.
ὁ δ' ἐς ἄλσος ἔβα δάφναισι κατάσκιον
ποσσὶ πάις Διός.

Ξ Ι Μ Ω Ν Ι Δ Η Ξ
 (Ο Κ Ε Ι Ο Ξ)

74 (1). ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
 ΕΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙΣ

Τῶν ἐν Θερμοπύλαισι θανόντων
 εὐκλεῆς μὲν ἂ τύχα, καλὸς δ' ὁ πότμος,
 βωμὸς δ' ὁ τάφος, πρὸ γόων δὲ μνᾶστις, ὁ δ' οἶκτος
 ἐντάφιον δὲ τοιοῦτον οὔτ' εὐρώς (ἔπαινος·
 οὔθ' ὁ πανδαμάτωρ ἀμαυρώσει χρόνος·
 ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔδε σακὸς οἰκέταν εὐδοξίαν
 Ἑλλάδος εἴλετο· μαρτυρεῖ δὲ καὶ Λεωνίδας,
 ὁ Σπάρτας βασιλεὺς, ἀρετᾶς μέγαν λειοπῶς
 κόσμον ἀνάαν τε κλέος.

5

75 (2). ΑΣΤΑΘΗ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ

Ἄνθρωπος ἐὼν μὴ ποτε φάσῃς ἔτι γίνεσθαι αὔριον.
 μηδ' ἄνδρα ἰδὼν ὄλβιον, ὅσσον χρόνον ἔσσειται·
 ὠκεῖα γὰρ οὐδὲ τανυπτερύγου μυίας
 οὕτως ἂ μεταστάσις.

76 (3). Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ἄνθρώπων ὀλίγον μὲν κάρτος, ἄπρακτοι δὲ μεληδόνες,
αἰῶνι δὲ παύρῳ πόνος ἀμφὶ πόνῳ·
ὁ δ' ἄφυκτος ὁμῶς ἐπικρέμαται θάνατος·
κείνου γὰρ ἴσον λάχον μέρος οἷ τ' ἀγαθοὶ
5 ὅστις τε κακός.

77 (4). Η ΑΡΕΤΗ

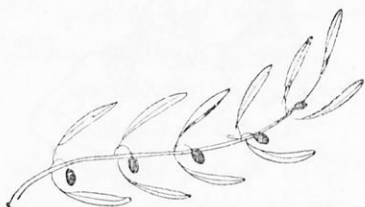
Ἔστι τις λόγος
τὰν Ἀρετὰν ναίειν δυσαμβάτοις ἐπὶ πέτραις·
ἀγνάν δέ μιν θεὰν χῶρον ἀγνὸν ἀμφέπειν.
οὐδὲ πάντων βλεφάροις θνατῶν ἔσοπτος,
5 ᾧ μὴ δακέθυμος ἰδρῶς ἔνδοθεν μόλη
ἴκη τ' ἐς ἄκρον ἀνδρείας.

78 (5). ΕΠΙΚΡΙΣΙΣ ΕΠΙΤΥΜΒΟΥ
ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Τίς κεν αἰνήσειε νόφ πίσυνος Λίνδου ναέταν Κλεόβουλον
ἀεναίοις ποταμοῖσιν ἄνθεσί τ' εἰαρινοῖς
ἀελίου τε φλογὶ χρυσέας τε σελάνας
καὶ θαλασσαιαῖσι δίναις ἀντία θέντα μένος στάλας;
6 ἅπαντα γὰρ ἐστι θεῶν ἥσσω· λίθον δὲ
καὶ βρόττειο παλάμαι θραύοντι· μωροῦ φωτὸς ἄδε βουλά.

Β Δ Κ Χ Υ Λ Ι Δ Η Σ

79 (1). ΠΑΙΑΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗΝ

Τίκτει δέ τε θνατοῖσιν εἰρήνην μεγάλην
 πλοῦτον καὶ μελιγλώσσων ἀοιδᾶν ἄνθεα,
 δαιδαλέων τ' ἐπὶ βωμῶν θεοῖσιν αἶθεσθαι βοῶν
 ξανθᾶ φλογὶ μῆρα τανυτρίχων τε μήλων,
 γυμνασίων τε νέοις ἀλῶν τε καὶ κόμων μέλειν.

5

ἐν δὲ σιδαροδέτοις πόρπαξιν αἰθᾶν
 ἀραχνᾶν ἴστοι πέλονται·
 ἔγγεά τε λογχωτὰ ξίφεά τ' ἀμφάκεα δάμναται εὐρώς·

χαλκεᾶν δ' οὐκ ἔστι σαλπίγγων κτύπος·
 οὐδὲ συλᾶται μελίφρων ὕπνος ἀπὸ βλεφάρων,
 ἄψος ὃς θάλπει κέαρ.

10

συμποσίων δ' ἐρατῶν
 βρίθοντ' ἀγυαί, παιδικοὶ θ' ὕμνοι φλέγονται.

80 (2). ΠΡΟΣΟΔΙΟΝ ΜΙΑ Η ΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

Εἷς ὄρος, μία βροτοῖσιν ἔστιν εὐτυχίας ὁδός,
 θυμὸν εἴ τις ἔχων ἀπενθῆ διατελεῖν δύναται βίον·
 ὃς δὲ μυρία μὲν ἀμφιπολεῖ φρενί,
 τὸ δὲ παρ' ἄμάρ τε καὶ νύκτα μελλόντων χάριν
 ἐὼν ἰάπτεται κέαρ, ἄκαρπον ἔχει πόνον.

5

Στρ. α'. Χορός.

Βασιλεῦ τᾶν ἱερᾶν Ἀθανᾶν,
 τῶν ἄβροβίων ἄναξ Ἰώνων,
 τί νέον ἔκλαγε χαλκοκώδων
 σάλπιγγ' πολεμῆριαν αἰοιδάν ;
 5 ἦ τις ἀμετέρας χθονὸς
 δυσμενῆς ὄρι' ἀμφιβάλλει
 στραταγέτας ἀνῆρ ;
 ἦ λησταὶ κακομάχανοι
 ποιμένων ἀέκατι μῆλων
 10 σέβοντ' ἀγέλας βία ;
 ἦ τί τοι κραδίαν ἀμύσσει ;
 φθέγγευ· δοκέω γὰρ εἴ τιμι βροτῶν
 ἀλκίμων ἐπικουρίαν
 καὶ τιν ἔμμεναι νέων,
 15 ὦ Πανδίωνος υἱὲ καὶ Κρεούσας.

Στρ. β'. Κορυφαῖος.

Νέον ἦλθεν δολιχὰν ἀμείψας
 κάρυξ ποσὶν Ἰσθμίαν κέλευθον·

ἄφατα δ' ἔργα λέγει κραταιοῦ
 φωτός· τὸν ὑπέρβιον τ' ἔπεφεν
 Σίνιν, ὃς ἰσχύι φέρτατος 20
 θνατῶν ἦν, Κρονίδα Λυταίου
 σεισίθρονος τέκος·
 σὺν τ' ἀνδροκτόνον ἐν νάπαις
 Κρεμμυῶνος, ἀτάσθαλόν τε
 Σκίρωνα κατέκτανεν, 25
 τάν τε Κερκυῶνος παλαιστραν
 ἔσχεν, Πολυπήμονός τε καρτερὰν
 σφῦραν ἐξέβαλεν Προκό-
 πτας, ἀρείονος τυχῶν
 φωτός· ταῦτα δέδοιχ' ὅπα τελεῖται. 30

Στρ. γ'. Χορός.

Τίνα δ' ἔμμεν, πόθεν ἄνδρα τοῦτον
 λέγει, τίνα τε σπολὰν ἔχοντα ;
 πότερα σὺν πολεμηίοις ὄ-
 πλοισι στρατιὰν ἄγοντα πολλὰν ;
 ἦ μοῦνον σὺν ὀπάσιν 35
 στείχειν ἔμπορον οἷ' ἀλάταν
 ἐπ' ἄλλοδαμίαν,
 ἰσχυρόν τε καὶ ἄλκιμον
 ὦδε καὶ Θρασύν, ὃς τοσοῦτων
 ἀνδρῶν κρατερόν σθένος 40
 ἔσχεν; ἦ θεὸς αὐτὸν ὄρμαῖ,
 δίκας ἀδίκοισιν ὄφρα μήσεται.
 οὐ γὰρ βῆδιον αἰὲν ἔρ-
 δοντα μὴ ἔντυχεῖν κακῶ.
 πάντ' ἐν τῷ δολιχῷ χρόνῳ τελεῖται. 45

Στρ. δ'. Κορυφαῖος.

Δύο Φοι φῶτε μόνους ὀμαρτεῖν
λέγει, περὶ φαιδίμοισι δ' ὤμοις
ξίφος ἔχει ἑλεφαντόκωπον·
50 ζεστούς δὲ δὺ' ἐν χέρεσσ' ἄκοντας
κηῦτυκτον κυνέαν Λάκαι-
ναν κρατὸς πέρι πυρσοχαίτου·
χιτῶνα πορφύρεον
στέρνοισι τ' ἀμφί, καὶ οὖλιον
55 Θεσσαλὰν γλαμύδ' ὀμμάτων δὲ
στίλβειν ἄπο Λαμνίαν
φοίνισσαν φλόγα· παῖδα δ' ἔμμεν
πρώθηβον, ἀρήϊων δ' ἀθυρμάτων
μεμνᾶσθαι πολέμου τε καὶ
60 χαλκεοκτύπου μάχας·
δίξησθαι δὲ φιλαγλάουσι Ἀθήνας.

82 (4). ΕΠΙΝΙΚΟΣ ΑΡΓΕΙΩ ΚΕΙΩ ΠΑΙΔΙ
ΠΥΚΤΗ ΙΣΘΜΙΑ

Στροφή. Ἄϊξον, ὦ σεμνοδότειρα Φῆμα,
ἔς Κέον ἱεράν, χαριτώ-

νυμον φέρουσ' ἀγγελίαν,
ὅτι μάχας θρασύχειρος Ἄρ-
γεῖος ἄρατο νίκαν.

5

Ἄρτιστῶ. καλῶν δ' ἀνέμνασεν, ὅσ' ἐν κλεεννώ
αὐχένη Φισθμοῦ ζαθέαν
λιπόντες Εὐξαντίδα νᾶ-
σον ἐπεδείξαμεν ἐβδομή-
κοντα σὺν στεφάνοισιν.

10

Ἐπωδός. καλεῖ δὲ Μοῦσ' αὐθιγενῆς
γλυκεῖαν αὐλῶν καναχάν,
γεραίρους' ἐπινικίους
Πανθείδα φίλον υἱόν.

Π Ι Ν Δ Δ Ρ Ο Σ

83 (1). ΠΡΟΣΟΔΙΟΝ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

Στροφή. Χαῖρ', ὦ θεοδμάτα, λιπαροπλοκάμου παί-
δεσσι Λατοῦς ἡμεροέστατον ἔρνος,
πόντου θύγατερ, χθονὸς εὐρείας ἀκί-
νητον τέρας, ἄν τε βροτοὶ

5 Δᾶλλον κικλήσκουσιν, μάκαρες δ' ἐν ᾿Ολύμπῳ
τηλέφαντον κυανέας χθονὸς ἄστρον...

Ἄντιστρ. ...ἦν γὰρ τὸ πάροιθε φορητὰ κυμάτεσσιν
παντοδαπῶν τ' ἀνέμων
ρίπαϊσιν. ἀλλ' ἄ Κοιογενῆς ὀπότη' ὠδί-
10 νεσσι θυίοισ' ἀγχιτόκοις ἐπέβα νιν,
δῆ τότε τέσσαρες ὄρθαι
πρέμων ἀπώρουσαν χθονίων,
ἂν δ' ἐπικράνοις σχέθον πέτραν ἀδαμαντοπέδιλοι
κίονες· ἔνθα τεκοῖσ' εὐδαίμον' ἐπόψατο γένναν.

84 (2). ΔΙΘΥΡΑΜΒΟΣ
(ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ)

Ἴδετ' ἐν χορόν, ᾿Ολύμπιοι,
ἐπὶ τε κλυτὰν πέμπετε χάριν, θεοί,
πολύβατον οἷ τ' ἄστεος ὀμφαλὸν θυόεντα
ἐν ταῖς ἱεραῖς ᾿Αθάνας
5 οἴχνηϊτε πανδαίδαλόν τ' εὐκλέ' ἀγοράν·

ιοδέτων λάχετε στεφάνων τὰν ἐαρίδρεπτον
λοιβάν· Διόθεν τέ με σὺν ἀγλαΐᾳ
ἴδετε πορευθέντ' αἰοιδᾶν

δεύτερον ἐπὶ κισσοδέταν θεόν,
Βρόμιον ὄν τ' Ἐριβόαν τε βροτοὶ καλέομεν, 10
γόνον ὑπάτων μὲν πατέρων μελπόμεν
γυναικῶν τε Καδμειῶν.

Ἐναργέα τελέων σάματ' οὐ λανθάνει,
φοινικοσεάνων ὀπότ' οἰχθέντος Ὀρᾶν θαλάμου
εὐδομον ἐπάγησιν ἕαρ' φυτὰ νεκτάρεια 15
τότε βάλλεται, τότ' ἐπ' ἀμβρόταν χθόν' ἐραταὶ
ἴων φόβαι βόδα τε κόμαισι μείγνυται.
ἀχεῖτ', ὀμφαὶ μελέων σὺν αὐλοῖς,
ἀχεῖτε Σεμέλαν ἑλικάμπυκα, χοροί.

85 (3). ΔΙΟΥΡΑΜΒΟΣ
(ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ)

ᾠ τὰ λιπαραὶ καὶ ἰοστέφανοι καὶ αἰδίμοι,
Ἑλλάδος ἔρεισμα, κλειναὶ Ἀθᾶναι,
δαϊμόνιον πτολίεθρον ...
... ὅθι παῖδες Ἀθηναίων ἐβάλλοντο φαεννὰν
κρηπῖδ' ἐλευθερίας.

86 (4). ΠΑΙΑΝ
(ΕΠΙ Τῆ ΕΚΛΕΙΨΕΙ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ)

Στρ. Ἀκτὶς ἀελίου, τί, πολύσκοπε, μήσεαι,
ὦ μᾶτερ ὀμμάτων, ἄστρον ὑπέρτατον,

ἐν ἀμέρᾳ κλεπτόμενον ; τί δ' ἔθηκας ἀμάχανον
 ἰσχὺν τ' ἀνδράσιν καὶ σοφίας ὁδόν,
 5 ἐπίσκοτον ἀτραπὸν ἐσσυμένα ;
 ἐλαύνεις τι νεώτερον ἢ πάρος ;
 ἀλλὰ σε, πρὸς Διός, ἵπποσῶα θοάς,
 ἵκετεύω, ἀπήμονα
 εἰς ὄλβον τινὰ τράποιο Θήβαις,
 10 ὧ πότνια, πάγκοινον τέρας.

Ἐντιστρ. ἦρ ἀτασθαλίαισι κοτεσσαμένα βροτῶν
 πάμπαν μὲν οὐ θέλεις ἐξελέμεν φάος
 αἰῶνος ἀγνόν, πολέμοιο δὲ σᾶμα φέρεις τινός,
 ἢ καρποῦ φθίσιν, ἢ νιφετοῦ σθένος
 15 ὑπέρφατον, ἢ στάσιν οὐλομένην,
 ἢ πόντου κενέωσιν ἄρ' ἄμ πέδον,
 ἢ παγετὸν χθονός, ἢ νότιον θέρος
 ὕδατι ζακότῳ βέον ;
 ἢ γαῖαν κατακλύσαισα θήσεις
 20 ἀνδρῶν νέον ἐξ ἀρχᾶς γένος ;
 ὀλοφύρομαι οὐδέν, ὅ τι πάντων μέτα πείσομαι.

87 (5). ΕΠΗΝΙΚΟΣ ΕΙΣ ΟΛΥΜΠΗΟΝΙΚΗΝ
 ΑΣΩΠΙΧΩ, ΟΡΧΟΜΕΝΩ ΠΑΙΔΙ
 ΣΤΑΔΙΕΙ (476 π.Χ.)

Στρ. α'. Καφισίων ὑδάτων λαχοῖσαι
 ταί τε ναίετε καλλίπωλον ἔδραν,
 ὧ λιπαρᾶς ἀοίδιμοι βασιλείαι

Χάριτες Ἐρχομενοῦ, παλαιγόνων Μινυᾶν ἐπίσκοποι, 5
 κλυτ', ἐπεὶ εὐχομαι· σὺν γὰρ ὑμῖν τὰ τερπνά τε
 καὶ γλυκὲ' ἄνεται πάντα βροτοῖς,
 εἰ σοφός, εἰ καλός, εἴ τις ἀγλαὸς ἀνὴρ. 10
 οὐδὲ γὰρ θεοὶ σεμνᾶν Χαρίτων ἄτερ
 κοιρανέοντι χοροὺς οὔτε δαῖτας· ἀλλὰ πάντων ταμίαι
 ἔργων ἐν οὐρανῷ, χρυσοτόξον θέμεναι πάρα 15
 Πύθιον Ἀπόλλωνα θρόνους,
 αἰέναν σέβοντι πατρὸς Ὀλυμπίου τιμάν.

Στρ. β'. ὦ πότνι' Ἀγλαΐα φιλησί-
 μολπέ τ' Εὐφροσύνα, θεῶν κρατίστου 20
 παῖδες, ἐπακοῦτέ νυν, Θαλία τε
 ἐρασίμολπε, Φιδοῖσα τόνδε κῶμον ἐπ' εὐμενεῖ τύχα,
 κοῦφα βιβῶντα· Λυδοῖ γὰρ Ἀσώπιχον τρόπῳ 25
 ἐν μελέταις τ' αἰείδων ἔμολον,
 οὔνεκ' Ὀλυμπιόνικος ἅ Μινύεια
 σεῦ Φέκατι. Μελαντειχέα νῦν δόμον
 Φερσεφόνας ἴθι, Φαχοῖ, πατρὶ κλυτὰν φέροισ' ἀγγελίαν, 30
 Κλεόδαμον ὄφρ' ἰδοῖς υἷὸν εἵπης, ὅτι Φοι νέαν
 κόλπῳις παρ' εὐδόξοις Πίσας
 ἐστεφάνωσε κυδίμων ἀέλθων πτεροῖσι χαίταν. 35

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

(α = γλωσσικαὶ καὶ σημασιολογικαὶ παρατηρήσεις·
β = πραγματικαὶ παρατηρήσεις).

Α. ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

1. ΕΛΕΓΕΙΑ

ΚΑΛΛΙΝΟΣ

Ὁ Καλλίνος εἶναι ὁ ἀρχαιότερος τῶν σφριζομένων ἐλεγειακῶν ποιητῶν καὶ λέγεται διὰ τοῦτο πατὴρ τῆς ἐλεγειακῆς ποιήσεως, ὅπως ὁ Ὅμηρος πατὴρ τῆς ἐπικῆς. Πατὴρ αὐτοῦ ἦτο ἡ μεγάλη ἐμπορικὴ πόλις τῆς Ἰωνίας Ἐφέσος. Ἦκμασε περὶ τὸ 650 π.χ. Ἄλλα στοιχεῖα τοῦ βίου του εἶναι ἄγνωστα.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ποιητοῦ ἡ πατρίς του ἠπειλήθη σοβαρῶς ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν βαρβάρων Κιμμερίων. Οὗτοι κατόικουν ἀρχικῶς εἰς τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον (Κριμαίαν), διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἀπέναντι ἀκτῆς πορθμὸς λέγεται Κιμμέριος Βόσπορος. Ἐξωσθέντες ὅμως οἱ Κιμμέριοι ὑπὸ τῶν ἄλλων Σκυθῶν ἐπέδραμον εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν λεηλατοῦντες καὶ ἐρημοῦντες τὰ πάντα. Ἐπειτα ἐστράφησαν καὶ ἐναντίον τῆς πλουσίας Ἐφέσου, ἣ ὅποια τότε διέτρεξε μέγαν κίνδυνον. Εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν περίστασιν τῆς πατρίδος του ὁ ποιητὴς ἔγραψε πολεμικὴν ἐλεγείαν, διὰ τῆς ὁποίας παρῶρμα τοῦς συμπατριώτας του εἰς ἀντίστασιν κατὰ τῶν εἰσβολέων.

Τῆς ἐλεγείας ταύτης ἐσώθη μόνον τὸ παρατιθέμενον ἐδῶ ἀπόσπασμα. Ἄλλα ποιήματα τοῦ Καλλίνου δὲν ἔχομεν.

1. Πολεμικὸν σάλπισμα.

α) Στ. 1-5. μέχρις τεῦ ἕως πότε (τεῦ = τοῦ, τίνος· ἐκ τοῦ τέο κατὰ ἰων. συναίρ.).—κατάκειμαι μένω κάτακοιτος, ἀδρανῶ.—κότε (ἰων.) πότε.—ἀμφιπερικτίονες = ἀμφικτίονες, περίοικοι, γείτονες (ρίζα: κτι-, κτίζω).—μεθήμι (ἐμαντὸν) ἀφήνομαι ἀδρανῆς, ἀμελῶ.—ὦδε λίην (= λίαν) τόσον πολὺ.—ἦμαι κάθημαι, εὐρίσκομαι.—ἀτὰρ (ἰων.) ἀλλά, ἀλλ' ὅμως.—ῦστα(α) διὰ τελευταίαν φοράν, πρὶν ἐκπνεύσῃ.

Στ. 6 - 11. ἀγλαὸς λαμπρὸς, ὠραῖος. — περί (= περι) ὑπέρ.— ἀλοχος σύζυγος.— κουρίδιος νόμιμος, ἐκείνη τὴν ὁποῖαν κόρη νύσαν νυμφεύεται τις· (τὸ ἐπίθετον συνοδεύει κανονικῶς τὸ ἀλοχος καὶ συναποτελεῖ μετ' αὐτοῦ μίαν ἔννοιαν, ὥστε κατὰ τὴν ἐρμηγίαν δύναται νὰ παραλειφθῇ· προήλθεν ἐκ τοῦ κούρη-κόρη).— δυσμενέσιν, εἰς τὸ μάχεσθαι· δυσμενῆς ἐχθρὸς.— δίκκοτε (ἰων.) = ὁπότε (τὸ διπλοῦν κ χάριν τοῦ μέτρου).— ἐπικλώθω ὀρίζω, προκαθορίζω με τ α φ ο ρ ἄ ἐκ τοῦ: κλώθω (τὸ νῆμα τῆς ζωῆς) ἐπὶ τινος, ἐξ οὗ καὶ Κλωθὴ μία τῶν Μοιρῶν.— ἀλλὰ (παρακελ.) ἐμπρὸς λοιπόν.— ἰθὺς (ἐδῶ εἶναι ἐπίρρ.).— ἔγχος δόρυ.— ἀνέχομαι ὑψώνω.— ὑπ' ἀσπίδος = ὑπ' ἀσπίδα.— ἦτορ καρδιά.— ἔλασας, τοῦ ρ. εἶλω συνθλίβω, σφίγγω (πρβλ. «σφίγγω τὴν καρδιά μου» = κατασιγάζω τὸν φόβον, τὴν ἀνησυχίαν ἢ οἰονδήποτε ἄλλο συναίσθημα, διὰ νὰ συγκεντρώσω ὅλην τὴν ψυχικὴν μου δύναμιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν σοβαροῦ καθήκοντος).— μείγνυται πόλεμος γίνεται πολεμικὴ μετῆξις, ἀρχίζει πολεμικὴ σύρραξις.

Στ. 12 - 15. οὐ κως = οὐ πως κατ' οὐδένα τρόπον.— οὐδ' εἰ ἦ, ποιητ. ἀντὶ οὐδ' ἐὰν ἦ.— δημοτῆς (γεν. -ῆτος) σφαγὴ, μάχη.— φυγῶν (ὑποκμ. ἐνν. ἀνήρ) ἐγκαταλείψας (ἐκ δευιλίας).— δοῦπος λέξις π ε π ο ι η μ ἔ ν η.— οἱ ἄκοντες τὰ ἀκόντια.— ἔρχεται ἐπανερχεται (εἰς τὸν οἶκόν του).— κιχάνω συναντῶ, εὐρίσκω (κίχεν, γνομ. ἀόρ.).

Στ. 16 - 21. ἔμπης ὅμως, μ' ὅλα ταῦτα (ἀν καὶ ἐσώθη).— τὸν δὲ ἐνῶ τοῦτον (τὸν ἀκαρτερόφρονα) στ. 18).— στενάχω (μτβτ.) θρηγῶ κάποιον.— ὀλίγος καὶ μέγας μικροὶ καὶ μεγάλοι.— ζῶω ζῶ (ἡ μτχ. χρον.).— μιν αὐτόν.— ἔρω πράττω.— μοῦνος ἐών (μτχ. ἐναντ.) μόνος του.— ἄξια πολλῶν ὅσα πολλοὶ μαζὶ.

β) **Στ. 2.** οὐδ' αἰδεῖσθ' ἀμφιπερικτίνας· πρβλ. Ὀδύσσ. β, 65 «ἄλλους τ' αἰδέσθητε περικτίνας ἀνθρώπους».

Στ. 5. ὁ στ. οὗτος δὲν ἔχει ἄμεσον συνοχὴν πρὸς τὰ προηγούμενα, διότι ἐξέλιπον ἐν τῷ μεταξὺ πολλοὶ στίχοι.

Στ. 7. γῆς πέρι καὶ παίδων κτλ. πρβλ. τὸ τοῦ Αἰσχύλου :

Ἦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε,
ἐλευθεροῦτε πατρίδα, ἐλευθεροῦτε δὲ

παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρῶων ἔδη
θῆκας τε προγόνων· νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών.

(Πέρσαι, στίχ. 401 - 4)

Στ. 9. Μοῖραι. Κυρίως διὰ τῆς λέξεως **Μοῖρα** ἐκφράζεται ἡ ἀφηρημένη ἰδέα τῆς εἰμαρμένης καὶ δηλοῦται δι' αὐτῆς τὸ ἀναπόφευκτον μερίδιον ἐκάστου ἀνθρώπου εἰς τὸν κόσμον. Ἡ ἰδέα τῆς **Μοίρας** ἀντιπαρασταθῆ διὰ μιᾶς θεότητος, ἀποσυνετέθη σὺν τῷ χρόνῳ ἐν τῇ φαντασίᾳ τῶν ἀρχαίων εἰς τρία πρόσωπα, σχηματίσαντα οὕτω σύμπλεγμα τριῶν ἀδελφῶν. Αὗται ἦσαν ἡ *Κλωθώ*, ἡ *Λάχεσις* καὶ ἡ *Ἄτροπος*.

Ἡ *Κλωθώ* (ἢ κλώθουσα) ἐκφράζει τὴν πλοκὴν τῶν γεγονότων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς· ἡ *Λάχεσις* τὸν λαχόν, ὁ ὁποῖος προορίζεται δι' ἕκαστον ἀνθρώπον· ἡ *Ἄτροπος* τὴν ἀδυσώπητον ἀνάγκην τοῦ πεπρωμένου θανάτου. Ἐπειδὴ τοιουτοτρόπως προσωποποιοῦν τὴν ἰδέαν τῆς τάξεως καὶ τοῦ νόμου ἐν τῷ κόσμῳ, ἐταυτίσθη ἡ βούλησις αὐτῶν μὲ τὴν βούλησιν τοῦ ὑπερτάτου τῶν θεῶν καὶ ἐθεωρήθησαν αὗται ἅφ' ἑνὸς μὲν θυγατέρες τοῦ Διός, ὁ ὁποῖος ὀνομάσθη «Μοιραγέτης», ἅφ' ἑτέρου δὲ ἀδελφαὶ τῆς *Ἐθνομίας*, τῆς *Δίκης* καὶ τῆς *Εἰρήνης*.

Αἱ τρεῖς Μοῖραι ἐπὶ τῶν μνημείων τῆς ἐλληνικῆς τέχνης σχηματίζουν σύμπλεγμα τριῶν ἀδελφῶν καὶ εἰκονίζονται ἄλλοτε μὲν ὑπὸ μορφῇ γραιῶν, ἄλλοτε δὲ ὡς ὄριμοι γυναῖκες μὲ σοβαρὰν καὶ αὐστηρὰν φυσιογνωμίαν.

Στ. 12 - 13. Καὶ ἐδῶ δηλοῦται ἡ παναρχαία πίστις εἰς τὴν δύναμιν τοῦ πεπρωμένου· βλέπε ἀνωτέρω.

Στ. 14. δοῦπος ἀκόντων· ποιητικὴ παράστασις τῆς μάχης· πρβλ. τὴν εἰκόνα τῆς μάχης ὅπως τὴν παριστᾷ ὁ Σολωμός: «ἀκούω κόφρια τὰ τουφέκια,—ἀκούω σμίξιμο σπαθιῶν,—ἀκούω ξύλα, ἀκούω πελέκια,—ἀκούω τρίζιμο δοντιῶν».

Στ. 19. ἄξιος ἡμίθεων· πρβλ. Ἡσιόδου Ἔργ. 158. «ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος, οἳ καλέονται ἡμίθεοι».

— Διατὶ αἱ τρεῖς συνεχεῖς ἐρωτήσεις ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ποιήματος ; Ποῖα συναισθήματα διεγείρει ὁ ποιητής ; Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεώς του ;

Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Τυρταῖος κατήγετο ἐξ Ἀφιδνῶν τῆς Ἀττικῆς, ἦτο δὲ χωλὸς γραμματοδιδάσκαλος, τὸν ὁποῖον οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν εἰς τὴν Σπάρτην, ὅταν οἱ Σπαρτιᾶται τῇ συμβουλῇ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν ἐζήτουν στρατηγόν. Κατ' ἄλλην παράδοσιν κατήγετο ἐξ Ἀφιδνῶν τῆς Λακωνικῆς. Πιθανώτατα ὅμως ἦτο Μιλήσιος, μετοικήσας εἰς τὴν Σπάρτην καὶ ζῶν ἐπὶ τοῦ δευτέρου Μεσσηνιακοῦ πολέμου (685 - 667).

Οὗτος ἐποίησεν ἐλεγείαν γνωστὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «*Εὐνομία*». Διὰ ταύτης παρεῖχεν εἰκόνα τοῦ λαμπροῦ πολιτεύματος τοῦ Λυκούργου καὶ συνίστα τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ πολιτεύματος τούτου καὶ τὴν κατάπαυσιν τῆς δεινῆς ἐσωτερικῆς παραχθῆς, ἣ ὅποια τότε συνεκλόνηζε τὴν Σπάρτην. Τῆς ἐλεγείας ταύτης ἔχομεν μόνον ὀλίγα ἀποσπάσματα. Πλὴν αὐτῆς ἔγραψε καὶ ἄλλας, τὰς λεγομένας «*Ὑποθήκας*» (= συμβουλᾶς), διὰ τῶν ὁποίων παρῶρα τοὺς Σπαρτιάτας εἰς ἀνένδοτον ἀγῶνα κατὰ τῶν Μεσσηνίων. Τῶν «*Ὑποθηκῶν*» τούτων ἐσώθησαν τρεῖς μόνον. Ἐπίσης συνέθεσε καὶ **ἐμβατήρια** εἰς δωρικὴν διάλεκτον καὶ ἀναπαιστικὸν μέτρον.

(Ἐδῶ περιελήφθησαν δύο ἐκ τῶν «*Ὑποθηκῶν*» του καὶ τὸ μόνον περισωθὲν ἐμβατήριον).

2 (1). Ὑποθήκη.

α) **Στ. 1 - 10.** γὰρ ὄντως, ἀληθῶς.—**τεθνάμεναι**, ἐνν. ὑποκ. **τινά.**—**μαρνάμενον**, μτχ. χρο. εἰς τὸ **πεσόντα** (**μάρναμαι** = **μάχομαι**).—**ἄνδρ' ἀγαθόν**, κτγρμ.—**περὶ** = ὑπέρ.—**ἦ** = **ἔη**.—**πίων** (θ. **πίερα**, οὐ. **πίον**) **παχύς**, εὐφορός.—**πτωχεύω** ἐπαιτῶ.—**κουριδίη τ' ἀλόχῳ**· βλ. σελ. 78 στ. 1.—**ἐχθρὸς μισητός**, ἐπαχθής· **ἐχθρὸς μὲν γὰρ**, αἰτιολογεῖ τὸ ἐν στ. 4· τὸ **μὲν** ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ **τε** στ. 9.—**τοῖσι μετέσσειται** = **ἐσσειται μετὰ τοῖσι** θὰ ζῆ μεταξὺ αὐτῶν.—**οὓς** = **πρὸς οὓς**.—**χρησιμοσύνη** στέρησις, ἀνάγκη (**χρῆ**, **χρεία**).—**εἶκω** ὑπέικω, κύπτω ὑπὸ τὸ βάρος.—**στυγερός μισητός**.—**αἰσχύνω** κατασιχύνω, ἐντροπιάζω· (τοῦ **αἰσχύνει** ὑποκ. ὁ **προλιπὼν ἀνὴρ**).—**κατελέγχω** ἀσχημίζω, ἐξευτελίζω.—**ἀγλαός**, λαμπρός, ὠραῖος.—**εἶδος** μορφή (ἑαυτοῦ).

Στ. 11 - 20. ὦρη φροντίς («*ὀλιγῳρος*—*ὀλιγῳρῶ*, τιμῳρός, θυρωρός»).—**ἀνδρὸς ἀλωμένου**, γεν. ἀντικ. εἰς τὸ **ὦρη**: **καίεις** δὲν φρον-

τίζει δι' ἄνδρα τοιοῦτοτρόπως περιπλανώμενον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ· τὸ ρ. ἀλῶ-
μαι=περιπλανῶμαι (ἀλήτης).—**ὄπις** (γεν. ὄπιδος) πρόσσῃ, σεβα-
σμός (θ. ὄπ: ὄπωπα).—**θυμῶ** ἐκθύμως, θαρραλέως.—**ψυχὴ ζώη**.—
ἀλλὰ μάχεσθε· τὸ ἀλλὰ παρακελ. = ἐμπρὸς λοιπόν. — **φιλοψυχῶ**
γίνομαι φίλος τῆς ψυχῆς (ζωῆς) μου, φιλοσώματος.—**μαρνάμενοι**,
μτχ. χρον.

Στ. 21 - 28. **κεῖσθαι**, ἐπεξηγήσεις τοῦ τοῦτο.—τὸ **κάρη** ἢ τὸ **κᾶρα**
(γεν. κάρητος καὶ καρήατος) ἢ κεφαλή· ἐδῶ = ἡ κόμη, τὰ μαλλιά
(μετωνυμία).—**πολιὸς** ὑπόλευκος, ψαρός.—**χρόα**, αἷτ. τοῦ κατὰ τι =
κατὰ τὸ σῶμα· (ὁ **χρῶς**, τοῦ **χρωτός** καὶ **χρός**, τῷ **χρωτὶ** καὶ
χροῖ, τὸν **χρωῖτα** καὶ **χρόα**· ἀρχικὴ σημ. = δέρμα).—**ἐπέοικε** ἀρμό-
ζουν.—**ὄφρα** (κεν) **ἔχῃ** = ἕως ἂν **ἔχῃ** ἐφ' ὅσον κατέχει (αὐτοῦς,
τοὺς νέους).—**ἐρατός** ἀξιέραστος, ποθητός.—**θηητός** θεατός.—**θηη-**
τός ἰδεῖν, ἀξιοθέατος, ἀξιοθαύμαστος (ὑποκ. ὁ νέος).

Στ. 29 - 30. **ἀλλά**, ὅπως εἰς στ. 15.—**διαβαίνω**, διασκελλίζω,
ἀνοίγω τὰ πόδια μου (διὰ τὰ στηριχθῶ καλά).

β) Ἡ ἐλεγεία μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ Κοραῆ καὶ τοῦ Σπυριδωνοῦ Τρι-
κούπη. Ἡ μετάφρασις τοῦ τελευταίου εἶναι ἀρκετὰ γνωστὴ καὶ ἀρχίζει
μὲ τοὺς στίχους «*Τί τιμὴ σὸ παλληκάρι, ὅταν πρῶτο στῆ φωτιὰ — σκο-*
τωθῇ γὰρ τὴν πατρίδα μὲ τὴν σπάθα στῆ δεξιὰ».

Στ. 3. **τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν**· ἂν τίθεισιν πρὸς
τὸν ἄνδρ' ἀγαθὸν περὶ ἧ πατρίδι **μαρνάμενον**· οἱ ἐγκαταλείπον-
τες τὴν πόλιν, οἱ ἀποφεύγοντες τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῆς (οἱ «*τρέσαντες*»
καὶ «*διψάσιδες*») εἶναι ἐπαίσχυντοι, ἐθεωροῦντο δὲ ὑπὸ τῶν Σπαρτι-
ατῶν ἄξιοι περιφρονήσεως· διὰ τοὺς τοιοῦτους οἱ στίχοι 3 - 10.

Στ. 20. **μὴ καταλείποντες φεύγετε, τοὺς γεραιούς**· ἐκδηλοῦ-
ται ὁ βαθύτατος σεβασμὸς τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τοὺς γέροντας· τὸ νόημα
ἐκφράζεται ἐντονώτερον εἰς τοὺς ἀκολουθοῦντας στ. 20 - 28.

Στ. 29 - 30. **Εἰ κ ὦ ν** τοῦ ἀποφασιστικοῦ **μχητοῦ**, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ
ἄνοιγμα τῶν ποδῶν ἀποκτᾷ σταθερωτέραν βάσιν καὶ καταβάλλει μείζονα
δύναμιν· μὲ τὸ δάγκωμα τῶν χειλέων ἐκφράζει τὴν ἄκαμπτον θέλησίν
του καὶ τὴν καρτερίαν του.

— **Συγχοίνατε** τοὺς στ. 3 - 10 τοῦ Τυρταίου περὶ τοῦ ἐγκαταλείπον-

τος τὴν πόλιν πρὸς τοὺς στ. 16-17 τοῦ Καλλίνου. Ἐπίσης τοὺς στ. 27-30 τοῦ Τρωταίου περὶ τοῦ γενναίου ἀνδρὸς πρὸς τοὺς στ. 18-21 τοῦ Καλλίνου.

3 (2). Ὑποθήκη.

α) **Στ. 1 - 12.** οὐτ' ἄν μνησαίμην (προτασσομένη ἀπόδοσις εἰς τὴν ὑπόθεσιν στ. 3)· μιμνήσκομαι θεωρῶ ἄξιον μνείας. — ἐν λόγῳ τίθεμαι λογαριάζω (συνών. τοῦ προηγουμένου). — ἀρετῆς, παλαισμοσύνης, γεν. τῆς αἰτίας· παλαισμοσύνη παλαιστική δεξιότης (μυϊκή δύναμις). — οὐδ' εἰ, ἔνδοξ. προτάσεις. — βίη δύναμις. — φυῆ σωματική διάπλασις. — Μίδεω, γεν. τοῦ Μίδης (-ας). — Κινύρευω γεν. τοῦ Κινύρης (-ας). — βασιλεύτερος ἰσχυρότερος βασιλεύς. — μελιχόγηρυς γλυκύφωνος (ἐκ τοῦ μείλιχος = γλυκὺς καὶ γῆρυς, γεν. γήρυος = φωνή· ὁ καὶ ἡ μελιχόγηρυς, τὸ μελιχόγηρυ). — θοῦρος (θηλ. θοῦρις) ὀρηκτικός, πολεμικός («θούριον»). — τετλαίη τοῦ τέτληκα (μὲ σημα. ἐνεστ.) ὑπομένω. — μέν, ἀπόδοσις ὁ κατωτέρω καί. — ὀρέγομαί τινος ἐκτείνωμαι, πίπτω ἐπάνω εἰς κάποιον ὀρῶ ἐπάνω του. — δήσιος ἐχθρός.

Στ. 13 - 22. ἤδε, καθ' ἕξιν ἀντὶ τούδε (τὸ ἀνωτέρω). — ἄεθλον ἄθλον, βραβεῖον. — φέρειν (ἀπαρ. τῆς ἀναφορᾶς) εἰς τὸ νὰ φέρῃ (αὐτό). — κάλλιστον φέρειν γίγνεται ἀξίζει πρωτίστως νὰ τὸ ἔχη. — ξυνός κοινός (ἐκ τῆς προθ. ξύν, σύν). — ἐσθλόν (οὐσ.) κόσμημα. — ὅστις (ἄν) μένη = ἕάν τις μένη (ἐπεξήγησις τοῦ τοῦτο). — διαβαίνω, βλ. ἀνωτέρω («ὕποθήκη 2»), στ. 29. — νωλεμέως διαρκῶς, σταθερῶς. — ἐπί, μετὰ τοῦ λάθηται (τιῆσις). — πάγχυ = πάνυ ἐντελῶς. — τλήμων καρτερικός. — θυμός καρδιά. — παρατίθεμαι διακυβεύω, ριψοκινδυνεύω. — αἶψα ταχέως. — ἔτρεψε γνωμ. ἀόρ. — σπουδῆ τάχιστα. — ἔσχεθε (παρατεταμένος τύπος τοῦ ἔσχε, γνωμ. ἀόρ.) ἀναχαιτίζω.

Στ. 23 - 34. φίλον θυμόν τὴν ζῶν του (τὸ ἐπίθ. φίλος τίθεται συνήθως ἀντὶ τῆς κτητ. ἀντων. γ' προσ., διότι τὸ ἀνήκον εἰς τινα εἶναι προσφιλές εἰς αὐτόν). — ὀμφαλοεῖς ὀμφαλωτός, κωνοειδής. — ἐλληλαμένος τρυπημένος (τοῦ ἐλαύνομαι διαπερῶμαι). — ὀμῶς ὀμοίως. — κέκηδα (πρκ. μὲ σημα. ἐνεστ. τοῦ κήδομαι) φροντίζω (διὰ τὸν νεκρὸν), κηδεύω. — ἀργαλέω πόθῳ, δοτ. τοῦ αἰτίου ἀργαλέος

υπερβολικός. — ἀρίστος περίβλεπτος. — γένος ἔξοπίσω ἢ μέλλουσα γενεά, οἱ ἀπόγονοι (τοῦ πεσόντος). — θυῶρος, βλ. στ. 9.

Στ. 35-42. εἰ φύγη, ποιητ. σύνταξις ἀντὶ ἐὰν φύγη. — κῆρ (γεν. κηρός) ἢ μοῖρα. — τανηλεγῆς πικρότατος (ἐκ τοῦ τείνω + ἄλγος). — εὖχος καύχημα, δόξα· εὖχος αἰχμῆς πολεμικὴ δόξα. — μεταπρέπω διαπρέπω. — βλάπτω τινά τινος ἀποκλείω, στερεῶ κάποιον ἀπὸ κάτι. — αἰδῶς σεβασμός. — δίκη δίκαιον, δικαίωμα. — θῶκος ἔδρα, κάθισμα· ἐν θῶκοισιν (ἄντες) καθήμενοι. — οἱ κατ' αὐτὸν οἱ ὁμήλικες. — εἶκος χώρης παραχωρῶ τὴν θέσιν μου.

Στ. 43 - 45. ταύτης... ἀρετῆς τῆς τοιαύτης ἀνδρείας. — νῦν λοιπόν. — τις πᾶς τις, ὅλοι. — θυμῶ (δοτ. τροπ.) θαρραλέως. — μεθήμι ἀποχωρῶ.

β) Στ. 2. ποδῶν - παλαισμοσύνης· ἐννοοῦνται αἱ ἀθλητικαὶ ἱκανότητες τῶν δρομέων καὶ τῶν παλαιστῶν.

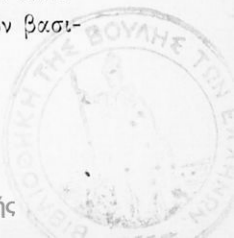
Στ. 3. Κύκλωπες· κατὰ τὸν Ὅμηρον ἄγριος ποιμενικὸς λαὸς (ἐν Σικελίᾳ)· οὗτοι ἦσαν πελώριοι μονόφθαλμοι καὶ ἀκαταβλήτου δυνάμεως (πρβλ. Ὀδυσσ. ι, 106 - 115, 187 - 192).

Στ. 4. Θρηϊκίος Βορέης (-ας)· ὁ ἐκ Θράκης πνέων βορρᾶς (ἐδῶ προσωποποιούμενος) ἔχει τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ὀρμητικῆς ταχύτητος καὶ δυνάμεως· συχνὰ δὲ εἰς τὴν πόησιν λαμβάνεται ὡς μέτρον παρομοιώσεως τῆς πολεμικῆς ὀρμῆς (πρβλ. Παλαμᾶ: «ἀνάξιος ὅποιος τὰ φτερά του — φτερά ἀπὸ σκέψη ἢ ἀπὸ πράξη — δὲ γοργανοίγει τα, χαρά του, — γιὰ τὰ πετάξῃ — βοριάς θαλασσίου, μὲ τοὺς ἀνέμους, — πρὸς τοὺς πολέμους», «Παράκαιρα»).

Στ. 5. Τιθωνός, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας Λαομέδοντος, περίφημος διὰ τὴν ὀραϊότητά του.

Στ. 6. Μίδας, ὁ περίφημος διὰ τὰ πλοῦτη του βασιλεὺς τῆς Φρυγίας. — Κινύρας, μυθικὸς βασιλεὺς τῆς Κύπρου· τοῦτον ἠγάπησεν ὁ Ἀπόλλων καὶ κατέστησε ἀάμπλουτον.

Στ. 7. Πέλοψ, ὁ υἱὸς τοῦ Ταντάλου. Οὗτος μυθολογεῖται ὅτι σφαιρεῖς ἀνοσίως ὑπὸ τοῦ πατρὸς του καὶ ἀνασθηθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν κατέφυγεν εἰς Πίσαν τῆς Ἠλείας, ὅπου ἐνίκησε ἐν ἀρματοδρομίᾳ τὸν βασι-

λέα αὐτῆς Οἰνόμαον καὶ συνεζύχθη τὴν κόρην τοῦ Ἴπποδάμειαν λαβῶν δὲ τὸν θρόνον ἐξέτεινε τὴν ἀρχὴν εἰς ἅπασαν τὴν χερσονήσον, κληθεῖσαν ἀπ' αὐτοῦ Πελοπόννησον· ἐγέννησε τὸν Ἀτρέα (πατέρα τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ Μενελάου), τὸν Θυέστην (πατέρα τοῦ Αἰγίσθου) καὶ τὸν Χρυσίππον· κατέστη παροιμιώδης διὰ τὸ μέγα κράτος του.

Στ. 8. Ἄδραστος· βασιλεὺς τοῦ Ἄργους, ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, πενθερὸς δὲ τοῦ Πολυδαίμου· ἐφημιζέτο διὰ τὴν φυσικὴν εὐγλωττίαν του.

Στ. 24. διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος... καὶ διὰ θώρηκος· π ρ ω θ ὄ σ τ ε ρ ο ν. — ὄμφαλόεσσα· ἡ ἀσπίς ἔφερον εἰς τὸ κέντρον τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ἐξοχῆν, καλουμένην ὄμφαλόν.

Στ. 26. πρόσθεν ἔλληλαμένους· τοῦτο ἦτο τιμητικὴ ἔνδειξις ἀνδρείας· τοῦναντίον τραύματα εἰς τὰ νῶτα ἦσαν δείγματα δειλίας, ὁ δὲ φέρων αὐτὰ ἐθάπτετο κατησχυμμένος ἐν σιγῇ.

Στ. 29. τύμβος· οἱ τάφοι τῶν ἡρωϊκῶς πεσόντων ἦσαν ἐν Σπάρτῃ εἰς περιβλεπτόν μέρος (« ἀρίσθημοι ») καὶ ἔφερον ἐπιτυμβίους πλάκας μὲ τὰ ὀνόματά των.

Στ. 41 - 42. Καὶ οἱ γέροντες ἀκόμη ἠγείροντο πρὸ τῶν ἡρώων καὶ παρεχώρουσαν τὴν θέσιν των κατὰ τὰς συνεδρίας τῆς ἐκκλησίας, τῆς γερουσίας κλπ.

— Ποίᾳ ἀνθρωπίνῃς ἀρετᾷ ἀναφέρει εἰς τοὺς στ. 2-12 καὶ ποία ἢ ὑπερτάτη τούτων;

4 (3). Ἐμβατήριον.

α) ἄγετε (προσκι. παρακελ.) ἐμπρός. — Σπάρτας (δωρ. τύπ.) Σπάρτης. — κῶροι (κοῦροι) τέκνα. — πολιάτας δωρ., πολίτης ἰων. = πολίτης, (πολιατᾶν γεν. πληθ.)· τὸ πολιτῶν μετ' ἐμφάσεως κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τοὺς περιόικους. — λαιᾶ (ἐνν. χειρὶ) μὲ τὴν ἀριστεράν. — ἴτυς-υος ἡ περιφέρεια τῆς ἀσπίδος, ἡ ἀσπίς. — ἀνσχεσθε, ἀνάσχεσθε ἀνυψώσατε ἀναλάβετε (ἐνν. τῇ δεξιᾷ). — πάτριος πατροπαράδοτος.

β) Τὸ ἐμβατήριον ἦτο ἄσμα πολεμικὸν ἀδόμενον τῇ συνοδείᾳ αὐλοῦ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν πρὸ τῆς μάχης· ὁ ρυθμὸς του ἦτο ἀναπαιστικὸς (— —), κατάλληλος νὰ ρυθμίζῃ τὸ βῆμα ἐν πορείᾳ.

— Ποίᾳ ὁμοιότητος ἔχει ἡ ποιήσις τοῦ Τυρταίου πρὸς τὴν τοῦ Καλλίνου;

(Περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἀρχιλόχου βλέπε εἰς τὸ τμήμα τῆς
 ἱαμβικῆς ποιήσεως, σελ. 110.).

5 (1). Ἡ ἀπολεσθεῖσα ἀσπίς.

α) ἀγάλλομαι εὐφραίνομαι, καυχῶμαι, κομπάζω.— Σαῖοι ἔθνος
 Ὀρχικὸν κατοικοῦν παρὰ τὸν Νέστον ποταμόν.— ἔντος (τὸ) ὄπλον.—
 ἀμώμητος ἀμεμπτος, ἄψυγος.— κάλλιπον (κάτ-λιπον) κατέλιπον.—
 αὐτὸς δὲ ἐγὼ ὅμως, ἔπως κί' ἂν ἔχη.— ἐρρέτω (προστικτ. τοῦ ρ. ἔρρω)
 ἅς πάη στὸ καλὸ, στ' ἀνάθεμα.— ἐξαῦτις αὔθις, πάλιν.

β) Εἰς τοὺς στίχους τούτους ὁ Ἀρχίλοχος μετὰ μεγάλης ἀφειλείας
 ἀστειίζεται διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἀσπίδος του.— Ἐκ τούτου ὅμως δὲν δυ-
 νάμεθα νὰ τοῦ καταλογίσωμεν ἀνανδρίαν, διότι, ἂν πράγματι ἦτο ἀναν-
 δρος, θὰ προσεπάθει νὰ ἀποκρύψῃ τὸ ἀτύχημά του, ἀντὶ νὰ τὸ τιμῆσῃ
 μὲ ἄσμα. Ἀλλὰ καὶ ἀξιοκατάκριτος ἂν θεωρηθῆ, πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ'
 ὄψιν τὰ ἐλαφροντικά ὅτι, ὅταν ἀπώλεσε τὴν ἀσπίδα του, ἦτο μισθοφόρος,
 ὅτι ὁ ἀγὼν ἐγίνετο μεταξὺ μισθοφόρων καὶ βαρβάρων καὶ ὅτι διὰ τὴν
 πατρίδα του ὄχι μόνον δὲν ἔγινε φυγὰς, ἀλλ' ἠγωνίσθη ἥρωϊκῶς καὶ
 ἐθυσίασε καὶ τὴν ζωὴν του. Πάντως διὰ τὸν ἀστείισμόν του αὐτὸν ἀπε-
 πέμφθη ἐκ Σπάρτης, ὅτε κάποτε μετέβη ἐκεῖ.

6 (2). Δὲν ὠφελοῦν οἱ θρήνοι.

α) κήδεα θλίψεις, πένθη (τὸ κῆδος), ἀντικ. εἰς τὸ μεμφόμενος.—
 στονόεντα συνοδευόμενα μὲ γόους, μὲ θρήνους.— μεμφόμενος κατα-
 κρίνων, ἀποδοκιμάζων (μὲ τὸ νὰ ἀποδοκιμάζῃ).— θαλίη συμπόσιον,
 εὐωχία· θαλίης = θαλῖαις, δοτ. τοπικὴ ἢ καὶ ὄργαν.— τοίους τόσον
 σπουδαίους (ἄνδρας).— κατὰ... ἐκλυσεν, κατέκλυσεν (τιμῆσις) κατε-
 κάλυψεν — οἰδαλέος ἐξωγκωμένος, πρησμένος.— ἀνήκεστος ἀθε-
 ράπευτος, ὀλέθριος, (ἀφόρητος).— τλημοσύνη καρτερία, ὑπομονή.—
 ἐπί... ἔθεσαν, ἐπέθεσαν (τιμῆσις).— φάρμακον, κατηγορ.— ἐτρά-
 πεθ', ἐτράπετο ὑποκ. τάδε, δηλ. αἱ ὀδύνη, τὰ κακά.— ἀναστένω
 στενάζω γοερῶς, θρηγῶ.— αἱματόεν ἔλκος αἱματομένη πληγὴ, με-
 ταφ. μεγάλη καταστροφή.— ἐξαῦτις δ' ἐτέρους ἐπαμείφεται (ὑποκ.
 τὰ κακά) = μὲ τὴν σειρὰν των δὲ ἄλλους θὰ ἐπισκεφθοῦν.— τλῆτε (ἐξ

ἀχρήστου ἐνεστ. **τλάω**) = κάμπετε ὑπομονήν, παρηγορηθῆτε.— **γυναι-
κειὸν πένθος**, ἐξωτερικεὺς πένθους τοιαύτη, ὅποια ἀρμόζει εἰς
γυναῖκας.

β) Τὴν ἐλεγείαν ταύτην ἔγραψεν ὁ Ἀρχίλοχος, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τὴν
θρηνησὴν τὸν πνιγμὸν συμπολιτῶν του εἰς τὴν ναυάγιον, εἰς τὸ ὅποῖον
ἐπνίγη καὶ ὁ ἐπ' ἀδελφῆ Ἰαμβρόδου του, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τὴν παρηγο-
ρήσιν τὸν ἐν ἀρχῇ τοῦ ποιήματος ἀναφερόμενον φίλον του Περικλῆν, συνι-
στῶν εἰς αὐτὸν ἐγκαρτέρησιν.

ΜΙΜΝΕΡΜΟΣ

Μίμνερμος ὁ Κολοφώνιος ἔζησε περὶ τὰ τέλη τοῦ Ζ' αἰῶνος π.Χ.
Μέγα μέρος τῆς Ἰωνίας καὶ ἡ πατρίς του Κολοφῶν ὑπέκυψαν εἰς τὸν
ζυγὸν τῶν Αὐδῶν, οἱ ὅποιοι διὰ τοῦ βασιλέως τῶν Ἀλυάπτου εἶχον ἀπο-
κτήσει μεγάλην δύναμιν. Ὁ Μίμνερμος προσεπάθησε τότε διὰ πολεμι-
κῶν ἐλεγείων τὴν ἐμψύχωση τοῦ συμπατριώτου του ὑπενθυμίζων εἰς
αὐτοὺς τὴν παλαιὰν δόξαν τῆς πατρίδος του. Ἀπὸ τὰς πολεμικὰς του
ἐλεγείας ὅμως ἐλάχιστα ἀποσπάσματα ἔχομεν.

Αἱ περισθεθεῖσαι ἐλεγεῖαι του (ἀνήκουσαι εἰς τὴν συλλογὴν αὐτοῦ,
ἢ ὅποια ἐκαλεῖτο «Ναννώ») ἐξυμνοῦν τὴν ὠραιότητα τῆς νεανικῆς
ἡλικίας, παριστάνουσι τὸ φευγαλέον αὐτῆς, ἐκφράζουσι τὴν λύπην διὰ τὸ
γῆρας καὶ τὸν πόνον διὰ τὸν θάνατον.

Ἡ ποίησίς του εἶναι καθαρῶς ὑποκειμενικὴ, ἀντικατοπτρίζει ὅ-
μως τὴν ἐποχὴν του, καθ' ἣν οἱ συμπατριῶται του ἐζήτουν ν' ἀναπλη-
ρώσουν τὴν ἀπολεσθεῖσαν πολιτικὴν ἐλευθερίαν μὲ τὴν ἀπόλαυσιν καὶ
τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς.

7 (1). Ἡ νεότης.

α) **Στ. 1 - 8.** οἶά τε ὕπως.— αἶψα εὐθύς.— αὐγῆς(ι) δοτ.
ὄργαν.— αὐγαὶ ἀκτῖνες.— ἵκελος ὅμοιος.— πῆχυιός μικρός (ὅσον ὁ πῆ-
χυς τῆς χειρός).— εἰδότες οὐτε... μὴ γνωρίζοντες, μὴ δοκιμάσαντες
(ἀκόμη), ἀπειροί.— Κῆρες Μοῖραι.— τέλος γήραος, περίφρασις=
γῆρας, τὸ βαθὺ γῆρας.— ἀργαλέος, πολύμοχος, φρικτός.— μίνυνθα
(ἐπίρρ.) ἐπ' ὀλίγον ἔχει θέσιν κατηγγραμ. εἰς τὸ καρπὸς ἤβης, ἀντὶ μι-
νυνθάδιος, ὀλιγοχρόνιος.— κίδναμαι, σκεδάννυμαι, ἐξαπλοῦμαι.

Στ. 9 - 16. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ἄλλ' ὅταν πλέον.— τέλος ὥρης,

περίφρασις = ὥρα, ἡ ἡλικία.— παραμείβομαι παρέρχομαι.— τρυ-
χοῦμαι κατατρυχομαι, ὑποφέρω.— ἔργα ἀποτελέσματα.— ἐπιδίδου-
μαι (ἰων.) = ἐπιδέομαι στεροῦμαι.— ἰμείρω ποθῶ.

β) Στ. 1. οἶά τε φύλλα σάν τὰ φύλλα, σάν τὰ ἄνθη· πρβλ. καὶ
'Ιλ. Ζ., 146 - 149 «οἷη περ φύλλον γενεῇ τοιῆδε κοῖ ἀνδρῶν». κτλ.

Στ. 5. Κῆρες μέλαιναι (οἱ μαῦρες Μοῦρες), πρβλ. Καλλίνου σελ. 79.

Στ. 6. τέλος γήραος ἀργαλέου· ἡ μαῦρη μοῦρα τοῦ γήρατος
παραστέκει πλησίον τῶν νέων ὡς φρικτὴ ἀπειλή· πρβλ. τὴν εἰκόνα τῆς
ὠραίας νέας, ἡ ὁποία, ὅπως τὴν παριστάνει ὁ Γρυπάρης, εὐχεται νὰ
ἐλθῇ ὁ θάνατος «σὲ ξανθοὺς κι ἀζάρωτους κροτάφους... γιατί μὲ πόνο
στά βαριά τὰ χρόνια, δίχως πόθο, δίχως ἀγάπη, ἀσπρομάλλη ὁ νοῦς
γριά μὲ βλέπει...» («Φλόρα Μιράμπιλις»).

Στ. 7. ἡ δ' ἐτέρη θανάτιο· ἐννοεῖ τὸν πρόωρον θάνατον, ἐν
ἀντιθέσει πρὸς τὸ τέλος γήραος.

Στ. 14. παίδων ἰμείρων κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς Αἴθην· οἱ
ἄτεκνοι φεύγουν ἀπὸ τὸν κόσμον μὲ πικρίαν διὰ τὸν ἀνεκπλήρωτον πό-
θον τοῦ νὰ ἴδουν καὶ νὰ χαροῦν τὰ παιδιὰ των : « Ἄν οἱ μαῦροι νὰ
ζοῦμε ἄτεκνοι γέροι — ἐπρόσταξε αὐστηρὸ θέλημα θεῖο — τὸ χεῖρ ἐνὸς
τ' ἄλλου ἄς βαστάῃ τὸ χεῖρ — ὡς νὰ τ' ἀκούσῃ ἀναίσθητο καὶ κοῦο ».
Μακρορᾶς.

— Ποῖαι αἱ παρομοιώσεις, μεταφοραί, προσωπο-
ποιΐαι εἰς τὸ ποίημα; Πῶς ἐξηγεῖται ἡ ἀπαισιοδοξία τοῦ ποιητοῦ;

8 (2). Τὸ γῆρας.

α) Στ. 1 - 8. χροιή, τὸ δέμα· κατ' ἐπέκτασιν = τὸ σῶμα.—
ἄσπετος ἀνέφραστος (ἀνείπωτος), ἐδῶ : ἄφθονος (ἀπεριγράπτως
πολύς).— πτοιῶμαι (ἰων.) = πτοῦμαι, τρέμω.— ὀμηλικίης τῶν
ὀμηλικῶν μου (δηλ. ὅλων τῶν νέων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν ἡλικίαν μου).
— ὁμῶς ὁμοίως.— πλέον ὠφελεν εἶναι ἔπρεπε νὰ ἦτο μακροτέρως
διαρκείας.— τιμήεσσα πολύτιμος.— ἀργαλέος, βλ. ἀνωτέρω στ. 6.
— ἄτιμον ἀποκρουστικόν.— ὄ τ' (ὄ τε) τὸ ὁποῖον (ἐκτὸς τῶν ἄλ-
λων κακῶν, τὰ ὁποῖα φέρει).— ἄγνωστος ἀγνώριστος.— ἀμφιχύ-
νομαι ξεχειλίζω, ἀπλώνομαι.

β) Οἱ ἕξ πρῶτοι στίχοι τοῦ ἀποσπάσματος ἀποδίδονται ὑπό τινων ἐκδοτῶν εἰς τὸν Θέογγιν, μεταγενέστερον τοῦ Μιμνέρμου.

Στ. 6. ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέμαται· ἀπειλητικὸν τὸ γῆρας κρέμαται ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τῶν νέων ὡς ἄλλη δαμόκλειος σπάθη.

Στ. 8. ἀμφιχυθέν, μετὰ φορὰ ἀπὸ τὸ γέμισμα τῆς ὑδρίας ὅπως βαθμιαίως τὸ νερὸ χυνόμενον ἐντὸς αὐτῆς ἀνέρχεται, ἕως ὅτου ξεχειλίζει καὶ περιχύνεται, ὁμοίως καὶ τὸ γῆρας ἔρχεται σιγά σιγά, ἕως ὅτου ἀπλώνεται τελείως ἐπάνω μας.

—*Ποία ἡ διαφορὰ τῆς ποιήσεως τοῦ Μιμνέρμου ἀπὸ τῆς τῶν Τυρταίου καὶ Καλλίνου;*

Σ Ο Λ Ω Ν

Ὁ μέγας νομοθέτης τῶν Ἀθηῶν (639 - 559 π.Χ.), ὁ καταλεγόμενος μεταξὺ τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, πλὴν τῆς μεγάλης πολιτικῆς δράσεώς του, ἡσχολήθη καὶ εἰς τὴν ποίησιν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔψαλλον τὰ ποιήματά του, ὅπως οἱ Σπαρτιῶται τοὺς στίχους τοῦ Τυρταίου. Ὁ Πλάτων, ὁ ὁποῖος εἶχε προγόνους συγγενεῖς τοῦ Σόλωνος, τὸν ἐγκωμιάζει ὡς ποιητὴν.

Ἐκ τῶν ἐλεγείων τοῦ Σόλωνος περίφημος εἶναι ἡ «**Σαλαμῖς**», διὰ τῆς ὁποίας ἐξήγγειρε τοὺς Ἀθηναίους εἰς ἀνάγκησιν τῆς «**ἱμερτῆς**» νήσου. Ἀτυχῶς ἐκ τῆς ἐλεγείας ταύτης μόνον ὀκτὼ στίχοι σφύζονται. Μακρότερα ἀποσπάσματα ἔχομεν ἀπὸ τὰς «**Ὑποθήκας εἰς Ἀθηναίους**» καὶ τὰς «**Ὑποθήκας εἰς ἑαυτόν**», αἱ ὁποῖαι εἶναι πολιτικαὶ ἐλεγεῖαι, ἐκφράζουσαι τὴν φιλοπατρίαν τοῦ ποιητοῦ καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Ἐπὶ πλέον σφύζονται καὶ ἀποσπάσματα ἄλλων ποιημάτων του.

9 (1). Σαλαμῖς.

α) **Στ. 1 - 2. ἱμερτὸς περιπόθητος (ἱμείρω).**— **κόσμον ἐπέων** (= ἐπῶν) κόσμημα ἐκ λόγων, ποιητικὸς λόγος.— **ῶδῆν**, ἐπεξήγησις τοῦ κόσμονέ πέων δηλαδὴ ἄσμα, ποίημα.— **ἀγορῆ ἀγόρευσις.**— **τίθεμαι** θέτω ἐνώπιόν σας, προσφέρω.

Στ. 3 - 6. τότε ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει (ἐὰν δὲν ἀνακηθῆ ἡ

Σαλαμῖς).— φάτις φήμη. — Σαλαμιναφέτης (λέξις πεπλασμένη) ἀφέτης, προδότης τῆς Σαλαμῖνος.

Στ. 7 - 8. περὶ ὑπέρ. — Ἰομεν, ὑποτ. βουλητικὴ = ἴωμεν. — ἀπωθοῦμαι, ἀπομακρύνω ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἀποβάλλω, ἀποπλύνω.

β) Σχετικῶς μὲ τὸ ποίημα τοῦτο ὁ Πλούταρχος (Σόλων, 8) λέγει: «Ἐλεγεία δὲ κρύφα συνθεῖς καὶ μελετήσας (Σόλων), ὥστε λέγειν ἀπὸ στόματος, ἐξεπήδησεν εἰς τὴν ἀγορὰν ἄφνω πιλίδιον περιθέμενος· ὄχλου δὲ πολλοῦ συνδραμόντος ἀναβάς ἐπὶ τὸν τοῦ κήρυκος λίθον ἐν ᾧδῇ διεξ-ἤλθε τὴν ἐλεγείαν, ἧς ἐστὶν ἀρχὴ «αὐτὸς κήρυξ κτλ.» (παραθέτει τοὺς δύο πρώτους στίχους καὶ συνεχίζει): «Τοῦτο τὸ ποίημα Σαλαμῖς ἐπι-γέγραπται καὶ στίχων ἑκατὸν ἐστίν, χαριέντως πάνυ πεποιημένον». Πλὴν τῶν δύο πρώτων στίχων, τοὺς ὁποίους ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος, διέ-σωσεν ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος (I, 46) τοὺς στ. 3 - 8.

Στ. 2. κόσμον ἐπέων· ἀντὶ πεζῆς ἀγορεύσεως ἤλθον νὰ σᾶς ἀπαγγεῖλω περίκοσμον ὁμιλίαν (δηλ. ποίημα): οἱ ἀρχαῖοι τὴν ποίησιν ἐθεώρουν ὡς λόγον μετὰ κόσμου πεποιημένον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἀπέ-ριττον πεζὸν λόγον· σχετικῶς ὁ Ἰσοκράτης λέγει: «τοῖς μὲν γὰρ ποιηταῖς πολλοὶ δέδονται κόσμοι».

Στ. 3. Φολέγανδρος καὶ Σίικινος· δύο μικρὰ καὶ ἄσημοι νῆσοι τῶν νοτίων Κυκλάδων, τὰς ὁποίας θὰ προετίμα ὡς πατρίδα του, λέγει ὁ ποιητής, ἀντὶ τῶν Ἀθηνῶν, ἐὰν δὲν ἀνέκτων τὴν Σαλαμῖνα.

Στ. 6. Σαλαμιναφέτης, Σαλαμινοπροδότης. Ἡ δημιουργία νέων λέξεων διὰ τῆς παραγωγῆς καὶ ἰδίᾳ διὰ τῆς συνθέσεως εἶναι προνόμιον τῆς ἑλληνικῆς ποιήσεως, ἀποδεικνύει δὲ τὸ εὐπλαστον καὶ τὴν ζωτικότητα τῆς γλώσσης μας ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου μέχρι σήμερον. Σχετικῶς ὁ ἀσχοληθεὶς μὲ τὴν ἀρχαίαν (ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν νέαν) ἑλληνικὴν ποίησιν Σ. Μενάρδος παρατηρεῖ: «τὸ θαυμασιώτερον εἶναι ἢ διὰ τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν πάντων τῶν αἰώνων, ἐνδόξων καὶ ἀδόξων, μεγαλωνύμων καὶ ἀνωνύμων, διατήρησις τοῦ συνθετικοῦ χαρίσματος, τοῦ προνομίου τούτου τῆς μητρικῆς μας γλώσσης».

Στ. 6. χαλεπὸν τ' αἰσχος ἀπωσόμενοι· οἱ δύο τελευταῖοι στίχοι συνοψίζοντες τὸ ὅλον νόημα εἶναι πιθανώτατα τὸ τέλος τῆς ἐλεγείας, ἢ ὅποια συνεκίνησε τοὺς Ἀθηναίους, τοὺς ἠνάγκασε νὰ ἄρουν

τὸν περὶ Σαλαμῖνος περιοριστικὸν νόμον, ν' ἀναλάβουν τὴν ἐκστρατείαν καὶ ν' ἀποπλύνουν τὸ « χαλεπὸν αἶσχος » (600 π.Χ.).

10 (2). Ὑποθῆκαι εἰς Ἀθηναίους.

α) Στ. 1 - 4. κατὰ... αἶσαν καὶ... φρένας· αἶσα μοῖρα, θεία θέλησις.—τοῖη μεγάλθυμος τόσον μεγαλόψυχος.—ἐπίσκοπος προστάτης.—ὄβριμοπάτρη ἰσχυροῦ πατρὸς θυγάτηρ.—ὕπερθεν, δηλ. τῆς πόλεως.

Στ. 5 - 16 αὐτοὶ δὲ ἄλλ' αὐτοὶ (οἱ πολῖται)· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν θείαν θέλησιν.—ἀφραδίησιν (ἀφραδέω) ἀπερικοψία, ἀνοησία (δοτ. ὄργ.).—χρήμασι ὑπὸ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ χρήμα, ὑπὸ πλεονεξίας.—ἡγεμόνες τοῦ δήμου οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ δημοκρ. κόμματος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἀστούς.—οἷσιν, ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἀστούς καὶ εἰς τοὺς ἡγεμόνας.—ἐτοῖμον (ἐστίν) εἶναι ἀναπότρεπτον.—ὕβρις ἀλαζονεία, ἀδιαλλαξία.—κατέχω συγκρατῶ.—κόρος ἢ μέχρι κόρου ἱκανοποίησις, ἀκόρεστοι ἀξιώσεις.—κοσμῶ διεξάγω κοσμίως.—δαιτὸς εὐφροσύναι εὐφρόσυνα συμπόσια.—ἀδίκοισ' ἔργμασι πειθόμενοι κινούμενοι, παρακυρόμενοι εἰς ἄδικα ἔργα.—κτέανον κτῆμα (κτάομαι).—ἐφ' ἀρπαγῇ με ἀρπυκτικὰς διαθέσεις, ἀπλήστως.—φυλάσσομαι φοβοῦμαι, σέβομαι.—θέμεθλα θεμέλια, βάσεις, θεσμοί.—τῷ χρόνῳ με τὴν πάροδον τοῦ χρόνου.—πάντως ἐξ ἄπαντος (τῷ χρόνῳ πάντως = βραδέως, ἀλλ' ἀσφαλῶς).—ἤλθε, γνομ. ἀόρ.—ἀποτίνομαι ἐκδικοῦμαι, τιμωρῶ.

Στ. 17 - 22. τοῦτο, δηλ. τὸ ἀνωτέρω ἐκτεθέν, ἡ διαγωγὴ μας.—ἔρχεται ἐπέρχεται.—ἔλκος (κτγρμ.) ὡς πληγὴ, ὡς συμφορά.—ἄφυκτος ἀφρευκτος, ἀναπόφρευκτος.—ἤλυθε (γνομ. ἀόρ.) = συνήθως μία τοιαύτη πόλις περιπίπτει.—εὐδοντα ἐν λαθροανούσῃ καταστάσει ὄντα, ἀποκοιμισμένον.—ἐπεγεῖρω ἀφυπνίζω, προκαλῶ.—ὤλεσεν, γνομ. ἀόρ.—πολλῶν ἐρατὴν ἡλικίαν πολλοὺς εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας των.—ἐκ δυσμενέων, ποιητ. αἴτιον δυσμενέες οἱ παλαιότες πρὸς ἀλλήλους ἐσωτερικοὶ ἀντίπαλοι.—πολυήρατος πολυπόθητος.—τρύχομαι κατατρύχομαι, φθείρομαι.—ἐν συνόδοις, ἐμπροθ. δοτ. ὄργαν. (σύνοδος = πολιτικὸς σύλλογος).—φίλαις, παράθεσις εἰς τὸ συνόδοις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀγαπηταί.—τοῖσ' ἀδικοῦσι = τοῖς φαύλοις.

Στ. 23 - 30. ἐν δῆμῳ = ἐν τῇ πόλει.—στρέφομαι σπροβιλίζομαι.—πενιχρὸς πένης, πτωχός,—πραθέντες, τοῦ πιπράσκω, πωλῶ (πωληθέντες ὡς δοῦλοι ἕνεκα χρῶν).—ἀεικέλιος (α (στερ.) + εἰ-κελος) ἀνάρμοστος, ἐπονείδιστος.—συγνὸς μισητός.—δημόσιον κακὸν τὸ γενικὸν κακὸν τῆς πόλεως.—ἔρχεται οἴκαδε ἐκάστῳ (δοτ. ἀντιχαρ.) εἰσχωρεῖ ἀπειλητικὸν εἰς τὴν οἰκίαν ἐκάστου πολίτου.—αὔλειοι θύραι αἱ πρὸς τὴν αὐλὴν θύραι, ἡ ἐξώθυρα.—οὐκ ἐθέλουσι δὲν δύνανται.—ἔχω συκρατῶ, ἐμποδίζω.—ὑπέρθορον, γνομ. ἀόρ. τοῦ ὑπερθρώσκω ὑπερπηδῶ.—ἔρκος φράκτης.—εὔρε (γνομ. ἀόρ.) τὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ.—εἰ καὶ...ἦ = καὶ ἐὰν ἦ.—φρεύγων προσπαθῶν νὰ ἀποφύγῃ τὸ κακὸν, δηλ. νὰ κρυφθῇ.—μυχὸς τὸ ἐνδύτατον, τὸ βάθος.

Στ. 31 - 40. δυσνομίη κακὴ διοικήσις.—ἄρτιος ἀρμονικός.—πέδαι δεσμὰ περὶ τοὺς πόδας.—τραχέα τὰς τραχύτητας.—κόρος, βλ. στ. 9.—ἀμαυρῶ ταπεινῶν.—αὐαίνω ξηραίνω.—ἄτη ἀπάτη, ἀμάρτημα.—φυόμενα (μετχ. χρον.) μόλις φυτρώνουν.—εὐθύνω ἰσάζω, ἐπανορθῶν.—δίκας σκολιάς τὰς στρεψοδικίας (σκολιάς = στραβός, λοξός ἀντὶ τοῦ εὐθύς).—ὑπερήφανα ἔργα ὑπεροπτικά ἐκδηλώσεις.—ἀργαλέος ὀλέθριος.—χόλος ὀργή.—ὑπ' αὐτῆς, δηλ. τῆς εὐνομίας.—πινυτός (πνέω) συνετός.

(β) Ἡ ἐλεγεία αὕτη ἐποιήθη εἰς ἐποχὴν δεινῶν στάσεων, καθ' ἃς οἱ μὲν εὐπατρίδαι ἐζήτουν νὰ κρατήσουν τὴν ἀπόλυτον κυριότητα τῆς γῆς καὶ τῆς πολιτείας, οἱ δὲ δημαγωγοὶ μὲ ἀπατηλὰς ὑποσχέσεις ἐχρησιμοποιοῦν τὸν καταθλιβόμενον δῆμον, διὰ νὰ γίνουν τύραννοι.

Πιθανῶς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο δὲν εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ ποιήματος, διότι ἡ πρώτη πρότασις ἔχει τὸν σύνδεσμον δέ.

Στ. 4. Παλλὰς Ἀθηναίη χειράς ὑπερθεν ἔχει· τὰς χειράς της κρατεῖ ὑπεράνω τῆς πόλεως, σκέπει καὶ προστατεύει τὴν πόλιν. Αἱ Ἀθηναὶ εἶχον τεθῆ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀθηνᾶς, ἡ ὅποια ἐλατρεύετο ὡς **Πολιάς** καὶ **Πολιοῦχος**, ἀφ' ἧς ἐνίκησε τὸν Ποσειδῶνα εἰς τὴν περὶ τῆς πόλεως ἔριν.

Στ. 14. σεμνὰ θέμεθλα Δίκης τὰ σεβαστὰ θεμέλια τῆς Δικαιοσύνης, αἱ ἀρχαὶ τοῦ Δικαίου. Ἡ Δίκη εἶναι π ρ ο σ ω π ο π ο ἰ ῆ σ ι ε τῆς δικαιοσύνης καὶ μαζὶ μὲ τὴν Εὐνομίαν καὶ τὴν Εἰρήνην ἐσχημάτιζον

ἀδελφικὴν τριάδα, ἐνῶ αἱ ἄλλαι ἀδελφαί των, αἱ Μοῦραι, ἀπετέλουν ἄλλο ἀδελφικὸν σύμπλεγμα.

Στ. 15. ἡ σιγῶσα σύνοιδε « ἔστι Δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὀρᾷ ».

Στ. 25. πρᾶθέντες· πολλοὶ πένητες μὴ δυνάμενοι νὰ πληρώσουν τὰ χρέη των πρὸς τοὺς εὐπατρίδας ἐπωλοῦντο μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των ὡς δοῦλοι, διότι εἶχον δανεισθῆ « ἐπὶ σώματι » τοῦτο τὸ κακὸν ἐθεράπευσεν ὁ Σόλων μὲ τὴν σεισάχθειαν.

Ποῖος ὁ χαρακτὴρ τῆς παρουσίας ἐλεγείας; Συγκρίνατε τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς « δυσνομίας », στ. 17-30, πρὸς τὰ ἀγαθὰ τῆς « εὐνομίας » στ. 33-40.

11 (3). Ὑποθῆκαι εἰς ἑαυτόν.

α) **Στ. 1-2.** ἀγλαὸς λαμπρὸς (ἐκ τοῦ ἀγάλλω, ἄγαλμα).— κλύω ἀκούω, εἰσακούω.

Στ. 3-6. ὄλβος πλοῦτος.— πρὸς τινος ἐκ μέρους κάποιου.— δόξα ὑπόληψις.— εἶναι (ἐνν. ὑποκ. μέ), ἐκ τοῦ δότε.— γλυκὺν ὤδε, τόσον γλυκύν, πολὺ γλυκύν.— αἰδοῖος, σεβαστός.

Στ. 7-16. ἰμείρω ποθῶ.— πεπᾶσθαι, τοῦ πάομαι κτῶμαι.— ἦλθε, γνομ. ἀόρ.— πλοῦτον, καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ἀναφορ. ὄν, ἀντὶ πλοῦτος.— παραγίγνεται παραμένει.— ἔμπεδος σταθερός.— νεάτος νεώτατος, κατώτατος· « ἐκ νεάτου πυθμένος ἐς κορυφὴν » (παροίμια κήφρ.), ἀπὸ κάτω ἕως ἐπάνω, ὀλόκληρος.— μετίωσιν, τοῦ μετέρχομαι ἐπιδιώκω.— ὑφ' ὕβριος (τροπ.) ὕβριστικῶς, ἀδίκως.— οὐ κατὰ κόσμον ἀκόσμως, ὅχι ὅπως πρέπει.— ἀδίκουσ' ἔργμασι πειθόμενος, βλ. ἀνωτέρω στ. 11.— οὐκ ἐθέλων (κατὰ προσωποπ.) βιαίως.— ἀναμίσγεται ἔρχεται ἀνάμεσα, ἐκσπᾶ.— ἄτη συμφορά.— ἀρχὴ δέ, δηλ. τῆς ἄτης.— ἐξ ὀλίγου ἀπὸ κάτι μικρόν.— φλαῦρος ἀσήμαντος.— ἀνηρῆ τελευτᾶ λαμβάνει ὀδυνηρὸν τέλος.— δὴν ἐπὶ μακρόν (diu).— ὕβριος ἔργα· ὕβρις ἀδικία.

Στ. 17-32. ἐφορᾷ τέλος ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως ὄλων τῶν πραγμάτων, ρυθμίζει τὰ πάντα.— ὥστε ὅπως (ἡ ἀπόδοσις τῆς παρομοιώσεως εὐρίσκεται εἰς στ. 25).— ἐξαπίνης, εἰς τὸ διεσκέδασε (γνομ. ἀόρ.).— ἠρινὸς ἐαρινός.— ἀτρύγετος ἀκαταπόνητος.— γῆν

κάτα, ἀναστροφή, ἀνά τὴν γῆν.—δηώσας ἐρημώσας.— πυροφόρος σιτοφόρος (ἢ φέρουσα πυροῦς = σίτους).— ἔδος ἔδρα.— αἰπὺς ὑψηλὸς (αἰπὺν οὐρανόν, παράθεσις εἰς τὸ ἔδος).— ἔθηκεν ἰδεῖν ἔκαμε νὰ ἰδωμεν.— ἡελίοιο μένος (περίφρασις) = ἥλιος.— πίων εὐφορος.— ἀτάρ = δέ.— τοιαύτη, ἐδῶ ἢ ἀπόδοσις τῆς παρομοιωσεως.— τίσις τιμωρία, ἐκδίκησις.— οὐδὲ = ἀλλ' οὐ.— ἐφ' ἐκάστω (οὐδ.) διὰ κάθε (κακόν) ἔργον.— ὀξύχολος ὀξύθυμος.— διαμπερές (ἐκ τοῦ διὰ -ἀνά- πέρας) πέρα ἕως πέρα, ἕως τὸ τέλος· ἐδῶ ἐπιτείνει τὸ αἰεῖ.— ἀλιτρός ἀμαρτωλός, ἄδικος (ἐκ τοῦ ἀλιταίνω = ἀμαρτάνω).— ἐξεφάνη, γνωμ. ἀόρ.— αὐτοὶ (κτγμ. προσδ.) αὐτοὶ οἱ ἴδιοι.— κίχη, τοῦ κιχάνω καταφθάνω.— μοῖρα θεῶν ἢ ἐκ τῶν θεῶν τιμωρία.— ἧλυθεν αὐτίς ἐπανέρχεται (ἢ μοῖρα τῶν θεῶν).— ἀναίτιος ἀθῶος.— γένος ἐξοπίσω οἱ ἀπόγονοι.

β) **Στ. 1. Μνημοσύνη**· θεὰ τῆς μνήμης, μήτηρ τῶν Μουσῶν (πρβλ. Ἡσιόδ. Θεογ. 52). Ἡ Μνημοσύνη ἐκπροσωπεῖ τὴν μνήμην, ἀπαραίτητον ὄργανον τῆς ποιήσεως καὶ τοῦ ἄσματος πρὸ τῆς εὐρέσεως τῆς γραφῆς.

Στ. 2. Μοῦσαι. Ἡ ἐπικήγησις τῶν Μουσῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ποιημάτων ἦτο συνήθης, διότι παρ' αὐτῶν ἐζήτουν οἱ ποιηταὶ τὴν ἐμπνευσιν (πρβλ. τοὺς πρώτους στίχους τῆς Ὀδυσσεΐας καὶ τῆς Ἰλιάδος).

Κατὰ τὴν «Θεογονίαν» αἱ Μοῦσαι ἦσαν 9 τὸν ἀριθμὸν καὶ ὀνομάζοντο: Κλειώ, Εὐτέροπη, Θάλεια, Μελπομένη, Τερψιχόρη, Ἐρατώ, Πολύμνια, Οὐρανία, Καλλιόπη. Ἐκάστη τούτων ἐξεπροσώπει μίαν πνευματικὴν ἢ καλλιτεχνικὴν ἐκδήλωσιν, σχέσιν ἔχουσαν μὲ τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματός της. — **Πιερίδες**· ὀνομάσθησαν οὕτω ἐκ τῆς Πιερίας (χώρας πρὸς Β. τοῦ Ὀλύμπου), ὅπου ἰδιαίτερος ἐλατρεύοντο.

Στ. 5. Κατὰ τὴν κρατοῦσαν τότε ἠθικὴν ἀντίληψιν, ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ εἶναι καλὸς πρὸς τοὺς φίλους καὶ κακὸς πρὸς τοὺς ἐχθρούς. (Ποίαν γνώμην εἶχεν ὁ Σωκράτης περὶ τοῦ ἀνταδικεῖν, ὅπως γνωρίζομεν ἀπὸ τὸν «Κρίτονα»; Τί ἐδίδαξεν ὁ Ἰ. Χριστὸς περὶ τῆς συμπεφορᾶς μας πρὸς τοὺς ἐχθρούς;)

Στ. 18 - 25. Εἰς τοὺς στίχους τούτους παρομοιοῦται ἢ ἐκ τοῦ θεοῦ προσερχομένη τιμωρία τῶν ἀδίκων πρὸς ἐαρινὴν θύελλαν. Αὕτη συνήθως εἶναι ὀρμητικὴ καὶ αἰφνιδία, ἐπέρχεται δὲ ἀνυπόπτως εἰς ἐποχὴν ἀν-

θήσεως καὶ εὐτυχίας τοῦ φυσικοῦ κόσμου. (Ποῖαι αἱ ὁμοιότητες μὲ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὸν ἠθικὸν κόσμον ;)

Στ. 27. αἰεὶ δ' οὐ ἔλέληθε διαμπερές· καὶ ἡμεῖς λέγομεν : αἴο Θεὸς ἀργεῖ, ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ).

Στ. 31. ἀναίτιοι ἔργα τίνουσιν ἢ παῖδες τούτων ἢ γένος ἔξοπίσω, δηλ. ἀμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέκνα). Ἡ ἀντίληψις αὐτῆ περὶ τῆς τιμωρίας τῶν ἀπογόνων δι' ἀμαρτήματα, διὰ τὰ ὅποια οὗτοι εἶναι ἀναίτιοι, ἦτο γενικὴ εἰς τοὺς ἀρχαίους λαοὺς· ἄλλωστε ἡ ἐπιστήμη καὶ σήμερον παραδέχεται τὴν λεγομένην κληρονομικὴν ἐπιβάρυνσιν τῶν ἀπογόνων· (ἡ εὐθύνη ἄρα τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὰς πράξεις του ἐπεκτείνεται οὕτω σοβαρῶς, διότι αὐταὶ βαρύνουν ὄχι μόνον ἐαυτὸν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπογόνους).

— Ποῖος ὁ χαρακτὴρ τῆς ποιήσεως τοῦ Σόλωνος ;

Ξ Ε Ν Ο Φ Α Ν Η Σ

Ὁ Ξενοφάνης ἐγεννήθη περὶ τὸ 580 π.Χ. εἰς τὴν Κολοφῶνα. Ἐφημίση διὰ τὴν μεγάλην πολυμάθειάν του. Ἦτο φιλόσοφος καὶ ποιητής. Περιερχόμενος τὴν Ἑλλάδα ἔψαλλε τὰ ποιήματά του, διὰ τῶν ὁποίων ἐκήρυττε θαρραλέως νέας ιδέας καὶ κατεφέρετο ἐναντίον τῆς πολυθεΐας. Τέλος ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ἑλέαν τῆς κάτω Ἰταλίας, ὅπου ἔδρυσε τὴν περίφημον Ἑλεατικὴν φιλοσοφικὴν σχολήν, ἐκ τούτου δὲ ἐπωνομάσθη Ἑλεάτης. Ἀπέθανεν ἐκεῖ εἰς βαθὺ γῆρας περὶ τὸ 484.

Αἱ ιδέαι τοῦ Ξενοφάνους, τολμηραὶ διὰ τὴν ἐποχὴν του, δεικνύουσι τὸ ἔξοχον πνεῦμά του. Δὲν ἐπεδοκίμαζεν ὅσα περὶ Θεῶν ἔγραψαν ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος. Ἐκήρυττεν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι εἷς, ἀγέννητος, ἀκίνητος, ὃν ἀνθρωποειδής, τέλειος, τὰ πάντα διὰ τοῦ νοῦ κυβερνῶν.

Ἐγράψε διδακτικὸν ἔπος «Περὶ φύσεως» καὶ ἐλεγείας, τῶν ὁποίων ἐσώθησαν ἀποσπάσματα.

12. Συμπόσιον.

α) **Στ. 1-12.** γάρ, ἐδῶ : ὄντως, ἀληθῶς (αἰτιολογεῖ τὰ κατωτέρω, στ. 13). — δὴ πλέον. — ζάπεδον δάπεδον. — ἡ κύλιξ τὸ ποτήριον. — ἀμφιπιθεῖ περιβάλλει. — ἄλλος, δηλ. παῖς, δοῦλος. — ὁ δ' ἄλλος δὲ πάλιν. — παρατείνω προσφέρω (κατὰ σειρὰν). — φιάλη πλατὺ καὶ

ἀβαθές ποτήριον.— κρητήρ (κρατήρ), εὐρύχωρον ἀγγεῖον (ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ μεΐζις τοῦ οἴνου μετὰ τοῦ ὕδατος).— μεστός εὐφροσύνης (μεταφορικῶς) ἀκένωτος πηγὴ εὐθυμίας.— ἔσθηκε ἵσταται ἀναμένον, προκλητικῶς.— ἄλλος δ' οἶνος, ἐκτὸς τοῦ ἐν τῷ κρατῆρι.— προδώσειν, δηλ. εἶναι ἀρκετός, ὥστε δὲν θὰ προδώσῃ τοὺς συμπότας ἐγκαταλείπων αὐτούς: ὁ ὁποῖος διαλαλεῖ ὅτι δὲν θὰ ἐξαντληθῇ.— μείλιχος γλυκύς.— κέραμος πήλινον ἀγγεῖον.— ἄνθος ὀσδόμενος ἀναδίδων ὀσμὴν ἄνθους, «μοσχομύριστος».— ἐν μέσοισι (ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ εὐρισκομένου) εἰς τὸ μέσον ἡμῶν.— ἴησιν ἀναπέμπει.— πάρκεινται = παρόκεινται ἔχουν παρατεθῆ.— γεραρὸς σεβαστός, μεγαλοπρεπής.— ἀχθομένη κατάφορτος.— πίων παχύς, πυκνός.— ἀν = ἀνά.— πάντῃ πρὸς ὅλας τὰς πλευράς.— πεπύκασται, τοῦ πυκάζομαι ἔχω πυκνὸν κάλυμμα, σκεπάζομαι.— μολπὴ τραγοῦδι καὶ χορὸς.— ἀμφίς ὀλόγουρα.— ἔχει κατέχει, ἐπικρατεῖ.— θαλίη εὐθυμία.

Στ. 13 - 24. εὐφημος μῦθος εὐσεβῆς μυθολογικὴ διήγησις.— καθαρὸς λόγος ἐνάρετος, ἠθικὴ ἱστορικὴ διήγησις.— σπείσαντας, τοῦ σπένδομαι, προσφέρω σπονδάς.— εὐχομαι προσεύχομαι, ζητῶ δι' εὐχῆς.— πρήσσειν πράττειν.— ταῦτα = τοῦτο, δηλ. τὸ εὐξασθαι...— ὦν = οὖν, ἐδῶ: ὄντως, ἀληθῶς.— προχειρότερον τὸ πρῶτον καθῆκον.— οὐχ ὕβρις (ἐστὶ) πίνειν δὲν εἶναι κακὸν νὰ πίνῃς (τόσον).— ὀπόσον κεν... ἀφίκοιμο ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ δύνασαι νὰ φθάσῃς.— ἔχων πιωμένος.— πρόπολος θεράπων, ὑπηρέτης.— μὴ πάνυ γηραλέος (ὦν) ἐὰν δὲν εἶσαι πολὺ γέρον.— αἰνεῖν, (ἐκ τοῦ χρῆ) ὑποκ. τινά, σέ.— ἐσθλὰ ἀναφαίνει = ἐσθλοὺς λόγους ἀναφαίνει ὀμιλεῖ καλά.— πίων (ἐναντιωμ. μτχ.) ἂν καὶ πιωμένος.— ὡς οἱ μνημοσύνη (ἐστὶν), ἐπεξήγησις (τοῦ ἐσθλὰ ἀναφαίνει) = ὅτι μέμνηται (τῆς ἀρετῆς).— καὶ πόνος (ἐστὶν) ἀμφ' ἀρετῆς καὶ ἐργάζεται δι' αὐτήν.— διέπω διηγούμαι, (τὸ ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ χρῆ).— τῶν προτέρων, ἐνν. ποιητῶν.— σφεδανὸς σφοδρὸς, βίαιος.— χρηστὸν χρήσιμον, ὠφέλιμον.— ἀγαθὸν (ἐστὶ) ἔχειν (τινὰ) αἰὲν προμηθεῖην θεῶν· ἔχω προμηθεῖην ἔχω πρόνοιαν, σέβομαι.

β) Τὴν ἐλεγείαν του ψάλλει ὁ ποιητής, καθ' ὃν χρόνον ἐτοιμάζεται τὸ συμπόσιον (ὁ πότος). Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀπεσύροντο τὰ φαγητά, ἐκαθαρίζετο ἡ τράπεζα καὶ τὸ δάπεδον, οἱ δὲ κεκλημένοι ἔπλυνον τὰς χεῖ-

ρας καὶ ἐστεφανώνοντο, ἐνῶ οἱ δοῦλοι ἔφερον τὸν οἶνον, τὰ ποτήρια καὶ τὰ ἐπιδόρπια. Τότε εἰς τῶν συμπολιτῶν ὠρίζετο ὡς ἀρχηγὸς τοῦ συμποσίου, καλούμενος βασιλεὺς ἢ συμποσίαρχος. Ἀφοῦ δὲ ἐγίνετο ἡ σπονδὴ ὑπὸ τῶν δαιτυμόνων, ὁ συμποσίαρχος ἔδιδε τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τοῦ συμποσίου, διηύθυνεν αὐτὸ καὶ ἐφρόντιζε νὰ κρατῆται καλὴ διάθεσις μὲ ποικίλας παιδιᾶς, συζητήσεις, ἄσματα, μουσικὴν, χοροὺς κτλ. Εἰς τοιοῦτον συμπόσιον, ἐνῶ ἐτελοῦντο εἰσέτι αἱ ἐτοιμασίαι, ὁ ποιητὴς ψάλλει τοὺς στίχους τοῦ διδάσκων πῶς πρέπει οἱ «εὐφρονες ἄνδρες» νὰ τελοῦν τὰ συμπόσια.

Στ. 2. πλεκτοὺς στεφάνους· συνήθιζον οἱ ἀρχαῖοι νὰ στεφανώνωνται εἰς τὰ συμπόσια μὲ στεφάνους μύρτων καὶ ρόδων, διότι τὸ συμπόσιον ἐθεωρεῖτο ἱερὰ τελετὴ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Διονύσου.

Στ. 3. εὐῶδες μύρον· συνήθιζον ἀκόμη νὰ ἀλείφωνται πρὸ τοῦ συμποσίου μὲ μύρον.— **ἐν φιάλῃ·** φιάλη ἦτο ἀγγεῖον ἀνοικτὸν, ἀβαθές, χρησιμεῖον ὡς ποτήριον, μάλιστα δὲ εἰς σπονδάς καὶ χοάς.

Στ. 4. κρητῆρ· μέγα ἀγγεῖον μὲ εὐρὴ στόμιον, συνήθως πῆλινον ἢ χαλκοῦν (ἐνίστε ἕμωσ καὶ ἀργυροῦν ἢ χρυσοῦν), ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀνεμείγνον οἶνον καὶ ὕδωρ, ἐκεῖθεν δὲ ἤγντουν καὶ ἔπινον· ἡ ἀνάμειξις τοῦ οἴνου ἐγίνετο μὲ διπλασίαν ἢ τριπλασίαν ποσότητα ὕδατος, τὸ δὲ μέγεθος τοῦ κρατῆρος ἐξηρτᾶτο ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνδαιτυμόνων.

Στ. 9. γεραρὴ τράπεζα· νοεῖται ἢ μετὰ τὸ δεῖπνον συμποσιακὴ τράπεζα, ἢ δευτέρα καλουμένη, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐτίθεντο τὰ ἐπιδόρπια («ἄρτοι ξανθοί, τυρός, μέλι») κ.ἄ.).

Στ. 11. βωμός, ὁ κατὰ τὸ μέσον τῆς αἰθούσης κείμενος.

Στ. 13. θεόν, καθ' ἐνικὸν («εἰς Θεὸς μέγιστος»).

Στ. 14. εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις, δηλ. ἔχι μὲ βλασφήμους μύθους καὶ λόγους περὶ μαχῶν μεταξὺ Τιτάνων, Γιγάντων, Κενταύρων κτλ., ὡς ἐξηγεῖ κατωτέρω εἰς στ. 21-22.

Στ. 15. σπείσαντας δέ... ἡ σπονδὴ ἐγίνετο δι' ἀκράτου οἴνου χυνομένου εἰς τὰς φλόγας τοῦ βωμοῦ.

Στ. 18. οἶκαδ' ἄνευ προπόλου· τὸ νὰ μεταβῇ κανεὶς ἀπὸ τὸ συμπόσιον εἰς τὴν οἰκίαν του, χωρὶς νὰ ἔχη ἀνάγκην νὰ ὑποβαστάζεται

ὑπὸ ὑπηρέτου, ἐθεωρεῖτο δεῖγμα σωφροσύνης· μόνον εἰς τοὺς γέροντας εὐσεβεῖσιν ἢ χρῆσις ὑπηρέτου.

Στ. 21. Τιτᾶνες, Γίγαντες. Οὗτοι κατὰ τὴν παλαιὰν μυθολογίαν ἦσαν ρωμαλέα, πελώρια, καὶ πανίσχυρα ὄντα κινήσαντα συνεχεῖς ἐπαναστάσεις ἐναντίον τοῦ Οὐρανοῦ, τοῦ Κρόνου, τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων ἐπουρανίων θεῶν. Προφανῶς διὰ τῶν Τιτάνων καὶ Γιγάντων ὑπεδηλοῦντο αἱ βίαιαι καὶ ἀκαταδάμαστοι φυσικαὶ δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἐπάλαιον διὰ τὴν μεταβολὴν καὶ μετάπλασιν τοῦ κόσμου. Αἱ γιγαντομαχίαι καὶ τιτανομαχίαι ἦσαν προσφιλῆ θέματα τῆς ποιήσεως, τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς. Ὁ Ξενοφάνης ὅμως δὲν ἐπιδοκιμάζει τὴν εἰς τὰ συμπίσια ἐξιστόρησιν τοιούτων μαχῶν καὶ ἐπαναστάσεων μεταξὺ τῶν θεῶν καὶ θεωρεῖ ἀσέβειαν τὴν πίστιν εἰς τοιούτους μύθους.

Στ. 22. Κένταυροι. Οὗτοι ἦσαν ἄγριος Θεσσαλικὸς λαὸς οἰκῶν περὶ τὸ Πήλιον καὶ τὴν Ὀσσαν, ἔμπειρος εἰς τὴν ἵππασίαν, δι' ἃ ἐφαντάζοντο αὐτοὺς ὡς ἵππους μὲν κάτω, ἄνδρας δὲ ἄνω.

Ὁ Ξενοφάνης θεωρεῖ ἀνάξιον σωφρόνων ἀνδρῶν τὴν ἐξιστόρησιν τῶν ἀγρίων πράξεων ἐνὸς τοιούτου λαοῦ.

—*Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ξενοφάνους; Ποῖον πνεῦμα τὸν διέπει ἀκόμη καὶ κατὰ τὰς ὥρας ἐνὸς εὐθύμου συμποσίου;*

Θ Ε Ο Γ Ν Ι Σ

Θέογνις ὁ Μεγαρεὺς (550 - 500 π.Χ.) θεωρεῖται κατ' ἐξοχὴν **γνωμικὸς ποιητής**, διότι αἱ ἐλεγείαι του περιέχουν ἐν ἀφρονίᾳ γνώμας πολιτικὰς καὶ ἠθικὰς. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ ἢ πατρὶς του καὶ ὅλοι αἱ ἐλληνικαὶ πόλεις ἐκλυδωνίζοντο ὑπὸ τῶν ἐσωτερικῶν ταραχῶν μεταξὺ τῶν εὐπατριδῶν καὶ τοῦ δήμου. Ὁ Θέογνις εἶχεν ἀναμειχθῆ ζωηρῶς εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἀνταγωνισμοὺς ταχθεὶς ὑπὲρ τῶν ἀριστοκρατικῶν καὶ μετὰ πάθους ἀποκρούσας τὴν ἐπικράτησιν τοῦ δήμου, τὸν ὁποῖον ἔβλεπε νὰ ἄγεται καὶ νὰ φέρεται ἀπὸ τῶν δημαγωγῶν. Ἐπικρατήσαντος τοῦ δήμου ἐξωρίσθη καὶ ἐπὶ μακρὸν περιεπλανήθη μακρὰν τῆς πατρίδος του.

Βραδύτερον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του ὑποκύψας εἰς τὸ νέον καθεστῶς. Δὲν ἔπαυσεν ὅμως νὰ ἐκδηλώῃ τὰ ἀριστοκρατικὰ του φρονήματα, τὰ ὁποῖα ἐκφράζονται τολμηρῶς εἰς τὰς ἐλεγείας του. Παρ' ὅλα

ταῦτα, ἐπειδὴ πολλοὶ στίχοι τοῦ διδάσκουν τὴν ἀρετὴν, ἀνεγινώσκοντο παρὰ πάντων καὶ βραδύτερον εἰσῆχθησαν εἰς τὰ σχολεῖα. Ἐκ τῶν ἐλεγείων τοῦ σφίζονται 1400 περίπου στίχοι. Εἶναι ὅμως οὔτοι ἄθροισμα διαφόρων ἀποσπασμάτων χωρὶς ἐσωτερικὴν συνοχὴν. Οἱ περισσότεροι τούτων ἀπευθύνονται πρὸς Κύρνον Πολυπαῖδην, ἀριστοκρατικὸν νέον Μεγαρέα, τὸν ὅποιον ὁ ποιητὴς, ὡς πατὴρ διδάσκων, ζητεῖ νὰ καταστήσῃ ἀγαθὸν κατὰ τὴν ἀριστοκρατικὴν ἀντίληψιν.

13 (1). Εἰς Ἀπόλλωνα.

α) Στ. 1-4. ὦ ἄνα, ποιητ. κλητ. τοῦ ἄναξ.—σεῖο = σοῦ.—λήσομαι, μέλλ. τοῦ (ἐπι)λανθάνομαι = λησμονῶ.—κλῦθι, προστ. τοῦ κλύω εἰσακούω.

Στ. 5 - 10. πότνια σεβαστή.—ραδινῆς χερσίν (δοτ. ὄργ.)· ραδινὸς εὐλύγιστος, λεπτοφυής, κομψός.—τροχοειδῆς στρογγυλός.—ἀπειρεσίη κυκλική.—ἀμβρόσιος θεῖος.—γῆθησε, τοῦ γηθέω χαίρω.—ἡ ἄλς (γεν. τῆς ἄλδος) ἡ θάλασσα, (ἐνῶ ὁ ἄλς τὸ ἄλατι).—πολιὸς ὑπόλευκος

β) Στ. 1. Λητοῦς υἱέ, Διὸς τέκος. Ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις ἦσαν δίδυμα τέκνα τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ὅπως ὁ Ἀπόλλων εἶναι ὁ Φοῖβος (ὁ λάμπων), οὕτω καὶ ἡ ἀδελφή του, εἶναι ἡ Φοῖβη (ἡ λάμπουσα). Συμβολίζουσι τὸ οὐράνιον φῶς, ὁ μὲν ἀδελφὸς ὡς ἥλιος, αὐτὴ δὲ ὡς σελήνη. Διὰ τὴν γέννησίν των μυθολογεῖται, ὅτι ἡ Λητώ καταληφθεῖσα ὑπὸ ὠδίνων ἦλθεν εἰς Δῆλον καὶ κρατηθεῖσα ἀπὸ τὸν ἱερόν φοῖνικα ἐγέννησε τὰ δύο τέκνα της παρὰ τὴν στρογγύλην λίμνην, ΒΑ τοῦ ἐν Δῆλῳ ἱεροῦ.

Ὁ Ἀπόλλων ἐθεωρεῖτο προστάτης τῆς ποιήσεως καὶ τῆς μουσικῆς (κιθαρωδός, Μουσηγέτης). Διὰ τοῦτο ἐδῶ ὁ ποιητὴς ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειάν του.

Στ. 5. Φοῖβε· ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος σημαῖνον τὸν λάμποντα, τὸν φωτεινόν (ἐκ τοῦ φάος, φῶς, φῶς).

Στ. 8. Δῆλος ἀπειρεσίη· ὀνομάζεται ἀπειρεσίη, ὡς μὴ ἔχουσα πέρατα, διότι εἶναι κυκλική.

ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΚΥΡΝΟΝ

14 (2). I. Οὐδὲν φίλτερον πάτρης.

α) Στ. 1 - 6. Εὐρώτα (γενικὴ δωρ.).—δονακοτρόφος ὁ τρέφων

δόννακας (καλάμους). — ἐφίλευν (ἰων.) = ἐφίλουν· φιλέω φιλοξενῶ. — ἐπέρχομαι ἐπισκέπτομαι. — οὔτις μοι τέρψις... ἐκείνων (γεν. ὑποκειμ.) καθόλου δὲν μὲ ἔτερπον αἱ περιποιήσεις ἐκείνων. — οὕτως φίλτερον τόσον πολὺ ἀγαπητόν. — ἄρ(α) ἀληθῶς λοιπόν.

β) Στ. 1. ἤλθον... ἀγλαὸν ἄστν. Κατὰ τὸν πλάνητα βίον τοῦ ἐξορίστου ὁ Θέογνις περιῆλθε πολλοὺς τόπους (ἐδῶ ἀναφέρει τὴν Σικελίαν, τὴν Εὐβοίαν, τὴν Σπάρτην). Εἶδεν ἐκεῖ ὠραῖα καὶ εὐχάριστα πράγματα, εὖρε φιλοξενίαν κτλ. Ἄλλ' ὅμως ἡ ψυχὴ του ἐπέτα πρὸς τὴν πατρίδα του.

Ὁ Κάλβος ἐκφράζει παρόμοια συναισθήματα εἰς τὸν «Φιλόπατρι», ὅταν λέγῃ διὰ τὴν πατρίδα του: «Ποτὲ δὲν σὲ λησμόνησα — ποτέ· καὶ ἡ τύχη μ' ἔριψε — μακρὰν ἀπὸ σέ· μὲ εἶδε — τὸ πέμπτον τοῦ αἰῶνος — εἰς ξένα ἔθνη. — Ἀλλὰ εὐτυχῆς ἢ δύστηνος — ὅταν τὸ φῶς ἐπλούτει — τὰ βροντὰ καὶ τὰ κύματα — σὲ ἐμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν μου — πάντοτε εἶχον»... «εἶναι γλυκὺς ὁ θάνατος — μόνον ὅταν κοιμώμεθα — εἰς τὴν πατρίδα» Πρβλ. καὶ Ὅδυσσεύς ι, 27 : «οὔτοι ἔγωγε ἦς γαίης δόναμαι γλυκώτερον ἄλλο ἰδέσθαι».

15 (3). II. Ἦν δὲ κακοῖσι συμμίσηγς...

α) Στ. 1 - 8. ἴσθι, προστ. τοῦ οἶδα. — προσομιλῶ συναναστρέφομαι. — ἔχομαι κρατοῦμαι, προσκολλῶμαι. — τὸν ἐόντα ὄν ἐκ φύσεως ἔχεις. — συντίθεμαι συνάπτω. — ἔπη δύσφημα βλασφημία. — ἔλπομαι ἐλπίζω, νομίζω. — ἔτυμος ἀληθής, σωστός.

β) Στ. 5. Ὁ κακὸς δὲν γεννᾶται κακός· εἶναι ἡ θεωρία, καθ' ἣν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι χάρτης ἀγγραφῶς (tabula rasa). Τὸ περιβάλλον θὰ ἐπιδράσῃ ἐπ' αὐτοῦ, διὰ νὰ γίνῃ κακὸς ἢ καλός. Κάτι παρόμοιον εἶπεν ἀργότερον ὁ Σωκράτης : «οὐδεὶς ἐκὼν κακός».

16 (4) III. Ὁ διπρόσωπος φίλος

α) Στ. 1 - 8. εἴ τις ἐπαινέση· τὸ εἶ μὲ ὑποτακτ. ποιητικόν. — ὄσον ὀρώης (αὐτὸν) ἐφ' ὅσον εὐρίσκεται ἐνώπιόν σου. — νοσφίζομαι ἀπομακρύνομαι (ἐκ τοῦ νόσφι χωριστά, μακρὰν). — ἄλλη (τοπ.) εἰς ἄλλο μέρος. — ἰῆσι, γ' ἐν. ὑποτ. τοῦ ἴημι ἐκβάλλω, ἀπολύω (: ἴημι γλῶσσαν κακῆν = κακολογῶ). — τοι βεβαίως, ἀληθῶς. — ἑταῖρος ἀνὴρ σύντροφος. — φίλος οὔτι μάλ' ἐσθλός (ἔστι) δὲν εἶναι διόλου

πολύ καλὸς φίλος.—ὄς κ' εἶπη = ὄς ἂν εἶπη. — λῶια (συγκρ. τοῦ ἀγαθός, ἐδῶ ἄνευ συγκρίσεως) εὐάρεστα.—γιγνώσκων, ἔναντ. μτχ.—βαρὺς ὀργὴν ἐπίμονος εἰς τὴν ὀργὴν του. — και (ἐπιδοτ.) ἔστω και.— φέρω ὑποφέρω, ἀνέχομαι.— ἀντὶ κασιγνήτου ὡς ἀδελφός.— φράζομαι σκέπτομαι.— ἐξοπίσω εἰς τὸ μέλλον.

β) Στ. 1. εἰς τις ἐπαινέση σε· οἱ πρὸς κολακείαν ἐπαινοῦντες φίλοι δὲν εἶναι πιστοί, λέγει καὶ ὁ Ἰσοκράτης: «πιστοὺς ἡγοῦ μὴ τοὺς ἅπαν ὅτι ἂν λέγῃς ἢ ποιῆς ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ τοὺς τοῖς ἁμαρτανόμενοις ἐπιτιμῶντας» (Πρὸς Νικοκλέα, 28).

Στ. 6. φέρει· ἡ ἀνοχή τῆς ὀργῆς τοῦ φίλου εἶναι ὁ καλύτερος σωφρονισμὸς του. Καὶ ἐπὶ τούτου ὁ Ἰσοκράτης λέγει: «ὀμιλητικὸς δ' ἔσει... μὴ πρὸς τὰς τῶν πλησιαζόντων ὀργὰς τραχέως ἀπαντῶν, μηδ' ἂν ἀδίκως ὀργιζόμενοι τυγχάνωσιν, ἀλλὰ θυμουμένοις μὲν αὐτοῖς εἶκων, πεπαιυμένοις δὲ τῆς ὀργῆς ἐπιπλήττων» (Πρὸς Δημόνικον, 31).

17 (5). IV. Εἰλικρίνεια.

α) Στ. 1 - 6. στέργω ἀγαπῶ. — νόον δ' ἔχε (ἐνν. ἄλλον) καὶ φρένας ἄλλας καὶ ἄλλα νὰ σκέπτεσαι μὲ τὸν νοῦν σου.—πιστός, ἐδῶ: εἰλικρινής. — καθαρὸς ἄδολος. — θέμενος ἐπιδεικνύων. — ἀποειπών, τοῦ ἀπόφημι διακηρύττω διαρρήδην (λέγω κάτι καθαρὰ καὶ ξάστερα).— ἐχθαίρω μισῶ.— νεῖκος ἔρις, ἔχθρα.— αἶρω ἐγείρω, σηκῶνω.— ἀμφαδίην ἀναφανδόν, δημοσίᾳ.— δίχ' ἔχει νόον εἶναι γίβουλος.— μιῆ γλώσση ἐνῶ ἔχει μίαν γλῶσσαν.— δειλὸς (ἐνν. ἔστι) φαῦλος, πρόστυχος. — βέλτερος προτιμότερος.— ὦν, ὑποθετικὴ μτχ.

β) Στ. 6. Κύρνε· ὅλοι αἱ συμβουλαὶ τῶν παρατιθεμένων ἀποσπασμάτων ἀπευθύνονται, ὡς ἐλέχθη εἰς τὸν νεαρὸν Κύρνον, τὸν Πολυπαίδην (βλ. ἀνωτέρω εἰς βιογρ. Θεόγνιδος.).

18 (6). V. Σπάνιος ὁ πιστὸς φίλος.

α) Στ. 1-8. παῦρος ὀλίγος (parvus, paulus).— ὁμόφρονα θυμὸν τὴν αὐτὴν γνώμην, ὁμόλογον διάθεσιν.—τῶν ἀγαθῶν, τῶν κακῶν (οὐδ.) τῆς εὐτυχίας, τῆς δυστυχίας (τῶν φίλων).— οὐ χ' εὐροῖς = οὐκ ἂν εὐροῖς.— δίζημαι ἀναζητῶ (ἢ μτχ. ὑποθ.).— ἐπὶ πάντας

ἀνθρώπους καθ' ὅλον τὸν κόσμον.—οὓς, ἀναφ. συμπερ.—ὥστε τούτους.—μή... ἄγοι νὰ μὴ ἤθελε περιλάβει (εἶναι δηλ. ὀλιγώτεροι ἀπὸ ὅσους ἠμπορεῖ νὰ περιλάβῃ ἓνα πλοῖον).—οἷσιν ἐπὶ γλώσση (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος) = ὢν ἐπὶ γλώσση κτλ. — αἰσχρὸν χρῆμα ἐπὶ (ἀναστροφή) = ἐπὶ αἰσχρὸν χρῆμα.

β) Στ. 1. Πολυπαῖδη· πατρωνυμικὸν ἐκ τοῦ Πολυπαῖς, -ιδος (πολυπάμων = πολυκτῆμων).

Στ. 4. Ἴσον τῶν ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν μετέχειν. Πολλοὶ ἀνθρώποι συμμετέχουν μὲν τῆς εὐτυχίας τῶν φίλων των, δὲν συμμερίζονται ὅμως καὶ τὴν δυστυχίαν αὐτῶν, ἀλλὰ... «ὁ καλὸς ὁ φίλος στήν ἀνάγκη φαίνεται».

Ἄλλ' ἐνίστε τινὲς μετέχουν μὲν τῆς δυστυχίας τῶν ἄλλων, ὅχι ὅμως καὶ τῆς εὐτυχίας των, κινούμενοι ἐκ φθόνου.—'Ο Ἴσοκράτης συμβουλεύει νὰ ἐκλέγωμεν ὡς φίλους «μὴ μόνον τοὺς ἐπὶ τοῖς κακοῖς δυσχεραίνοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς μὴ φθονοῦντας».

(Πρὸς Δημόνικον, 26).

10 (7). VI. Ἡ πενία.

Στ. 1-4. τοι βεβαίως.—θυμοφθόρος ὁ κατατρώγων τὴν καρδίαν, ὁ καταστρεπτικὸς.—ἀχρημοσύνη στέρησις, ἔλλειψις.—οὐλόμενος (μτχ. ἀόρ. β' τοῦ ἄλλυμαι) κατηραμένος.—προφέρω ὀνειδίζω.—τάλαντον ἡ ζυγαριά (τῆς τύχης).—ἐπιρρέπω κάμνω νὰ κλίνη.—ἄλλοτε ἄλλως, ἄλλοτε πρὸς τὰ ἐδῶ καὶ ἄλλοτε πρὸς τὰ ἐκεῖ.

20 (8). VII. Ἡ Ἐλπίς.

α) Στ. 1-10. ἄλλοι δέ, ἐνν. θεοί.—ἐκπρολιπόντες, ἐγκαταλιπόντες, (ἐνν. τοὺς ἀνθρώπους).—Οὐλυμπόνδε, εἰς τὸ ἔβαν: ἐπήγαν εἰς τὸν Ὀλυμπον.—φθίνω (καὶ φθίνομαι) ἐκλείπω σιγὰ σιγὰ, σβήνω.—θέμιστες νόμοι, δικαιοσύνη.—ὄφρα τις ζῶει ἐν ὄσφ ζῆ κανεῖς.—εὐσεβέω περὶ θεοῦ σέβομαι τοὺς θεοὺς.—Ἐλπίδα προσμενέτω (μεταφορ.) ἄς μένη πλησίον τῆς Ἐλπίδος, ἄς μὴ χάνη τὴν ἐλπίδα.—εὐχόμενος (χρον.) προσευχόμενος.—ἀγλαὸς θαυμαστός, ἐξαιρετός.—μηρία, δηλ. τῶν θυσιαζομένων ζώων.—πύματος τελευταῖος.

β) Στ. 1. Ἐλπίς. Ὁ ποιητὴς προσωποποιῶν τὴν ἐλπίδα ἀναφέρεται εἰς τὸν γνωστὸν μῦθον τῆς Πανδώρας, ἡ ὁποία ἐστάλη ὑπὸ τοῦ

Διὸς διὰ τὴν τιμωρήσῃ τοὺς ἀνθρώπους, διότι εἶχον λάβει παρὰ τοῦ Προμηθέως τὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κλαπέν πῦρ. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Πανδώρα κομιζοῦσα κεκλεισμένον πῖθον πλήρη ἀγαθῶν ἔγινε δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Ἐπιμηθέως παρὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ ἀδελφοῦ του Προμηθέως· ὅταν δὲ ἡνοίχθη ὁ πῖθος, ἔφυγαν ὅλα τὰ ἀγαθὰ καὶ ἐπέταξαν πρὸς τὸν οὐρανόν, πλὴν τῆς Ἐλπίδος, τὴν ὁποίαν ἐπρόλαβεν ὁ Ἐπιμηθεὺς νὰ κλείσῃ ἐντὸς τοῦ πῖθου. Αὕτῃ λοιπὸν ἀπέμεινε ἕκτοτε μόνῃ παρήγορος διὰ τοὺς ἀνθρώπους θεά. Προφανῶς ὁ ποιητὴς συνθέτων τοὺς στίχους του ἐν τῇ ἐξορίᾳ, ὑποδηλοῦν τὴν κατέχουσαν αὐτὸν ἐλπίδα τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα· ἦτο αὕτῃ τὸ μόνον ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀπέμεινε.

Στ. 3. Πίστις, προσωποποιεῖ τὴν ἀμοιβαίαν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνην.

Στ. 4. Σωφροσύνη, προσωποποιεῖ τὴν μετριοπαθῆ φρόνησιν.— **Χάριτες**· δι' αὐτῶν προσωποποιεῖ ὁ ποιητὴς τὰς ἠθικὰς ἀρετὰς τῶν ἀνθρώπων. Αἱ Χάριτες ἦσαν κατὰ τὴν μυθολογίαν τρεῖς ἀδελφαί, (*Ἄγλαϊα, Εὐφροσύνη, Θαλία*), ἡλιακὰ θεότητες ἀντιπροσωπεύουσαι πᾶν τὸ ὥραϊον καὶ τὸ λαμπρὸν εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὴν ζωὴν.

— *Ἡ προσωποποιία εἰς τὴν ποιήσιν καὶ εἰς τὰς τέχνας εἶναι συνηθ.* Ἀναφέρατε παραδείγματα.

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Σιμωνίδης ὁ Κεῖος πλὴν τῶν ἐξόχων χορικῶν ποιημάτων του ἔγραψε καὶ ἐλεγείας καὶ ἐπιγράμματα. Ἀπὸ τὰς ἐλεγείας του ἐσώθη τὸ κατωτέρω ἀπόσπασμα, τὸ ὁποῖον περιέχει συμβουλὰς πρὸς νεανίαν. (Βλέπε εἰς τὸ τμήμα τῆς «Χορικῆς ποιήσεως» βιογραφικὴν εἰσαγωγὴν περὶ τοῦ ποιητοῦ, σελ. 131).

21. Ὑποθήκαι εἰς νέον.

α) **Στ. 1 - 6. χρῆμα** πᾶγμα. — ἔμπεδος σταθερός, ἀναλλοίωτος.— **Χῖος ἀνὴρ**, δηλ. ὁ Ὀμηρος. — **γενεὴ** φύσις, ζωή.— **παῦρος** ὀλίγος.— **οὔας** (γεν. οὔατος) οὗς· οὔασι δέχομαι = ἀκούω.— **ἐγκατατίθεμαι** στέρνοις ἐναποθέτω εἰς τὴν καρδίαν μου.

Στ. 7 - 10. ὄφρα τις ἔχη ἐν ὄσῳ ἔχει.— **πολυήρατος** περιπόθητος, πολυθέληγτρος. — **κοῦφος** θυμὸς ἐλαφρὸς νοῦς.— **ἀτέλεστος** ἀνεκτέλεστος, ἀπραγματοποιήτος· **πόλλ' ἀτέλεστα** νοεῖ συλλαμβά-

νει πολλά ἀπραγματοποιήτα ὄνειρα.— ἔλπις πρόβλεψις.— φροντίς σκέψις.— κάματος νόσος.

Στ. 1 - 14. νήπιοι ἀνόητοι.— οἷς = οὔτοι, οἷς.— ταύτη κείται νόος σκέπτονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.—βιότου ποτὶ τέρμα ὡς πρὸς τὰ ὅρια τῆς ζωῆς.— τλῆθι (προστ. ἀχρήστου ρ., τοῦ ὁποίου προκ. τέτληκα, ἀόρ. ἔτλην) τόλμησον ψυχῇ τλῆθι δεῖξε τὴν ψυχικὴν σου δύναμιν.— χαριζόμενος προσφέρων (εἰς τοὺς ἄλλους).— τῶν ἀγαθῶν (γεν. διαίρ. οὐδ.) ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ σου.

β) **Στ. 2.** Χίος ἀνήρ λέγεται ὁ Ὀμηρος, διότι ἡ Χίος ἐθεωρεῖτο πατρίς του (ἀν καὶ πολλὰ πόλεις ἐρίζουσι περὶ αὐτοῦ).

Στ. 3. οἴη περ φύλλων γενεή· εἶναι στίχος ἐκ τῆς Ἰλιάδος Ζ, 146 (πρβλ. Μιμνέρμου «Ἡ νεότης» 7,1).

2. ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Ὁ Σιμωνίδης εἶναι κυρίως χορικὸς ποιητής, ἔγραψεν ὅμως καὶ πολλὰ ἐπιγράμματα μετ' ἐξαιρετικῆς τέχνης. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ τμήμα τῆς «Χορικῆς ποιήσεως», σελ. 131).

22 (1). **Εἰς τοὺς Μαραθωνομάχους Ἀθηναίους (490 π.Χ.).**

α) προμαχῶ τινος μάχομαι ὑπὲρ τινος.— χρυσοφόρος φορτωμένος με χρυσάφια.— ἐστόρεσαν κετέβαλον, κατενίκησαν (τοῦ ἀχρήστ. στορέννυμι).

β) Χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐπιγράμματος εἶναι ἡ βραχυλογία καὶ ἡ ἐκφραστικὴ δύναμις. Δύο ἢ τέσσαρες τὸ πολὺ στίχοι εἶναι τὸ κανονικὸν καὶ σὺνηθες μῆκος αὐτοῦ. Εἰς τὸ παρὸν ἐπίγραμμα ὁ Σιμωνίδης διὰ δύο στίχων ἐπέτυχε νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἔνδοξον ἀγῶνα τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς Μήδους, δηλῶν τὸν τόπον, τὸν τρόπον καὶ τὸ ἀποτέλεσμα.

Λέγει χρυσοφόρους τοὺς Μήδους, διότι ἐφόρουσαν χρυσᾶ κοσμήματα (ψέλια, στρεπτοὺς κτλ.) κατὰ τὰ ἔθιμα τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν.

23 (2). **Εἰς Θερμοπύλας (480 π.Χ.).**

α) τῆδε ἐδῶ, (δηλ. εἰς τὰς Θερμοπύλας).— τέτορες δωρ. τύπος ἀντὶ τέσσαρες.

β) Τὸ ἐπίγραμμα ἦτο ἐπὶ στήλης στηθείσης ἐπὶ τόπου, ἀναφέρεται

δὲ εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν ὀλίγων χιλιάδων Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι μετὰ τῶν τριακοσίων τοῦ Λεωνίδου κατέλαβον τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, διὰ τὸ νὰ ἐμποδίσουν τὴν διάβασιν τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ ἀνερχομένου εἰς τρία ἑκατομύρια ἀνδρῶν. Μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Ἐφιάλτου παρέμειναν ἐκεῖ οἱ τριακόσιοι Σπαρτιάται, διὰ τοὺς ὁποίους ἐγράφη τὸ κατωτέρω.

23 (3). Ἐπιτύμβιον εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις (480 π.Χ.).

α) (ξείν(ε) = ξένη.— ἀγγέλλειν, ἀπαρέμφ. ἀντὶ προστακτικῆς = ἀγγελλε.— τῆδε ἐδῶ (δηλ. εἰς τὰς Θερμοπύλας).— ῥῆμα ρητῆ διαταγῆ.

β) Ἡ ρητῆ διαταγῆ, ἣ ὅποια ἔσχυε πάντοτε διὰ τοὺς Σπαρτιάτας ἦτο τὸ νὰ μὴ ὑποχωροῦν ποτὲ καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ πίπτουν μέχρις ἑνός. Τὸ πειθόμενοι δὲν ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς ἀναγκαστικότητος, ἀλλὰ τῆς ἀνεπιφυλάκτου καὶ ὀλοφύχου ἀποδοχῆς τῶν κελευσμάτων τῆς πατρίδος καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν πατροπαράδοτον νόμον. Τὸ ἐπίγραμμα εἶχεν ἀναγραφῆ ἐπὶ τοῦ τύμβου τῶν πεσόντων καὶ κατέστη περιώνυμον.

25 (4). Εἰς τοὺς πεσόντας μετὰ Λεωνίδου (480 π.Χ.).

α) εὐκλέας εὐκλεεῖς, ἐνδόξους (κτγρμ. εἰς τὸ ἐννοούμενον τούσδε, τούτους, οἱ...)— αἶα γῆ (ἄλλος τύπος τοῦ γαῖα).— κέκευθε (πρκ. με σημ. ἐνεστ. τοῦ κεύθω) κρύπτει, καλύπτει.— σεῖο σοῦ.— εὐρύχωρος εὐρύχωρος, μεγάλη.— πλείστων δὴ κλπ., ἣ σειρά: δεξάμενοι πολέμῳ σθένος πλείστων τόξων κλπ., ὑπομείναντες ἐν πολέμῳ τὴν δύναμιν κλπ.— Μηδείων Μηδικῶν, τῶν Μήδων.

β) Τοῦτο εἶναι ἄλλο ἐπίγραμμα ἀφιερωμένον εἰς τὸν Λεωνίδα, ὡς ἀρχηγὸν τῶν 300. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 2 δίστιχα ἐλεγειακά.

26 (5). Εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Σαλαμῖνι Κορινθίους (480 π.Χ.).

α) ναίω κατοικῶ.— ἄμ(ε) ἡμᾶς, δωρ. (ὄνομ. ἄμες).— ἔχει κατέχει, κρατεῖ.— ῥυσάμεθα (ἀόρ. ἀναύξ.) τοῦ ῥύομαι ὑπερασπίζω, σφίζω.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εὐρέθη εἰς Ἀμπελάκιον τῆς Σαλαμῖνος. Ἀναφέρεται εἰς τὴν συμβολὴν τῶν Κορινθίων, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὸν ναύαρχον Ἀδείμαντον διεκρίθησαν κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, παρὰ τὰς προηγούμενας διαφωνίας των πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

Στ. 1. εὐδρον, διὰ τὰ ἄφθονα ὕδατα τῆς Κορίνθου.

Στ. 2. Αϊαντος νᾶσος Σαλαμίς, διότι τῆς Σαλαμῖνος εἶχε βασιλεύσει κατὰ τοὺς ἡρωϊκούς χρόνους ὁ Τελαμών, πατὴρ τοῦ Αἴαντος.

Στ. 3. Φοινίσσας· ὡς γνωστόν, ὁ στόλος τῶν Περσῶν ἦτο κατὰ τὸ πλεῖστον Φοινικικός.

27 (6). Εἰς πεσόντας ἥρωας.

ἄσβεστον κλέος ἀκατάλυτον, ἀθάνατον δόξαν.— **περὶ...θέντες** (τμηῆσις) **πατρίδι** περιβαλόντες τὴν πατρίδα.— **ἀμφιβάλλομαι** περιβάλλομαι.— **κυάνεον** σκοτεινὸν (ἢ ὅλη περίφρασις: ἀπέθανον).— **σφ', σφέ, σφᾶς** αὐτούς.— **καθύπερθεν** (εἰς τὸ κυδαίνουσα) ἄνωθεν.— **κυδαίνω** δοξάζω.— **ἀνάγω ἄγω ἐπάνω** (ἐρμ. ὀδηγεῖ αὐτοὺς ἐπάνω εἰς τοὺς οὐρανοὺς).— **ἐκ δώματος Ἄϊδew** ἐκ τοῦ Ἄδου, ἐκ τοῦ κάτω κόσμου.

28 (7). Εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Μηδικῶν πεσόντας ἥρωας.

ἐκ πάντων πρὸ πάντων.— **περιτίθημι** περιβάλλω (κυρίως ἐπὶ ἐνδυμάτων), ἐδῶ μεταφορικῶς: **περιτίθημι τῇ Ἑλλάδι ἐλευθερίην** ἐλευθερώνω τὴν Ἑλλάδα.— **χρῶμαί τινι ἔχω κάτι.**— **εὐλογία** ἔπαινος, δόξα.

29 (8). Σκωπτικὸν εἰς Τιμοκρέοντα Ρόδιον.

α) **φραγῶν...πιῶν...**, αἱ μτχ. χρόν.— **κακὰ λέγω** (τινὰ) κακολογῶ.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων **σκωπτικῶν**. Ἀναφέρεται εἰς τὸν ὁμότεχον τοῦ Σιμωνίδου Τιμοκρέοντα, πρὸς τὸν ὅποιον οὗτος εἶχε μεγάλην ἐχθρότητα. Ὁ Τιμοκρέων ἦτο ἀθλητὴς καὶ ἐφημίζετο διὰ τὴν πολυφαγίαν καὶ τὴν κακογλωσσίαν του.

30 (9). Εὐτράπελον ἀφιέρωμα.

α) **Σῶσος, Σωσῶ**, ὀνόματα δύο ἀδελφῶν πιθανῶς.— **Σῶτερ Ζεῦ.**— **τόνδ' ἀνέθηκαν**, εἶναι ἄγνωστον τὸ ἀνάθημα.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εἶναι εὐπράπελον καὶ ἔχει ἰδιαιτερον χαρακτηριστικὸν τὴν **π α ρ ἦ χ η σ ι ν**. Πιθανότατα ὁ ποιητὴς εἰρωνεύεται τοὺς κάμοννας χρῆσιν τῆς παρηχίσεως καὶ ἐκεῖ, ὅπου δὲν ὑπάρχει λόγος.

Π Λ Α Τ Ω Ν

Ὁ μέγας Ἀθηναῖος φιλόσοφος Πλάτων, υἱὸς τοῦ Ἀρίστωνος (427-

347), ἐπιφανέστατος μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, ἰδρυτὴς τῆς περιωνύμου φιλοσοφικῆς Σχολῆς, τῆς λεγομένης Ἀκαδημίας, συγγραφεὺς πλείστων φιλοσοφικῶν συγγραμμάτων, ἔγραψε καὶ ποιήματα. Ἀργότερον, ὕταν ἀφωσιώθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ὑπετίμησε τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς ἀπέβαλεν ἀπὸ τὴν ἰδανικὴν « Πολιτείαν » του. Πάντως τὰ σφζόμενα ἐπιγράμματα τοῦ Πλάτωνος μαρτυροῦν θαυμαστὴν ποιητικότητα.

31 (1). **Εἰς τοὺς μακρὰν τῆς πατρίδος ἀπαχθέντας Ἐρετριεῖς.**

α) ἄγχι πλησίον.— Σοῦσα, πρωτ. τῆς Περσίας.— ὄσσον, ἐπίρρ.—
ἀφ' ἡμετέρης (γῆς) μακρὰν τῆς πατρίδος μας.

β) Ὁ Δᾶτις καὶ ὁ Ἀρταφέρνης, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἐρετρίας (490) π.Χ., ἀπέστειλαν εἰς τὸν Δαρεῖον δεσμίους τοὺς συλληφθέντας Ἐρετριεῖς, οὗτος δὲ κατόκισεν αὐτοὺς ἐν θέσει τῆς Κισσίας, παρὰ τὰ Σοῦσα, ἣ ὅποια ἐκαλεῖτο Ἀρδερικκᾶ. Εἰς τοὺτους εἶναι ἀφιερωμένον τὸ ἐπίγραμμα, διερμηνεύον τὴν πανελληνίον συγκίνησιν διὰ τὸν ἐκπατρισμὸν τοσούτων ἐλευθέρων Ἑλλήνων.

32 (2). **Εἰς φίλον του οὐρανοδίφην.**

α) ἀστήρ, κτηγμ.— ἐν ζωοῖσιν μεταξύ τῶν ζώων.— Ἐῶφος Ἐωσφόρος (Αὐγερινός).— ἐν φθιμένοις μεταξύ τῶν νεκρῶν.

β) Ὡς γνωστὸν ἡ Ἀφροδίτη, πλανήτης τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος, ἀνατέλλει ὀλίγας ὥρας πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου καὶ τότε λέγεται Ἐωσφόρος (κοιν. Αὐγερινός), δύνει δὲ ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου καὶ λέγεται Ἐσπερος (κοιν. Ἀποσπερίτης).

— Προσέξατε τὴν παρομοίωσιν καὶ τὴν ἀντίθεσιν, ἣ ὅποια ἐνυπάζχει εἰς τοὺς δύο στίχους, νοήματος πρὸς νόημα καὶ λέξεως πρὸς λέξιν.

33 (3) **Εἰς Σαφῶ.**

α) ὀλιγώρως ἀπροσέκτως, ἀπερισκέπτως (ὀλιγωρῶ).— ἠνίδε ἰδοῦ.

β) Βλέπε περὶ τῆς Σαφῶς εἰς τὸ τμήμα τῆς « Μελικῆς ποιήσεως » (σελ. 121) καὶ περὶ τῶν Μουσῶν εἰς σελ. 93.

34 (4). **Εἰς ἀπολέσαντα χρυσὸν καὶ εὐρόντα βρόχον.**

α) βρόχος θηλειά.— ὁ χρυσὸν κλπ., ἡ σειρά : ὁ οὐχ εὐρῶν τὸν χρυσὸν, ὃν λίπεν, ἤψε βρόχον, ὃν εὐρε—ἤψεν τοῦ ἄπτω, ἐδῶ = ἐξάπτω, ἀναρτῶ, κρεμῶ διὰ ν' ἀπαρχονισθῶ.

Ὁ Θουκυδίδης (470 - 395 π.Χ.), ὁ μέγιστος ἱστορικός τῶν αἰώνων, ἔγραψε τὸ κατωτέρω ἐπιγράμμα, ἀφιερωμένον εἰς τὸν ἔξοχον τραγικὸν ποιητὴν Εὐριπίδην (485 - 407 π.Χ.) ἀποθανόντα ἐν Μακεδονίᾳ.

35. Εἰς Εὐριπίδην.

μῆμα... Εὐρ., ἐνν. **ἐστί.**—**ἴσχω ἔχω**, κρατῶ.—**γῆ Μακεδῶν** (περίφρασις) **Μακεδονία.**—**τῇ** (τοπ.) **ἐκεῖ.**—**δέξατο** ὑποκμν. **Εὐριπίδης** (ἀντικ. **τέρμα βίου**).—**Ἑλλάδος Ἑλλάς** (ποιητικὴ φράσις) τὸ κέντρον τῆς Ἑλλάδος, « ἡ καρδιά τῆς Ἑλλάδος », δηλ. αἱ Ἀθῆναι.—**μούσαις** (δοτ. ὀργανική) διὰ τῆς ποιήσεως.

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

Ὁ Ἀνακρέων εἶναι κυρίως μελικὸς ποιητής, ἔγραψεν ὅμως καὶ ἐπιγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων σφίζεται τὸ κατωτέρω. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ τμήμα τῆς « Μελικῆς ποιήσεως », σελ. 125 - 126).

36. Ἡ μυκωμένη βοῦς.

α) τὰν ἀγέλαν τὴν ἀγέλην.— **πόρρω μακράν.**— **νέμω** ὁδηγῶ εἰς βοσκήν.—**βοίδιον**, ὑποκορ. τοῦ **βοῦς.**—**ἔμπνους** ὁ ἔχων πνοήν, ζῶν.—**συνεξελαύνω** ὁδηγῶ καὶ ἄλλο τι (μαζὶ) πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος, παρασύρω.

β) **Μύρων**· διάσημος Ἀθηναῖος γλύπτης, σύγχρονος τοῦ Φειδίου, ἐξ Ἐλευθερῶν (παρὰ τὰ σύνορα τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας). Περίφημα ἔργα του εἶναι ὁ δισκοβόλος καὶ ἡ μυκωμένη βοῦς, ἥτις εἶχε τόσην φυσικότητα, ὥστε, ὡς λέγεται, ἀκόμη καὶ μόσχος ἦτο δυνατόν νὰ ἐξαπατηθῆ καὶ νὰ πλησιάσῃ διὰ νὰ θηλάσῃ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ

Φίλιππος ὁ Θεσσαλονικεὺς εἶναι μεταγενέστερος ἐπιγραμματοποιός, ἀμάσας ἐπὶ αὐτοκράτορος Τιβερίου (14 - 17 μ.Χ.). Ἐγραψεν ἐπιγράμματα ἰδικὰ του καὶ συλλογὴν ἐπιγραμμάτων ἀρχαίων ποιητῶν ὑπὸ τὸν τίτλον « Στέφανος ».

37. Εἰς Φειδίαν ποιήσαντα τὸν Ὀλύμπιον Δία.

Τὸ ἐπιγράμμα τοῦτο εἶναι περιώνυμον. Ὁ μέγας Ἀθηναῖος γλύπτης Φειδίας (5ος π.Χ. αἰ.) εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀγαλατοποιός τῆς ἀρχαίας

τητος. Πλὴν τῶν ἄλλων, περίφημον ἔργον του εἶναι καὶ τὸ χρυσελεφά-
τινον ἄγαλμα τοῦ Διὸς τῆς Ὀλυμπίας, ἐν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου.

ΠΑΛΛΑΔΑΣ

Καὶ ὁ Παλλαδᾶς ὁ ἐξ Ἀλεξανδρείας εἶναι μεταγενέστερος ἐπιγραμ-
ματοποιὸς ἀκμάσας ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἀρχαδίου (383 - 408 π.Χ.).

38. Συμβουλὴ πρὸς ὑπομονήν.

α) Εἰς τὸ ἐπίγρ. τοῦτο ὁ ποιητὴς λογοπαικτεῖ διὰ τῆς διπλῆς σημα-
σίας τοῦ **φέρω** = 1) φέρω, ὀδηγῶ παρασύρω· 2) ὑποφέρω, ἀνέχο-
μαι.— **τὸ φέρον** ἢ **τύχη** (ἢ ὅποια ὀδηγεῖ τὰ πάντα).— **φέρει** ὑπό-
μενε.— **φέρου** ἄφησε τὸν ἑαυτὸν σου νὰ φέρεται, νὰ ὀδηγῆται (ὅπου
θέλει ἢ **τύχη**).— **καὶ τὸ φέρον...** καὶ παρὰ ταῦτα ἢ **τύχη** σὲ φέρει.

β) Πρβλ. τὸ περίφημον ποίημα τοῦ Κ. Χατζοπούλου : « Ἄς τῇ
βάρκα στὸ κῶμα, ὅπου θέλει νὰ τρέχη— ἄς ὀρίζη τὸ ἀέρι τιμόνι, πανί...
ἄς τὸ φέρη ὅπου θέλει τὸ ἀέρι, ὅπου ξέρει τὸ ἀέρι » (« Ἀπλοῖ τρόποι »).

— Εἶναι ὀρθὴ ἡ γνώμη, ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει ν' ἀφήνεται ἐρμαιοὶ
τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων, χωρὶς ν' ἀντιδοᾷ διὰ τῆς ἰδίας βουλήσεως;

ΑΔΕΣΠΟΤΑ

39. Εἰς νεαράν παρθένον.

ὦρη παντοθαλῆς ἢ ἀνοιξίς, ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλα θάλ-
λουν.— πρωτοφανῆς **καλύκων** ἢ πρῶτη ἐμφανισθεῖσα κάλυξ τοῦ
ἀνθους, πρωτολούλουδο.— **μέλλουσα γάμφ μείγνυσθαι** μελλόνυμ-
φος.— **ἐν φθιμένοις** μεταξὺ τῶν νεκρῶν.

40. Εἰς τὴν μακρόβιον καὶ πολύτεκνον Καλλικράτειαν.

ἐδρακόμην, τοῦ **δέρκομαι** = βλέπω.— ὁ **σκίπων** (καὶ **σκήπων**)
βακτηρία (**σκίμπτομαι** = στηρίζομαι).— **τρομερὸς ὁ τρέμων**.

41. Εἰς ἄγαλμα Νιόβης ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθέν.

α) **ἐκ ζωῆς**, ἐνν. οὔσης· **ζωὸς ζωντανὸς** (ἡμῖν ζωντανὴ καὶ οἱ
θεοὶ μὲ ἕκαμον λίθον).— **ἔμπαλιν ἀντιστρόφως**.

β) Ἡ Νιόβη ἦτο κόρη τοῦ Ταντάλου καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίωνος. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Νιόβη ἀπέκτησεν 6 υἱοὺς καὶ 6 θυγατέρας, ἐπειδὴ δὲ ὑπερηφανεύθη διὰ τοῦτο καὶ ἐμυκτήριζε τὴν Ἀθῶν, ὡς ἔχουσαν δύο μόνον τέκνα, ἐτιμωρήθη σκληρῶς· τὰ μὲν τέκνα τῆς κατετοξεύθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, αὐτὴ δὲ πλήρης πένθους ἐπανῆλθεν πλησίον τοῦ πατρὸς τῆς εἰς τὸ Σίτυλον τῆς Φρυγίας, ὅπου ἀπελιώθη ὑπὸ τῶν θεῶν, κλαίουσα καὶ ὡς λίθος ἀκόμη τὴν πικρὰν μοῖραν τῆς. Ταύτην — λέγει τὸ ἐπίγραμμα — ἐπανάφερεν εἰς τὴν ζωὴν διὰ τοῦ ἔργου τοῦ Ὁ Πραξιτέλης, εἷς ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων γλυπτῶν τῆς ἀρχαιότητος, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ Δ' π.Χ. αἰῶνος.

42. Εἰς ἀγαλμα Σατύρου ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθέν.

α) ὑποτρέχω ὑπεισδύω, χώνομαι. — ἀμφιχύνομαι χύνομαι ὀλόγυρα.

β) Σάτυροι ἦσαν κατώτεροι θεότητες, ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου, ἐξεπρωσώπου δὲ τὰς εὐθύμους διαθέσεις τῶν ἀνθρώπων. Τὸ χαλκοῦν ἀγαλμα τοῦ Σατύρου ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ἔργα τοῦ Πραξιτέλους. Παρίστανε τὸν Σάτυρον ἐν ἀναπαυτικῇ στάσει στηριζόμενον ἐπὶ κορμοῦ δένδρου μὲ ὕψος πλήρους ἀμεριμνησίας. Τὸν Σάτυρον τοῦτον οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν «περιβόητον». — Ἀντίγραφον αὐτοῦ σφίζεται εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Καπιτωλίου τῆς Ῥώμης. Ὡραῖον ἐπίσης ἀγαλμα Σατύρου εὐρίσκειται ἐν Ἀθήναις, εἰς τὸ μουσεῖον τῆς Στοᾶς τοῦ Ἀττάλου.

43. Ἐπὶ ἀνδριάντος τοῦ Δημοσθένους.

α) γνώμη φρόνησις, φρόνημα. — Ἄρης Μακεδῶν οἱ πολεμικοὶ Μακεδόνες (ἀ ν τ ο ν ο μ α σ ί α).

β) Ὁ κορυφαῖος τῶν Ἑλλήνων ρητόρων Δημοσθένης ὁ Ἀθηναῖος, (384 - 322 π.Χ.), ὁ ἐπὶ δεκαπενταετίαν ἀγωνισθεὶς μετὰ πάθους ἐναντίον τῆς μακεδονικῆς κυριαρχίας, ἠτύοκτόνησε πιδὼν δηλητήριον ἐν Καλαυρείᾳ, ὅπου νῦν ὁ Πόρος, ἐντὸς τοῦ ἐκεῖ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος.

Οἱ Ἀθηναῖοι τὸ 280 π.Χ. ἐτίμησαν τὸν Δημοσθένη στήσαντες ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀνδριάντα αὐτοῦ, ἔργον τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ Πολυεύκτου, εἰς τὸ βᾶθρον τοῦ ὁποίου ἦτο ἐπιγεγραμμένον τὸ περίφημον τοῦτο ἐπίγραμμα.

— Ποῖα τὰ εἶδη τῶν περιεχομένων ἐδῶ ἐπιγραμμάτων; Συγκρίνατέ τα μὲ γνωστὰ ἐπιγράμματα τοῦ Σολωμοῦ καὶ ἄλλων νέων Ἑλλήνων ποιητῶν.

Β'. ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ

Ὁ Ἀρχίλοχος (680 - 629 π.Χ.) ἐγεννήθη εἰς τὴν Πάρον. Ἐζήσθη βίον περιπετειώδη. Νέος ὢν μετέσχεν ἀποικίας ἐκπεμφθείσης ἐκ Πάρου εἰς Θάσον. Ἐκεῖ ἀτυχήσας εἰς πόλεμον ἐναντίον τῶν γειτόνων τῆς Θάσου Θρακῶν Σαίων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του. Μετ' ὀλίγον μνηστευθεὶς τὴν Νεοβούλην, θυγατέρα τοῦ Παρίου Λυκάμβου, ἐγκαταλείπεται ὑπ' αὐτῆς. Τότε ὁ ποιητὴς γράφει τόσον λυσώσεις ἰάμβους ἐναντίον αὐτῆς καὶ τοῦ πατρὸς της, ὥστε, ὡς λέγεται, ἔφερεν εἰς ἀπόγνωσιν τὸν Λυκάμβην, ὁ ὅποιος μὴ δυνάμενος ν' ἀνεχθῆ τοὺς ὄνειδισμοὺς ἀπηγγονίσθη μετὰ τῶν θυγατέρων του.

Μετὰ τοῦτο ὁ Ἀρχίλοχος φεύγει ἐκ Πάρου. Ζῆ ταραχώδη βίον πλανώμενος καὶ θεραπεύων τὰς Μούσας ὡς ποιητὴς καὶ τὸν Ἄρην ὡς μισθοφόρος. Τέλος φονεύεται εἰς τινα μάχην πρὸς τοὺς Ναξίους.

Παρ' ἄλλην τὴν δηκτικότητα καὶ τὴν ἐμπάθειαν τῶν στίχων του ἐτιμήθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς δεύτερος Ὁμηρος. Εἰς τὸ Βατικανὸν σφίζεται ἀρχαία μαρμαρίνη κεφαλὴ μὲ δύο πρόσωπα, εἰκονίζοντα τὸν Ὁμηρον καὶ τὸν Ἀρχίλοχον. Μετεχειρίσθη εἰς τὴν ποίησίν του πολλὰ μέτρα καὶ ἐποίησεν ἐλεγείας, ἰάμβους, ὕμνους πρὸς τοὺς θεοὺς κ.ἄ. Ἀτυχῶς μόνον ὀλίγα ἀποσπάσματα τούτων διεσώθησαν.

44 (1). Περιγραφὴ τῆς Θάσου.

α) ὥστε ὥσάν.— ὕλη δάσος.— ἐπιστεφῆς κεκαλυμμένη, στεφανωμένη.— ἐφίμερος ποθητός, θελκτικός.— ἐρατὸς ἀξιαγάπητος.

β) Σίρις (γεν. Σίριος), θ. 1) ποταμὸς ἐν Παιονίᾳ τῆς Μακεδονίας (παρὰ τὴν σημερινὴν Γουμένισσαν), 2) ποταμὸς ἐν Ν. Ἰταλίᾳ.

Ἡ περιγραφὴ αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν τραχεῖαν καὶ ὄρεινὴν Θάσον, ὅπου ὁ Ἀρχίλοχος εἶχε δοκιμάσει πολλὰς ἀπογοητεύσεις ὡς μισθοφόρος.

45 (2). Ἀδιαφορία διὰ τὰ ἐγκόσμια.

οὐ μοι μέλει (οὐχὶ ἀπροσώπως, ὑποκμ. τὰ Γύγω) = δὲν μὲ ἐνδιαφέρουν.— τὰ Γύγω (συνίζ.) τὰ πράγματα τοῦ Γύγου, ὁ πλοῦτος τοῦ Γύγου· Γύγης, βασιλεὺς τῶν Λυδῶν, παροιμιώδης διὰ τὸν πλοῦτον του.— εἰλέ με μὲ κατέλαβε (π ρ ο σ ω π ο π ο ι ῖ α).— πω ποτέ.— ζῆλος

ζηλοτυπία, φθόνος.— **ἀγαιομαι** θαυμάζω, ζηλεύω.— **θεῶν ἔργα** τὰ δημιουργήματα τῶν θεῶν, τὰ θεῖα μεγαλουργήματα.— **ἔρέω** (ἰων.): **ἔρέω** = ἐπιθυμῶ.— **ἀπόπροθεν** πολὺ μακρὰν.— **ἐμῶν ὀφθαλμῶν** τῶν βλέψεων, ἐπιδιώξεόν μου.

46 (3). Ἡ μεγαλαυχία.

α) **φιλέω** (συνίζ.) ἀγαπῶ.— **μέγας**, ἐδῶ = ὑψηλός, ὀγκώδης.— **διαπλίσσομαι** (δορ. πλιξ = βῆμα) βηματίζω μὲ μεγάλα βήματα, μεταφορικῶς: μεγαλυχῶ.— **γαῦρος** κομπάζων, ὑπεροπτικός.— **βοστρύχοι**, δοτ. τῆς αἰτ.— **ὑποξυράομαι** μισοξυρίζομαι· οἱ σχετικῶς νέοι τὴν ἡλικίαν πολεμιστὰι ἄφρονον πώγωνα, διὰ τὰ φαίνονται ἀγριότεροι.— **εἶη μοι** τὸ κατ' ἐμὲ ἄς εἶναι.— **σμικρός**, δηλ. κατὰ τὸ ἀνάστημα.— **περὶ κνήμας ἰδεῖν** ὡς πρὸς τὰς κνήμας.— **ροικός** κυρτός, στρεβλός (βαιοβοσκελής: στραβοπόδης).— **ἀσφαλέως**, συνίζ.— **πλέος πλήρης**.— **καρδίη** (μεταφ.) τόλμη, ὡς καὶ παρ' ἡμῶν «ἔχει καρδιά: εἶναι γενναῖος».

β) Τὸ ποίημα εἶναι τροχαϊκόν. Τὸ μέτρον τοῦτο ἦτο πρὸ τοῦ Ἀρχιλόχου ἐν χρήσει εἰς τὰ δημώδη ἄσματα, πρῶτος δὲ ὁ Ἀρχ. τὸ εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἔντεχνον ποίησιν, μεταχειρισθεὶς αὐτὸ κυρίως εἰς τὰ σκωπτικὰ καὶ συμποτικὰ ἄσματα. Χρῆσιν αὐτοῦ ἔκαμε καὶ ὁ Σόλων.

47 (4). Ἐκ θεῶν τὰ πάντα.

α) **Στ. 1 - 5.** **τίθημι** ἀναθέτω, ἐμπιστεύομαι.— **ἐκ κακῶν** (οὐδ.) ἀπὸ τὴν δυστυχίαν.— **ὀρθῶ** ἀνορθῶνα, ἐγείρω.— **μάλ' εὖ** βεβηκότας ἐνῶ ἕσταντο ἀσφαλῶς.— **κλίνω** καταρρίπτω.— **καὶ πλανᾶται**, ἐν. ὑποκ. ὁ ἀνὴρ.— **χρήμη** ἔλλειψις, στέρησις (ἢ δοτ. τῆς αἰτίας).— **βίου** τῶν πρὸς τὸ ζῆν.— **παρήγορος νόου** ἔξω φρενῶν, χαλαρωμένος κατὰ τὸν νοῦν (ἐκ τοῦ παρα-εἶρω).

β) **Στ. 5.** **βίου χρήμη πλανᾶται**· ὁ ποιητὴς ὑποδηλοῖ τὰς πλήρεις στερήσεων περιλανήσεις τοῦ ἰδίου.— **παρήγορος** ἐλέγετο κυρίως ὁ ἵππος ὁ προσηρηγμένος εἰς τὰ πλάγια, διότι ἐκτὸς τῶν δύο ἵππων τῶν ἐξευγμένων ὑπῆρχε συνήθως καὶ τρίτος, ἀναπληρωματικός. Ὁ πρόσθετος οὗτος ἐδένετο μὲ **παρηγορίας** (χαλαρωμένα λωρία) παραλλήλως πρὸς τοὺς δύο ἄλλους· ἦτο δηλ. ἔξω τοῦ ζυγοῦ, χωρὶς νὰ σύρῃ βᾶρος. Ἐδῶ κατὰ **μ ε τ α φ ο ρ ἄ ν** λέγεται **παρήγορος** ὁ χαλαρωμένος νοῦς (δὲ· ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἔχει χαμένον τὸν νοῦν του ἀπὸ τὰς δυστυχίας).

48 (5) Θάρρος εἰς τὰς δοκιμασίας.

α) **θυμὸς ψυχῆ.** — ἀμήχανος ἀνυπόφορος. — κῆδος, φροντίς, θλίψις. — κυκῶμαι συνταράσσομαι, στενοχωροῦμαι. — ἀναδύομαι ὀρθώνομαι, ἐγείρομαι. — δυσμενῆς ἐχθρός. — ἀλέξομαι υπερασπίζομαι. — προσβάλλω στέρνον στρέφω τὸ στῆθος μου ἐναντίον (τῶν ἐχθρῶν). — αἱ δοκοὶ αἱ προσδοκίαι, αἱ ἐνέδρα. — ἀμφάδην ἀναφανδόν, φανερά. — χαρτὸς ὁ προξενῶν χαρὰν ἐπὶ χαρτοῖσιν (οὐδ.) εἰς τὰς εὐτυχίας. — ἀσχαλάω (καὶ ἀσχάλλω) λυποῦμαι, θλίβομαι. — **μή λῆν (λίαν)**, ἀνήκει ἀπὸ κοινοῦ καὶ εἰς τὰς δύο προτ. — **ῥυσμὸς** ρυθμὸς (= ποῖος ρυθμὸς κυβερνᾷ τὰ ἀνθρώπινα).

β) Καὶ ἐδῶ ὁμιλεῖ ἐξ ἰδίας ἐμπειρίας ὁ πολλὰ παθὼν ποιητής.

— Ποῖος ὁ ρυθμὸς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων κατὰ τὸν ποιητὴν;

49 (6). Τὰ πάντα πιθανά.

α) **χρήματα** πράγματα. — ἄελπτον ἀνέλπιστον, ἀπροσδόκητον. — ἀπώμοτον ἀπίστευτον, ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον βεβαιουῦμεν ἐνόρκως ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ (οὐδ' ἀπώμοτον οὔτε ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ ὀρκισθῆ ὅτι εἶναι ἀδύνατον). — ἔθηκε ἔκαμε, ἔφερε. — **λυγρὸς** ὀλέθριος, τρομερός. — **ἐκ δὲ τοῦ** ἀπὸ τότε. — **κάπιελπτα (καὶ ἐπίελπτα)** ἐλπισταί, πιστευτά. — **είσορῶν** δι' ὅσα βλέπει. — **ἀνταμείβομαι** ἀνταλλάσσω. — **νομὸς** τόπος διαμονῆς. — **ἐνάλιος** θαλάσσιος (ἐν τῇ ἀλί). — **δελφοῖσιν**, ἔμμεσον ἀντικ. τοῦ ἀνταμείψωνται. — **σφιν**, δηλ. εἰς τὰ θηρία. — **τοῖσι δ' ἡδὺ ἦν ὄρος** εἰς τὰ ὅποια (θηρία) ὅμως προηγουμένως ἦτο εὐχάριστος ἢ διαμονὴ εἰς τὸ ὄρος.

β) **Στ. 3.** ἐκ μεσημβρίας ἔθηκε νύκτα· προφανῶς ὁμιλεῖ δι' ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου, τὴν ὅποιαν οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν ὡς προμηνύουσαν συμφορὰν· ἴσως πρόκειται διὰ τὴν ἐπισυμβῆσαν κατὰ τὴν 5 Ἀπριλίου 648 π.Χ., ὁρατὴν εἰς Πάρον καὶ εἰς Θάσον.

Στ. 6-9. Τὸ νόημα εἶναι: ἅς μὴ ἀπορήσῃ κανεὶς δι' ὅτιδῆποτε βλέπει, μήτε ἀκόμη ἂν ἴδῃ τὰ θηρία ν' ἀνταλλάσσουν τόπον διαμονῆς μὲ τὰ δελφίνια καὶ ἀγαπήσουν καλύτερον τὴν θάλασσαν ὡς κατοικίαν των, ἐνῶ προηγουμένως ἠύχαριστοῦντο νὰ μένουν εἰς τὰ βουνά. Καὶ τὸ νεώτερον δημοτικὸν τραγούδι λέγει: «*Ποῖος εἶδε ψάρια στὸ βουνὸ καὶ θάλασσα σπαρμένη*», ὡς τὸ μέγιστον ἀπίθανον.

(Περὶ τοῦ Σόλωνος ὡς ποιητοῦ βλέπε εἰς σελ. 88)

α'. τρίμετρα ἰαμβικά.

50 (1). Ὁ σκοπὸς τῆς νομοθεσίας του.

α) Στ. 1-12, τῶν οὐνεκα (ὦν εἶνεκα) ἔνεκα τῶν ὁποίων.—**συν-άγω** 1) συναθροίζω, συγκαλῶ, 2) συνδιαλλάττω, συμφιλιῶ.—**τυχεῖν** (ὑποκ. ἐγώ, ταυτοπρ.) = ἐπιτυχεῖν.—**παύομαι**, ἐδῶ = ἀποσύρομαι τῆς ἐξουσίας· ἢ σειρά τῶν λέξ. : ἐγὼ δὲ ἐπαυσάμην πρὶν τυχεῖν τί τούτων, τῶν (ὦν) οὐνεκα ξυνήγαγον δῆμον; ἢ ἔννοια : ἐγὼ δὲ δὲν ἀπεσύρθην πρὶν ἐπιτύχω ἅλα ἐκεῖνα, χάριν τῶν ὁπίων ἐπεδίωξα τὴν συνδιαλλαγὴν τοῦ λαοῦ).—**συμμαρτυροίη ἂν δύναται μετ' ἐμοῦ νὰ μαρτυρήσῃ**, ἄς μοῦ εἶναι μάρτυς.—**ἄριστα**, ἀναφέρ. εἰς τὸ **συμμαρτυροίη ἂν**.—**ἐν δίκῃ χρόνου** ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ χρόνου. Προσφωδῶς ὁ χρόνος προσωποποιούμενος παρίσταται ὡς δικαστῆς τῶν γεγενημένων.—**ἀνεῖλον** τοῦ ρ. ἀναιρῶ ἀφαιρῶ, ἀποσπῶ (ὑπονοεῖται ἡ σεισάχθεια).—**ὕρος ὕριον** λιθινὴ στήλη ἐστημένη εἰς τὰ ἐπιυπόθηκα κτήματα, ἐν ἧ ἀνεγράφετο τὸ ὄνομα τοῦ δανειστοῦ καὶ τὸ ποσὸν τοῦ χρέους.—**πεπηγότας** (τοῦ ρ. πήγνυμαι) = ἐμπεπηγμένους οἱ ὅποιοι εἶχον στηθῆ.—**πρόσθεν δὲ δουλεύουσα** ἐνῶ δὲ πρότερον ἦτο δούλη (διὰ τὰ χρέη καὶ τὰς ὑποθήκας).—**θεόκτιτος θεόκτιστος** (ὡς κτισθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος).—**ἀνάγω** ἐπαναφέρω.—**πραθέντας** (παθ. ἀφρ. τοῦ ρ. πιπράσκομαι) οἱ ὅποιοι ἐπωλήθησαν.—**ἐιδίκως** παρὰ τὸ ἰσχύον δίκαιον, ἀδίκως.—**χρειῶ ἀναγκαίη ἀνάγκη** ἐπιτακτικὴ, ἀδυσώπητος· (ἡ ἀνάγκη αὕτη ἦτο ὁ κίνδυνος νὰ καταστοῦν δούλοι, μὴ δυνάμενοι νὰ ἐξοφλήσωσι τὰ χρέη).—**φεύγω** εἶμαι φυγᾶς.—**ἴημι γλῶσσαν ὀμιλῶ γλῶσσαν**.—**ὡς ἂν... πλανωμένους** (ὡς ἂν μὲ σημασίαν αἰτιολ.) = διότι ἐπλανῶντο.

Στ. 13-27. ἐνθάδ' αὐτοῦ καὶ ἐδῶ ἀκόμη (καὶ ἐν Ἀθήναις ἀκόμη).—**ἀεικὴς** ἀπρεπής, ἐπονείδιστος.—**ἤθη** τρόποι, ἀθαιρεσίαι.—**τρομέομαι** τρέμω, φοβοῦμαι.—**κράτει νόμου** διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου.—**συναρμόσας** ἀφοῦ ἐρρύθμισα, ἀφοῦ συνεδύασα.—**ἔρεξα καὶ διήλθον** ἔπραξα καὶ ἔφερα εἰς πέρας.—**κακὸς** πένης, δημοκρατικὸς.—**ἀγαθὸς** πλούσιος, ἡ εὐγενής, ἀριστοκρατικὸς.—**εὐθείαν δίκην** ἀρμόσας ἀμερόληπτον δικαιοσύνην καθιερώσας.—**κέντρον** βούκεντρον,

ἐδῶ συμβολικῶς ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία.—κακοφραδῆς κακόβουλος.—
φιλοκτῆμων πλεονέκτης.—**κατέχω** συγκρατῶ.—**ἐθέλω** ἀποδέχομαι.—
ἐναντίοι οἱ ἀντίπαλοι (τοῦ δήμου).—**ἄψιδανε** ὅσα ἦσαν ἀρεστά.
 —**οὔτεροι (οἱ ἕτεροι)** οἱ ἄλλοι, δηλ. οἱ δημοκρατ.—**ἄφρασαίατο**
(φράσαιντο) τοῖσιν ὅσα διανοοῦντο ἐναντίον ἐκείνων (τῶν εὐγενῶν).—
χρηρῶ ἀποστερῶ, ἀπορφανίζω.—**ἀλικῆ ἀνδρεία**.—**ἀλικὴν ποιοῦμαι**
 ἀμύνομαι.—**πάντοθεν** πρὸς πᾶσαν κατεβῆθυσιν.—**ὥς**, συνάπτεται με
 τὸ **λύκος**. β) **Στ. 16. βίην τε καὶ δίκην συναρμόσας.** Ὁ Σόλων ἐρ-
 ρύθμισε τὴν νομοθεσίαν του οὕτως, ὥστε ὁ ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐξανακρα-
 σμὸς τῶν πολιτῶν εἰς ἐκτέλεσιν τῶν πρὸς αὐτὴν ὑποχρεώσεων των νὰ
 στηρίζεται ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης.

β'. τετράμετρα τροχαϊκά.

51 (2). Ἄφιλοκέρδεια.

α) **Στ. 1-7. οὐκ ἔφου** δὲν ἐγεννήθη, δὲν ἐπλάσθη.—**βαθύφρων**
 συνετός.—**βουλήεις** νοήμων.—**ἐσθλά ἀγαθά**, εὐτυχία.—**διδόντος** ἐνῶ
 ἔδιδε.—**περιβαλὼν** ἂν καὶ περιέκλεισε.—**ἄγρα**, ἐπὶ κυνηγῶν=θήραμα,
 ἐπὶ ἀλίεων = ἰχθύες καὶ κατὰ μεταφορὰν = πολιτικὴ ἐξουσία.—**περι-**
βαλὼν ἄγραν, ἐνοεῖται **δικτύω**, ἐκ τοῦ κατωτέρω « **δίκτυον** ».—
ἄγαμαι θαυμάζω, καταπλήσσομαι.—**ἐπισπῶ** ἀνασύρω.—**θυμὸς** θάρ-
 ρος.—**θ' ἄμαρτῆ** ἄμα τε, συγχρόνως.—**ἀποσφάλλομαί τιος** ἀποβάλλω,
 χάνω τι.—**κρατήσας** ἐὰν ἐπεκράτουν, ἂν ἀπέκτων δύναμιν.—**λαβῶν**
καὶ τυραννέουσας σχῆμα π ρ ω θ ὕ σ τ ε ρ ο ν.—**μοῦνον** μόνον.—
δεδάρθαι (ἐκ τοῦ ἤθελον κεν,) παρακμ. μέσ. φων. τοῦ ρ. **δέρω** =
 ἐκδέρω (γδέρνω).—**ἀσκός**, προληπτ. κατηγοριμ. = νὰ ἐκδαρῶ καὶ τὸ
 δέρμα μου νὰ γίνῃ ἀσκός.—**ἐπιτρίβομαι** ἀφανίζομαι.—**κάπιτετριφθαι**
γένος καὶ νὰ ἀφανισθῆ τὸ γένος μου (τὸ σόί μου)· τὰ ἀπαρέμφ. **δεδάρθαι**
καὶ ἐπιτετριφθαι με κάποιαν ἀπόχρωσιν παραχωρήσεως (θὰ ἤθελα
 γιὰ μιὰ μέρα νὰ γίνω τύραννος κι' ὕστερα ἄς με ἐγδερναν ...).

Στ. 8 - 12. πατρίδος, ἐπίθ. εἰς τὸ γῆς=πατρικῆς γῆς.—**ἀμείλι-**
χος ἀμείλικτος, ἀδυσώπητος.—**οὐ καθηψάμην** δὲν ἤγγισα.—**μιάνας**
 μετοχὴ ὑστερόχρονος (ἀποτελεσματικὴ) ὥστε νὰ μιάνω, νὰ κηλιδώσω.—
αἰδεῦμαι(αἰδοῦμαι) ἐντρέπομαι.—**ὦδε** οὕτω, διὰ τῆς στάσεως, ἦν ἐτή-
 ρησα.—**δοκέω**, συνίζησ.—**πλέον νικήσειν** ὅτι θὰ ὑπερβάλω.—**πάν-**
τας ἀνθρώπους, νόησον : τοὺς συνήθεις τύπους τῶν ἀνθρώπων.

β) Τὰ τετράμετρα τοῦ Σόλωνος ἀφήνουν ἐντύπωσιν ἀπομνημονευμάτων, γραφέντων μετὰ τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐξουσίας. Εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ὁ Σ. εἰσάγει κερδοσκοπὸν τινὰ συμπολίτην του μεμφόμενον αὐτὸν ὡς ἀνόητον, διότι δὲν ἐξεμεταλλεύθη τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ δύναμιν διὰ νὰ γίνῃ τύραννος καὶ πλούσιος.

ΣΗΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΑΜΟΡΓΙΝΟΣ)

Ὁ Σημωνίδης ἦτο σχεδὸν σύγχρονος τοῦ Ἀρχιλόχου (περὶ τὸ 650 π.Χ.). Ἐγενήθη εἰς τὴν Σάμον, ὁπόθεν ἦλθεν εἰς τὴν Ἀμοργὸν ὡς ἀρχηγὸς ἀποίκων. Ἐκ τούτου ἐπωνομάσθη Ἀμοργίνος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ Σιμωνίδου τοῦ Κεῖου. Πληροφορίαι περὶ τῆς ζωῆς του ἐλλείπουν. Ἐγραψεν ἰάμβους, διὰ τῶν ὁποίων ἐσατίρυσεν ὠρισμένα πρόσωπα καὶ γενικότερον διάφορα κοινωνικὰ ἐλαττώματα. Πάντως ἡ ποιησὶς του ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ διορθώσῃ τὰ κακῶς ἔχοντα καὶ νὰ δώσῃ συμβουλὰς. Ἀπὸ τὰ ποιήματά του σφύζονται μόνον ὀλίγα μεμονωμένα ἀποσπάσματα. Τὸ μακρότερον τούτων εἶναι ἡ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν γυναικῶν σάτιρα.

52 (1). Μатаιότης τῶν ἀνθρωπίνων.

α) Στ. 1 - 5. τέλος ἡ ἐκβασίς.— ἔχει κρατεῖ εἰς χεῖράς του.— βαρύκτυπος βαρύβροντος.— τίθημι κινονίζω.— ὄκη ὅπως.— νοῦς δὲ (Διὸς) αἰ βουλαὶ τοῦ Διός.— ἐπήμεροι ζῶουσι ἐφήμεροι ζοῦν (οἱ ἄνθρωποι).— ἄ δὴ (= οἷα δὴ) = ὅπως δά, ὅπως πράγματι.— βοτὰ κτήνη, ζῶα, ἐκ τοῦ βόσκω (= ὡς ζῶα ποῦ εἶναι πράγματι).— ὄκως ἐκτελευτήσῃ ποῦν τέλος ἐπιφυλάσσει.

Στ. 6 - 10. κάπιπειθειή (καὶ ἐπιπειθειή) καὶ ἡ ποτοίησις, ἡ πίστις.— ἀπρηκτον ἀπραγματοποίητον, ἀνέφικτον.— ὀρμαίνω διαλογίζομαι, ὀνειρεύομαι.— μένουσιν περιμένουν.— ἡμέρην ἐλθεῖν νὰ ἐξημερώσῃ (διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ ὄνειρόν των).— ἐτέων περιτροπαὶ περιοδικοὶ κύκλοι τῶν ἐτῶν (πολλὰ ἔτη).— νέωτα ἐπίρ., κατὰ τὸ νέον ἔτος (νέον Γέτα).— φλύω εἶμαι κατάφορος.

Στ. 11 - 19. φθάνει... λαβόν προφθάνει καὶ καταλαμβάνει.— ἀζήλος ἀζήλευτος.— τέρμα πραγματοποιήσις τῶν ὀνειρῶν.— δεδημημένος, τοῦ δάμνημι = καταβάλλω.— Ἄρει ὑπὸ τοῦ πολέμου.— ἡ λαίλαψ ἡ θύελλα, ἡ καταιγίς.— κλονεύμενος (κλονούμενος), ἄνω

κάτω φερόμενος. — πορφυρῆς ἄλως τῆς κυμαινομένης θαλάσσης. — νώσωνται = νώθωνται, εὖτ' ἂν νώσωνται εὐθὺς μόλις αἰσθαν-
 θοῦν. — ἡδὺ ζόειν τὴν γλυκύτητα τῆς ζωῆς. — ἀγχόνην ἄψαντο
 ἀπαγχονισθέντες ἀπέθανον. — δυστήνω μόρῳ δι' οἰκτροῦ θανάτου. —
 καυτάγρετος (= καί + αὐτάγρετος) αὐθόρμητος, ἐκούσιως.

Στ. 20 - 24. ἄπ' οὐδέν (ἐστίν) = οὐδέν ἄπεστιν. — κῆρ μοῖρα
 τοῦ θανάτου. — ἀνεπίφραστος ἀπροσδόκητος. — ἡ δὴν ἢ δυστυχία. —
 πῆμα πάθημα, συμφορά. — πιθοίατο = πίθοντο (οἱ βροτοί). — αἰκί-
 ζομαι (παθ.) βασανίζομαι. — ἐπ' ἄλγεσι κακοῖς ἔχοντες θυμὸν
 στρέφοντες διαρκῶς τὸν νοῦν μας εἰς τὰς ἐπιμύχους φροντίδας.

β) Στ. 1. βαρύκτυπος· ὁ Ὅμηρος λέγει « ἐρίγδουπος » κ ο σ μ η -
 τ ι κ ὸ ν ἐπίθετον τοῦ ἐξαπολύοντος τὴν βροντὴν καὶ τὸν κεραυνὸν Διός.

Στ. 8. ἐτέων περιτροπᾶς· πρβλ. τὸ τῆς Ὀδυσσ. α, 6 : « περι-
 πλομένων ἐμιαυτῶν ».

— Πῶς βλέπει τὴν ζωὴν ὁ ἀπαισιόδοξος ποιητής; Διατὶ οἱ ἄνθρω-
 ποι θά ἦσαν ὀλιγότερον δυστυχεῖς, ἐὰν ἐπίθειτο εἰς αὐτόν; (εἰ δ'
 ἐμοὶ πιθοίατο, στ. 22). — Πρβλ. « Ὑποθήκας εἰς ἑαυτὸν »
 Σόλωνος (σελ. 24).

53 (2). Χαρακτῆρες γυναικῶν.

α) Στ. 1 - 6. χωρὶς χωριστὰ διὰ καθεμίαν, ποικιλοτρόπως. —
 νόος χαρακτήρ. — τὰ πρῶτα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. — ὕς χαῖρος (ἐδῶ θηλ.).
 — τανύθριξ μακρότριχος, ὀρθότριχος. — πεφυρμένα τοῦ φύρω
 ἀνακατώνω. — εἶμα ἔνδυμα (ἔννυμι, Γέσ-νυμι). — κοπρίη κοπριά,
 ἀκαθαρσία. — ἦμαι κάθημαι. — παίνομαι παχύνομαι (γίνομαι παχύς).

Στ. 7 - 11. ἀλιτρός πανούργος. — ἔθηκε ἔκαμε. — Ἰδρις (ιος)
 γνώστης, ἔμπειρος (ἐκ τοῦ οἶδα). — μὴν αὐτὴν (ἀντικ. τοῦ λέληθε). —
 τὸ μὲν, δηλαδὴ τὸ ἄμεινον (τὸ καλόν). — εἶπε, γνομ. ἀρ. — τὸ δ'
 ἐσθλὸν = τὸ δὲ κακὸν εἶπεν ἐσθλὸν (ὡς διεστραμμένη). — ὀργὴ
 τρόπος, (ψυχικὴ) διάθεσις.

Στ. 12 - 26. ἡ δὴ ἐν φρεσὶν νοεῖ ἢ ὅποια εἶναι δῖβουλος, δῖ-
 γνωμος. — τὴν μὲν ἡμέρην μίαν μὲν ἡμέραν. — γέγηθα (πρξιμ. μὲ σημ.
 ἔνεστ. τοῦ γηθέω) χαίρω. — τὴν δὲ ἄλλην δὲ ἡμέραν. — οὐκ ἀνε-

κτὸς (Θηλ.) δὲν ὑποφέρεται. — οὔτε ἄσσον ἐλθεῖν οὔτε νὰ τὴν πλη-
σιάζῃ κανεὶς (ἄσσον, συγкр. τοῦ ἄγχι = πλησίον). — ἀπλητον πρᾶγμα
ἀπροσπέλαστον. — ἀμείλιχος ἄγριος. — ἀποθύμιος ἀποκρουστικός. —
ἀτρεμῆς ἀκίνητος. — ἀπήμων ἀβλαβής. — βαρύκτυπος βαρύβροντος,
θορυβώδης. — φορευμένη, τοῦ φέρομαι φέρομαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

Στ. 27 - 38. χαιτέεσσα ἢ ἔχουσα πλουσίαν χαιτήν. — γείνομαι
γεννώμαι. ἐγεινάμην ἐγέννησα (ἐνεργ.). — δούλια ἔργα ἐπίπονοι ἐρ-
γασίαι (βαρεῖς δουλιές). — δύη δυστυχία, στενοχωρία. — περιτρέ-
πω ἀποφεύγω. — ἡ μύλη ὁ μύλος, χειρόμυλος. — ἄρειεν, εὐκτ. τοῦ
αἴρω. — λούται ἄπο = ἀπολούται· ἀπολουμαι ρύπον λούομαι κα-
λὰ (καθαρίζω ἐντελῶς κάθε λέραν ἀπ' ἐπάνω μου). — φορῶ φέρω,
ἔχω. — χαιτή βαθεῖα, ἐδῶ = πλουσία κόμη, ἄφθονα μαλλιά. — ἀνθε-
μον ἄνθος, λουλούδι. — σιαίζομαι καλύπτομαι, στεφανώνομαι. — ὦν
= οὖν ὄντως, ἀληθῶς. — τύραννος βασιλεύς. — σκηπτοῦχος ἄρχων,
μεγιστάν. — τοιούτοις (τρόποις) διὰ τὴν τοιαύτην φιλαρέσκειαν. —
ἀγλαίζομαι καμαρώνω.

Στ. 39 - 45. τὴν ταύτην. — λαβών, ἐνν. ὡς σύζυγον. — οἶος μό-
νος. — μῶμος μομφή, κατηγορία. — προσιζάνει ἀρμόζει. — κάπαέξε-
ται (καὶ + ἐπαέξεται) ἀυξάνει, προάγεται. — βίος, δηλ. ἐν τῷ οἴκῳ. —
φιλεῦντι = φιλοῦντι. — ὁ πόσις (γεν. πόσιος, δοτ. πόσει καὶ ἰων.
πόσι) ὁ σύζυγος. — ὀνομάκλυτος ἐξακουστός. — ἀριπρεπῆς περίβλε-
πτος. — ἀμφιδέδρομεν (ὡς ἐνεστ.) περιβάλλει.

β) Τὸ σατιρικὸν τοῦτο ποίημα, ὅπως καὶ ὅλα τὰ ποιήματα
τοῦ τοιοῦτου εἴδους, δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ περιπαίξῃ, διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ
ἀπλῶς τὴν σκωπτικὴν διάθεσιν τοῦ ποιητοῦ, ἀλλὰ θέλει νὰ ὑποδείξῃ τὰ
ἐλαττώματα, τὰ ἴποια πρέπει ν' ἀποφεύγουν αἱ γυναῖκες. Ἄλλωστε
καταλήγει ἐξυμῶν τὴν καλὴν γυναῖκα, τὴν ὁποῖαν παραβάλλει πρὸς μέ-
λισσαν. Χάριν ἀστεϊσμοῦ καὶ αἱ γυναῖκες ἐψάλλον ὑπὸ τὸ ἴδιον πνεῦμα
σκωπτικὰ ἄσματα ἐναντίον τῶν ἀνδρῶν, «τὰ ἐξ ἀμάξης» καλούμενα.
— Πιθανῶς τὸ ποίημα τοῦ Σημωνίδου εἶναι ἀπάντησις εἰς ἐκεῖνα.

— Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Σημωνίδου; Ἡ ὑπερ-
βολὴ εἰς τὴν σάτιραν ἐπιτρέπεται; μέχρι ποίου βαθμοῦ; καὶ ποῦ ἀπο-
βλέπει; Συγκρίνατε μὲ σατιρικά ποιήματα νέων Ἑλλήνων ποιητῶν
(Λασκαράτου, Σουρῆ κ.ά.).

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΛΚΑΙΟΣ

Ὁ Ἀλκαῖος ἐκ Μυτιλήνης τῆς Λέσβου (ἀκμάσας περὶ τὸ 610 π.Χ.) ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀριστοκρατικὴν μερίδα τῆς πατρίδος του καὶ ἠγωνίσθη μετὰ πάθους ἐναντίον τῆς ὑπὸ τοῦ δήμου ἐγκατασταθείσης τυραννίδος τοῦ Μελάγχρου καὶ τοῦ διαδόχου Μυρσίλου. Ἀλλὰ καὶ τὸν ἀναλαβόντα τὴν ἀρχὴν βραδύτερον μετριοπαθῆ τυράννον Πιττακόν, ἓνα τῶν ἑπτὰ σοφῶν, ἐπολέμησε σφοδρῶς. Ἀποπειραθεὶς δὲ νὰ καταλύσῃ τὴν ἀρχὴν τοῦ δήμου καὶ ἀποτυχὼν ἀναγκάζεται νὰ ἐκπατριθῆ καὶ νὰ ζήσῃ ἐπὶ πολλὰ ἔτη περιφερόμενος εἰς τὴν ξένην. Περὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, τυχῶν γενναιοψύχου ἀμνηστίας ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Πιττακοῦ.

Ἐγραψε ποιήματα ποικίλου περιεχομένου, στασιωτικά (δηλ. πολιτικά), συμποτικά, ἐρωτικά καὶ διαφόρους ὕμνους. Τὸν ποιητὴν τοῦτον ἐμιμήθησαν οἱ ποιηταὶ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἰταλίας, ἰδίως ὁ Ὀράτιος.

Ἀτυχῶς ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Ἀλκαίου μόνον ἀποσπάσματα διεσώθησαν. Διάλεκτος αὐτοῦ εἶναι ἡ αἰολικὴ.

54 (1) Ἡ αἴθουσα τῶν ὄπλων.

α) μαρμαίρω ἀπαστρέπτω.—παῖσα πᾶσα.—στέγα αἴθουσα.—κυνίη (= κυνέη) περικεφαλαία.—κάτ = κατὰ (εἰς τὸ νεύοισιν).—τῶν (= τῶν, ὧν) κατύπερθεν ἄνωθεν, ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν ὁποίων.—ἵππιοι λόφοι λόφοι (φοῦντες) ἀπὸ οὐρᾶν (ἢ χαίτην) ἵππων.—νεύοισιν (-ουσιν): κατα-νεύοισιν, κλίνουν πρὸς τὰ κάτω.—ἀγάματα κοσμήματα (διὰ τὰς κεφαλὰς τῶν ἀνδρῶν).—χάλκιοι δὲ λάμπραιοι κνάμιδες = χαλκαῖ δὲ λαμπραὶ κνημίδες (περικνημίδες).—κρύπτοισιν πασσάλοις = κρύπτουσι πασσάλους (εἶναι τοποθετημένοι γύρω ἀπὸ ξύλινα καρφιά ἐμπετηγμένα εἰς τοὺς τοίχους)· εἰς τὴν αἰολικὴν τὸ οἰ ἀντὶ οὐ.—τὸ ἄρκος ἀμυντήριον (ἀρκέω = ἀποκρούω).—ἰσχύρω (γεν.) ἰσχυροῦ.—βέλευς (γενικὴ αἰολ.) βέλος βλήμα.—νέω λίνω (γεν. τῆς ὕλης) ἀπὸ νέον λινὸν ὕφασμα.—κοίλος κοῖλος.

—κατ(ά)...βεβλημένοι τοποθετημένοι κάτω.—πάρ = παρά.—ζῶμα βραχεῖα περισκελίς.—ὁ κύπασσις μικρὸς χιτωνίσκος.—τῶν τούτων (τῶν προειρημένων).—ἐπειδὴ πρῶτιστα ἀφοῦ τώρα πλέον.—ὑπὸ ἔσταμεν, ὑπέστημεν ἀνελάβομεν.—ἔργον τότε τοῦτον τὸν ἀγῶνα.

β) Τὸ ποίημα ἐγράφη εἰς τὰς παραμονὰς ἀγῶνος, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ τελευταίου στίχου. Πρόκειται ἢ περὶ τοῦ πολέμου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὴν ἀνάκτησιν τοῦ ἐν Ἑλλησπόντῳ Σιγείου ἢ περὶ ἐτοιμαζομένου κινήματος πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ Μυρσίλου. Ὅπωςδήποτε, ἐπικειμένου τοῦ ἀγῶνος, ὁ ποιητὴς εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ἔπλων του, διὰ νὰ τὰ ἀναλάβῃ. Εἰσερχόμενος δέ, ἴσασται πρὸς στιγμὴν, τὰ παρηρηῆ μετ' ὑπερηφάνειαν καὶ τὰ περιγράφει.

Στ. 6. Χαλκιδίαια. ἐκ Χαλκίδος, ὅπου ἐγίνετο κατεργασία τῶν μετάλλων καὶ δὴ τοῦ χαλκοῦ, ὀρυττομένου ἐκ τῶν παρὰ τὴν πόλιν χαλκορυχείων, ἐξ οὗ λέγεται, ὅτι ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα ἡ πόλις.

—Προσέξατε τὴν ζωηρότητα τῆς περιγραφῆς καὶ τὰ κοσμητικὰ ἐπιθέτα.

55 (2). Ἡ πόλις ἐν τρικυμῖα.

α) ἀσυνέτημι = ἀσυνετῶ δὲν ἐννοῶ.—στάσις ἐμφύλιος πόλεμος, ἐδῶ κατὰ μεταφορὰν = ἡ ταρχή, τὸ ἀνακάτωμα (τῶν ἀνέμων).—τὸ μὲν ἄλλο μὲν κῦμα.—ἄμμες ἡμεῖς.—ὄν (= ἄν) ἀνά.—ναῖ=νη (δοτ. τοῦ ναῦς).—φόρημαι = φοροῦμαι φέρομαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.—μοχθέω ταλαιπωροῦμαι, ὑποφέρω.—χείμων τρικυμῖα.—πὲρ-ἔχει περιέχει, σκεπάζει ὀλόγυρα.—ὁ ἄντλος, τὸ ὕδωρ (τὸ εἰσρέον εἰς τὸ κῦτος τοῦ πλοίου).—ιστοπέδα = ιστοπέδη ὅπῃ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῶν πλοίων, εἰς τὴν ὁποίαν χώνεται ἡ βᾶσις τοῦ ἰστοῦ (κοιν. τρύπα τοῦ καταρτιοῦ).—λαῖφος τὸ ἰστίον.—πάν = πᾶν.—ζάδηλος (διάδηλος) διάτρητος, τελείως σχισμένος.—ἡ λάκισ (γεν. -ιδος) ἡ σχισμή.—κατ' αὐτο εἰς αὐτό.—χόλαισι (χάλαισι-χαλῶσι) ἔχουν χαλαρωθῆ.—ἄγκυλα τὸ σχοινί (διὰ τοῦ ὁποίου εἶναι δεμέναι ἐπὶ τοῦ ἰστοῦ αἱ κεραταί).

β) Ὁ ποιητὴς γράφει τὸ ποίημά του, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ πόλις συναράσσεται ὑπὸ τὸν τύραννον Μύρσιλον.

—Πῶς περιγράφει ὁ ποιητὴς τὴν τρικυμίαν ἐν τῇ θαλάσῃ; Ποῖαι αἱ λεπτομέρειαι τῆς περιγραφῆς; Τί ὀνομοῖ ὁ ποιητὴς;

α) **μεθύσθην** = μεθυσθῆναι (ὑποκμ. πάντας, δηλ. τοὺς ἐχθροὺς τῆς τυραννίδος). — **τινά** τινές, δηλ. οἱ μὴ εἰθισμένοι εἰς τὸ πίνειν. — **καὶ πρὸς βίαν** καὶ χωρὶς νὰ θέλουν, χωρὶς διάθεσιν («καὶ μὲ τὸ στανιὸ»). — **πώνειν** πίνειν. — **κάτθανε** (= κατέθανε) ἀπέθανε.

β) Ὁ θάνατος τοῦ τυράννου Μυρσίλου **καθιστᾷ τὸν Ἀλκαῖον ἐξάλ-
λον ἐκ χαρᾶς**. Εἰς τὸ ποίημα τοῦτο ἀντικατοπτρίζεται ὁ χαρακτήρ τοῦ
ποιητοῦ.

57 (4). Καταπολέμησις τοῦ χειμῶνος.

α) **ὔει βρέχει**. — **ὄρανος οὐρανός**. — **πεπάγασι (πεπήγασι)** ἔχουν
παγώσει, ἔχουν κρυσταλλώσει. — **ὑδάτων ῥόαι** τὰ ρεῖθρα τῶν ὑδάτων
(τὰ τρεχούμενα νερά). — **κάββαλλε κατάβαλλε** (προστ.), καταπολέμη-
σον. — **ἐπὶ τίθεις (ἐπιτιθείς)** ἐπιθέτων, θέτων ἐπὶ τῆς ἐστίας. — **ἐν
κέρναις** (μτχ. ἐνεστ.) = **ἐγκρινὰς ἀναμειγνύων** (εἰς τὸν κρατῆρα). — **μέ-
λιχρος** γλυκύς. — **αὐτὰρ δέ**. — **ἡ κόρσα** οἱ κρόταφοι, ἡ κεφαλή. — **ἀμ-
φιβαλῶν, περιβαλῶν, τοποθετήσας περί...** — **γνόφαλλον** προσκεφάλαιον.

β) Τὸν οἶνον θεωρεῖ ὁ ποιητὴς ὡς θερμαντικὸν κατὰ τὸν χειμῶνα.
Εἰς ἄλλους στίχους τοῦ τὸν δέχεται ὡς δροσιστικὸν κατὰ τὸ θέρος καὶ
ὡς παυσίλυπον φάρμακον καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς.

— Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ἀλκαίου; Ποῖοι οἱ αἰολι-
κοὶ τύποι καὶ πῶς ἀποδίδονται εἰς τὴν ἀττικὴν διάλεκτον;

58 (5). Συμποσιακὸν ᾄσμα.

α) **λύχνος**, πληθ. **λύχνοι** καὶ **λύχνα**, ἐδῶ συνεχδοχικῶς ἀντιστοι-
χεῖ πρὸς τὸ «λύχνων ἀφὰς» = τὸ ἀνάμμα τῶν λύχνων, τὴν ὄραν καθ'
ἣν ἀνάπτονται οἱ λύχνοι, τὴν ἐσπέραν. — **ὀμμένω ἀναμένω** (ὄν - μέ-
νω, ἄν - μένω || ὀμμένο, ἀμμένο). — **δάκτυλος** ἐλαχίστη μονὰς μήκους
(0,018 μ.). — **δάκτυλος ἀμέρα**, «ἓνα δάκτυλο ἔχει ἀκίμα ἡ ἡμέρα μά-
κρος». — **κάδ, κάτ** = **κατά**. — **κάδ ἄερρε** (τμησις), τοῦ ρ. **καταέρρω** =
καταβιβάζω. — **κυλίχνα (ῆ), κυλίχνη (κύλιξ)** ποτήριον (**κυλίχναις**, ἡ
κατάληξις αἰς τῆς αἰτ. πληθ. ἀντι ας). — **ἄϊτα ἀγαπητέ μου**. — **ποικίλος**
στολισμένος (μὲ σκαλίσματα, «πλουμιστός»). — **υῖος** = υἰός. — **λαθικάδης**
(λαθικηδῆς) ὁ φέρων τὴν λήθην τῶν φροντίδων, παυσίλυπος (ἐκ θέμ. τοῦ

ρ. **λανθάνω λαθ-** και **κῆδος** = φροντίς).—**ἔγχυε**: ἐνν. οἶνον ἐντός τῶν κρατήρων (τὸ ἀ σ ὄ ν δ ε τ ο ν δίδει ζωηρότητα).—**κέρναις (κεραυνῶν)** ἀναμειγνύων. — **ἓνα και δύο** = ἓνα πρὸς δύο. — **πλέαις** (αἰτ. πληθ. ἀντὶ **πλέας**), προληπτ. κατηγοριμ.: **ὥστε πλέας εἶναι=ὥστε πλησθῆναι** ὥστε νὰ εἶναι πλήρεις. — **κακ κεφάλαις** κατὰ κεφαλῆς, μέχρι κεφαλῆς, μέχρι στεφάνης.— **ἀ δ' ἑτέρα** ἢ δὲ ἑτέρα.—**ὠθήτω** ἀντὶ **ὠθείτω** (ἐρμ.: τὸ δὲ ἐν ποτήριον ἄς διαδέχεται τὸ ἄλλο ἄνευ διακοπῆς).

β) **Στ. 3. Σεμέλη**· θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κάδμου, μήτηρ τοῦ Διονύσου.

Σ Α Π Φ Ω

Ἡ Σαπφῶ (627 - 567 π.Χ.) ἐγεννήθη ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας εἰς τὴν Ἐρεσσὸν τῆς Λέσβου καὶ ἦτο σύγχρονος τοῦ Ἀλκαίου. Τὸ λεσβιακὸν ὄνομά της ἦτο **Ψάπφα**. Ἐξῆσεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν Σικελίαν, ἐπιστρέψασα δὲ εἰς τὴν Λέσβον ἐγκατέστησεν εἰς τὸν οἶκόν της μουσικὴν καὶ ποιητικὴν σχολήν. Εἰς αὐτὴν ἐσύχναζον πολλαὶ νεάνιδες, μετὰ τῶν ὁποίων ἡ Σαπφῶ συνεδέθη δι' ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀργῆς φιλίας.

Ἄλλ' οἱ ἐλεύθεροι καὶ πνευματώδεις τρόποι της καὶ αἱ ποιητικαὶ ἐκδηλώσεις της γυναικείας ψυχῆς της ἐξένισαν τοὺς Ἴωνας καὶ τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι ἀργότερον ἔπλασαν διαφόρους περὶ αὐτῆς θρύλους. Ἀναλιθῶς ἐπίσης ἐλέχθη, ὅτι κατόπιν ἀτυχοῦς ἔρωτος πρὸς τὸν περικαλλῆ νεανίαν Φάωνα ἐκηρυκτίσθη ἀπὸ τοὺς βράχους τῆς Λευκάδος. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ Σαπφῶ ἦτο σεβαστὴ εἰς τὴν πατρίδα της καὶ ἐθαυμάσθη διὰ τὸ ποιητικὸν ἔργον της. Οἱ ἀρχαῖοι θαυμασταὶ της ἀνόμασαν αὐτὴν « δεκάτην μοῦσαν », « Πιερίαν μέλισσαν » καὶ « Λεσβίαν ἀηδόνα ». Τὰ ποιήματα τῆς Σαπφῶς ἦσαν ὕμνοι, ᾠδαὶ ἐρωτικῆς ὑποθέσεως καὶ ἐπιθαλάμια, ὅλα εἰς αἰολικὴν διάλεκτον.

59 (1). Ὠδὴ εἰς τὴν Ἀφροδίτην.

α) **Στ. 1 - 4. ποιμιλόθρονος** ὁ καθήμενος εἰς πεποιικιλμένον, εἰς καταστόλιστον θρόνον.—**δολόπλοκος (δολοπλόκος)** πανοῦργος.—**λίσσομαι** ἱκετεύω.—**ἄσα** (ἢ **ἄσση**) στενοχωρία, θλίψις.—**ὄνια (ἀνία)**, λύπη, βάσανον.—**δαμνάω** 1) δαμάζω, 2) καταπονῶ, καταθλίβω.

Στ. 5 - 24. τυῖδ' (τῆδε) ἐδῶ.—**αἶ ποτα (=εἶποτε)** ἐὰν κάποτε, (ἐδῶ = ὅπως κάποτε).—**κἀτέρωτα (καὶ ἐτέρωτα)** καὶ ἄλλοτε.—**τᾶς ἔμας** αὐδως (γεν.): ἢ αὐδω (τῆς αὐδως) αὐδῆ, φωνή.—**αἰοῖσα**

(αίουσα) ἀκούουσα.— πῆλυι (τῆλε) ἀπὸ μακράν.— κλύω ἀκούω.—
 λίποισα = λιποῦσα.— ὑπασδεύξαισα ὑποζεύξασα.— ὦκυς (ὠκύς)
 ταχύς.— στρουῖθος στρουθίον, σπουργίτης.— δίνυντες (δινοῦντες) κι-
 νοῦντες.— περὶ ὑπέρ, ὑπεράνω.— ὠρανος οὐρανός.— αἶψα ταχέως.
 — ἐξικοντο ἔφθασαν εἰς τὸ τέρμα των.— τὺ σύ.— μάκαιρα (θηλ.
 τοῦ μάκαρ) μακαρία, πανευδαίμων.— ἤρε' (ἤρεο), τοῦ ἐρωτῶ.—
 ὅττι ὅ,τι, τί;—δηῦτε (δὴ αὔτε), ὅττι δηῦτε τί λοιπὸν πάλιν.— κῶτ-
 τι (καὶ ὅττι) καὶ τί;—μαινόλας μαινόμενος, παράφορος.— Πεί-
 θω ἢ Πειθῶ (ἡ θεραπευτικὴ τῆς Ἀφροδίτης).—μαῖσαι· τὸ ἀ' πρὸς.
 μαῖμαι (μαίομαι) ζωηρῶς ἐπιθυμῶ.— ἐς σὰν φιλότατα (= φιλότητα)
 εἰς τὴν ἀγάπην σου.— ἀδικῆω = ἀδικέω (ὦ).— καὶ γὰρ καὶ βε-
 βαίως. αἰ = εἰ (βλ. καὶ στ. 5).— διώξει θὰ τρέχη ὀπισθὲν σου, θὰ
 σὲ ἀκολουθῆ.— φίλει (φιλεῖ) ἀγαπᾷ.— κωὺκ = καὶ + οὺκ.

Στ. 26 - 28. λύω ἀπολυτρῶνω (ἐκ χαλεπῶν μεριμῶν).— ὄσσα
 ὄσα.— μοι, δοτ. γαρ.— τέλεσαι = τελέσαι (ἀπαρ. ἐκ τοῦ ἡμέρρει),
 ὑποκ. ἐνν. σέ.— ἡμέρρω (ἡμείρω) = ποθῶ.— αὔτα αὐτή.

β) Ἡ ᾠδὴ αὕτη διεσώθη ὀλόκληρος ὑπὸ τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρ-
 νασσέως (τεχνολογικοῦ καὶ ἱστοριογράφου τοῦ ἀ' π.Χ. αἰῶνος), ὁ ὁποῖ-
 ος περιέλαβεν αὐτὴν εἰς τὸ « Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων » ἔργον του,
 ὡς δεῖγμα τέχνης καὶ ὕφους.

Στ. 2. δολόπλοκος· ὡς ἐμπνεύουσα δολοπλοκίας καὶ πλεκτάνας.

Στ. 10. στρουῖθοι· τὰ στρουθία καὶ αἱ περιστερὰ ἦσαν ἱερὰ
 πτηνὰ τῆς Ἀφροδίτης.

Στ. 18. Ἐδῶ ἡ ποιήτρια παρουσιάζει αὐτὴν τὴν Ἀφροδίτην ὁμι-
 λοῦσαν (διατὶ ἡ στροφή αὕτη τοῦ λόγου;)

60 (2) Ἡ ξενιτέμενη φίλη.

α) Στ. 1 - 5. ἄπυ ἀπὸ, μακράν.— τυῖδε (τῆ δε) ἐδῶ.— νῶν νοῦν
 τυῖδε νῶν ἔχοισα (ἡ ξενιτεμένη φίλη μας Ἀριγνώτα) κατευθύνου-
 σα τὰς σκέψεις της πρὸς τὰ ἐδῶ.— ὡς (χρον.) ὅτε— πεδαζῶ συζῶ·
 ὡς πεδεζώμεν ὅταν ἐξοῦσαμε μαζί.— βεβῶως βεβαίως, ἀσφαλῶς.
 — ἔχεν εἶχεν, ἐθεώρει.— ἴκελος (καὶ εἴκελος) ὅμοιος· τὸ ἰκέλαν
 κτηρμ.— θέα = θεᾶ (ἐκ τοῦ ἰκέλαν) = ὁμοίαν πρὸς θεάν.— μόλπα
 (= μολπή) ᾄσμα.— σᾶ δὲ μάλιστα ἔχαιρε μόλπα = εὑρισκε μεγί-
 στην εὐχαρίστησιν εἰς τὸν ἰδικόν σου ᾄσμα.

Στ. 6 - 11. νῦν δέ, ἀντίθεσις εἰς τὸ ὡς πεδεζώμενον.—ἐμπρέπομαι (ἐμπρέπω) διαπρέπω, ξεχωρίζω.—Λύδαι = Λυδαι, αἱ ἐκ τῆς Λυδίας.—περρέχω (περιέχω) ὑπερέχω.—ἐπίσχω (ἐπέχω) διευθύνω.—θάλασσαν ἔπ' ἀλμύραν ἐπὶ τὴν ἀλμυρὰν θάλασσαν.—ἴσως καὶ ὁμοίως, ὅπως καί.—(ἐπὶ) πολυανθέμοις ἀρούραις (αἰτ. πληθ.) πρὸς τὰς ἀνθισμένους ἐκτάσεις τῆς ξηρᾶς.

Στ. 12-14. ἔέρσα δρόσος.—κάλα καλή, χαρίεσσα (κτγρμ.).—κέχυται εἶναι χυμένη, διασκορπισμένη.—τεθάλαισι (τεθήλασι) θαλλουν.—κάπαλ' (= καὶ ἄπαλα) ἀπαλά.—ἄνθρυσκον, φυτὸν φέρον ἄνθος σκιαδωτῶν (ὅμοιον πρὸς τὸν ἄνηθον), ἀγριόχορτον.—μελίλωτος, εἶδος εὐώδους τριφυλλίου.—ἀνθεμώδης πολυανθής, ἀνθισμένος.

Στ. 15 - 17. ζαφοίταισ(ι) διαφοιτᾶ, περιφέρεται ἐδῶ (νοερῶς).—ἐπιμνάσθεισα ἐπιμνησθεῖσα.—ἄγανος πᾶρος, γλυκίος.—ἀγάνας Ἄτθιδος ἐπειδὴ ἐνεθυμήθη τὴν γλυκεῖαν φίλην τῆς Ἀτθίδας.—ἴμερος (= ἴμερος) πόθος· ἰμέρω λέπταν φρένα· με πόθον εἰς τὴν λεπτήν, τὴν εὐαίσθητον ψυχὴν τῆς.—βόρηται (= βαρεῖται) καταπιέζεται ὑπὸ τοῦ βάρους.—τὸ κῆρ (κέαρ), γεν. κῆρος, καρδία.—ἄσα(η) ἀνία, θλιψίς.

Στ. 18 - 20. κῆθι ἐκεῖ.—ἐλθην (= ἐλθεῖν) ν' ἀπέλωμεν.—ἄμμε (ἢ ἄμμι) ἡμῖν, (εἰς τὸ βοᾶ).—ὀξὺ δυνατά.—τὰ δὲ ἀλλ' αὐτὰ (δηλ. τὰς φωνὰς τῆς Ἀριγνώτας).—γαρύω (= γηρύω) φωνάζω, (ἢ γῆρυς = ἡ φωνή)· οὐ γαρούει νῶν δὲν φωνάζει, δὲν διαβιβάζει εἰς ἡμᾶς.—νύξ πολύως ἢ πολύωτος νύξ, ἢ νύξ μετὰ τὰ πολλὰ ὄντα, (ἢ ὁποῖα λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης σιγῆς ἀκούει τὰ πάντα).—δι' ἄλος (= δι' ἄλός), διὰ τῆς θαλάσσης, μέσῳ τῆς θαλάσσης.—

β) Ἡ μαθήτρια τῆς Σαπφῶς Ἀριγνώτα νυμφευθεῖσα ἐν Σάρδεσιν αἰσθάνεται λύπην διὰ τὸν χωρισμὸν ἀπὸ τὰς φίλας τῆς. Τὰ συναισθηματὰ αὐτῆς Ἀριγνώτας διερμηνεύει ἢ Σαπφῶ ἀπευθυνομένη διὰ τοῦ ποιήματος τοῦτου πρὸς τὴν μαθήτριαν καὶ φίλην τῆς Ἀτθίδας.

Τὸ ποίημα δὲν διεσώθη ὀλόκληρον. Ἐλλείπει ἢ α' στροφή, μέρος τῆς β' καὶ τὸ τέλος. Παρὰ τοῦτο τὸ ἀπόσπασμα εἶναι ἀξιολογώτατον.

61 (3). Εἰς γυναῖκα ἄμουσον.

α) καθάνοισα (καταθανοῦσα) ὅταν ἀποθάνης.—κείσαι θά κείσαι, θά εἶσαι μέσα εἰς τὸν τάφον σου.—οὐδέ ποτα καὶ ποτὲ δέν.—μναμοσύνα σέθεν ἔσσετ' = θά μνημονεύεται τὸ ὄνομά σου.—οὐδ'

ἔρος (σέθεν ἔσεται) οὔτε θά σέ ποθῆ κανεῖς (θά σέ ἀναζητῆ).—
πεδέχω μετέχω.—ἀφάνης ἀφανής, ἄσημος.—κῆν = καί ἐν.—πεδ' (ά),
αιολ. καί δωρ. = μετά.—ἄμαυρος (ἀμαυρός) σκοτεινός, ἄδοξος.—ἐκ-
πεποταμένα ὕταν ἀποθάνης (τοῦ ἐκποτάομαι) πετῶ ἔξω· ἐδῶ ἐπὶ τῆς
ψυχῆς, ἡ ὁποία πετᾷ ἔξω τοῦ σώματος.

β) Στ. 3. Τὰ ρόδα τῆς Πιερίας· ἐννοεῖ τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ποίη-
σιν (ἀ ν τ ο ν ο μ α σ ί α): τὰ ρόδα ἐθεωροῦντο ἀγαπητὰ ἄνθη τῶν Μουσῶν,
αἱ ὁποῖαι ἐλατρεῦοντο ἐν Πιερίᾳ (βλ. 11 (3), στ. 2 «Μοῦσαι Πιερίδες»).

—Διατὶ ἐκδηλοῖ τοιαύτην ἀποστροφὴν ἢ Σαπφῶ πρὸς τὴν ἀπειρο-
καλον καὶ ἄμοσον γυναῖκα; Πῶς ἐκφράζει τὴν ἀποστροφήν της αὐτὴν;

62 (4) Εἰς ὠραίαν κόρην ἀκόμη ἀνύπανδρον.

οἶον ὅπως.— γλυκύμαλον γλυκύμηλον.— ἐρεύθομαι κοκκινί-
ζω, γίνομαι κόκκινος (ἐρευθος — ἐρύθημα, κοκκινάδα).— ὕσδος (ἀρσ.)
= κλάδος· ἄκρω ἐπ' ὕσδω ὑψηλὰ εἰς τὴν ἄκραν τῶν κλάδων.—μαλο-
δρόπτης (μῆλα δρέπω) οἱ κόπτοντες τὰ μῆλα (οἱ μηλοτροχηταί).—οὐ
μὰν καὶ ὅμως δὲν (σχῆμα ἐ π α ν ο ρ θ σ ε ω ς).—ἐτίκασθαι (ἐφικέ-
σθαι) νὰ τὸ φθάσουν.

63 (5). « Ὑπεροχὴ ».

α) ἄστερες ἀστέρες.— κάλα καλή, ὠραία.— σελάννα σελήνη.—
ἄψ ἀντὶ αἶψα ἀμέσως.— ἀπυκρύπτουσι ἀποκρύπτουσι.— φάεννον
εἶδος (φαινὸν εἶδος) λαμπρὰ μορφή.— ὄπποτα λάμπη ὅπποταν λάμ-
πη.— πλήθοισα (= πλήθουσα) πλήρης (ὀλόγιον).— ἐπὶ γὰν παῖσαν
εἰς ὅλην τὴν γῆν.— ἀργυρέα ἀργυρόχρους (ἀργυρόχρωμη).

β) Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο, ὡς καὶ τὸ κατωτέρω, δεικνύει πόσον μεγα-
λὴν ἀπήχησιν εἶχεν ἡ φύσις εἰς τὴν εὐαίσθητον ψυχὴν τῆς Σαπφoῦς.
Ἄλλο ὅμως νόημα λαμβάνει τὸ ποίημα, ἂν θεωρηθῆ ὡς ἀλληγορικὴ
ἐκφρασις τῆς ὑπεροχῆς τῆς μαθητρίας της Ἀριγνώτας ἐν συγκρίσει
πρὸς τὰς ἄλλας γυναῖκας τῆς πατρίδος της.

64 (6). Ῥέμβη.

ἀμφὶ τριγύρω.— ἴψοθεν (= ὑψόθεν) ἀνωθεν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.— κε-
λάδει κελαδεῖ.— ὕσδος, ὄσδος ἀντὶ ὄζος κλάδος, κλάωνος.— μάλι-
νος, μῆλινος τῆς μηλέας.— αἰθυσσόμενος (τοῦ ρ. αἰθύσσομαι)
σειόμενος.— κῶμα (τὸ) = 1) λήθαργος, «ἀποκάρωμα», 2) ρέμβη,

ὄνειροπόλησις.—**καταρρεῖ**—καταρρέει, ρεῖ πρὸς τὰ κάτω.

65 (7). **Γαμβρός** (ἐπιθαλάμιον, ἀπόσπασμα).

α) ὕφοι καὶ ἴφοι, αἰολ. ἀντὶ ὑψοῖ ὑψηλά.— **μέλαθρον** ὑπέρθυρον ἢ ὄροφῆ.—**ἀέρρω** (ἀείρω, αἶρω) ὑψώνω, σηκώνω.—**τέκτων** ξυλουργός, οἰκοδόμος.—**ἴσος** ἴσος.—**Ἄρει** = Ἄρει.—**ἄνδρος** ἀνδρός.—**μεγάλω** μεγάλου, μεγαλοσώμου.

β) Τὰ ἐπιθαλάμια ἦσαν γαμήλια ἄσματα, τὰ ὅποια ἐψάλλοντο κυρίως ὅταν ἡ νύμφη ὠδηγεῖτο ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον. Ἄλλὰ καὶ ὅταν ὠδηγεῖτο ἡ νύμφη ἐκ τῆς οἰκίας τῆς εἰς τὴν τοῦ γαμβροῦ, ἐψάλλοντο καθ' ὁδὸν γαμήλια ἄσματα (ὕμναιοι), ἕως καὶ σήμερον γίνεται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος.

Ῥμήνας Ῥμέναιος, ὁ θεὸς τοῦ γάμου. **Ῥμήναον** ἐνν. **μέλπετε**: ἡ λέξις αὕτη ἐπανελαμβάνετο εἰς τὰ ἐπιθαλάμια ἄσματα μεθ' ἕκαστον στίχον ἢ παρενεβάλλετο εἰς τὰς στροφάς, τρόπον τινὰ ὡς ἐπιδόξ, καὶ ἐψάλλετο ὑπὸ χοροῦ. Ὁ χορὸς ἦτο διηρημένος εἰς δύο τμήματα, ἅτινα ἐψάλλον ἐναλλάξ ἀνὰ ἓνα στίχον ἢ ἀνὰ μίαν στροφήν. Τὴν ἐπιφώνησιν **Ῥμήναον** ἐψάλλον καὶ τὰ δύο τμήματα (ἡμιχόρια) μαζί.

Ἡ Σαπφὼ παρουσιάζει μετὰ τινος φιλοπαίγμονος διαθέσεως τὸ ἀνάστημα γαμβροῦ, καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται οὗτος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν ὀδηγῶν τὴν νύμφην.

66 (8). **Ἐθυρωρός** (ἐπιθαλάμιον ἀπόσπασμα).

α) **θυρώρω** = θυρωρῶ.—**ἐπτορόγυιος** (ἐπτὰ + ὄργυια) ὁ ἔχων μῆκος ἐπτὰ ὄργυιων.—**σάμβαλον** σάνδαλον, ὑπόδημα.—**πεντεβόηα** ἢ **πεμπεβόηα** ἐκ πέντε δερμάτων βοείων.—**πίσυγγος** ὑποδηματοποιός.—**ἐξεπόνασαν** (= **ἐξεπόνησαν**) κατεσκεύασαν.

β) Καὶ εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἡ Σαπφὼ μετὰ τινος εὐθύμου διαθέσεως μᾶς παρουσιάζει τὸν θυρωρὸν τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ.

— *Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τῆς Σαπφῶς;*

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

Ἐο Ἄνακρέων ἐγεννήθη εἰς τὴν Τέων, πόλιν τῆς Λυδίας ἐναντὶ τῆς Σάμου, ἄγνωστον ἀκριβῶς πότε. Ἦτο ὁμοῦς ἀνὴρ ἤδη, ὅτε τὸ 540

π.Χ. ἐγκατέλειψε τὴν πατρίδα του κατόπιν τῆς ὑποταγῆς τῆς εἰς τοὺς Πέρσας ἐπὶ Κύρου τοῦ μεγάλου. Κατέφυγε τότε εἰς τὰ Ἄβδηρα τῆς Θράκης, ἀποικίαν τῶν Τηρίων. Ἐκεῖθεν προσκληθεὶς ἀλληλοδιαδόχως διέτριψεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὰς αὐλὰς τῶν τυράννων Πολυκράτους τῆς Σάμου, τῶν Πεισιστρατιδῶν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἀλευαδῶν τῆς Θεσσαλίας. Ἀπέθανεν εἰς βαθὺ γῆρας ἄγνωστον ποῦ.

Συνέθεσεν εἰς ποικίλα μέτρα ποιήματα ἐρωτικὰ καὶ συμπόσιακὰ ἀποτελοῦντα πέντε βιβλία, ἐκ τῶν ὁποίων σφύζονται μόνον ἀποσπάσματα. Τὰ ποιήματα τοῦ Ἀνακρέοντος εἶχον γίνεαι δημοτικώτατα καὶ ἀπέκτησαν βραδύτερον πολλοὺς μιμητὰς, οἱ ὅποιοι ἔγραψαν τὰ λεγόμενα «ἀνακρεόντεια» ᾄσματα.

67 (1). Παραγγελίαι διὰ τὸ συμπόσιον.

α) **Στ. 1-6.** ἄγε δὴ, παρακαλ.—κελέβη(ῆ), μέγα ποτήριον (εἶδος κανάτας).— ἡ ἄμυστις (πόσις) τὸ νὰ πίνη κανεὶς χωρὶς νὰ κλείῃ τὸ στόμα, ἀπνευστί, μονορουφί (ἐκ τοῦ α στερητ. καὶ μύω = κλείω).— προπίνω πίνω πρῶτος.—τὰ μὲν...τά... δ' ἀφ' ἑνὸς μὲν, ἀφ' ἑτέρου δέ.—ἐγγχείας (μετοχ. ἀορ. τοῦ ἐγγέω) ἐνν. εἰς τὴν κελέβην.—κύαθος ποτήριον (διὰ τοῦ ὁποίου ἤντλουν τὸν οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος).— ἀνυβρίστως νηφαλίως, εὐπρεπῶς.— ἀνά... βασσαρήσω: ἀναβασσαρέω εὐθυμῶ («μπαίνω στὸ κέφι».)— δηῦτε = δὴ αὐτε πάλιν δέ.

Στ. 7-11. οὔτω (μὲ οὐσ.) μὲ τόσον...—ἀλαλητὸς ἀλαλαγμός.— μηκέτι... μελετῶμεν ἄς μὴ γυμναζώμεθα πλέον, ἄς μὴ κάμνωμεν γυμνάσια (σκυθικῆς οἰνοποσίας).—παρ' οἴνω εἰς τὸ συμπόσιον.— ἀλλὰ ὑποπίπνοντες πίνοντες μετρίως («κουτσοπίνοντας»).— ἐν καλοῖς ὕμνοις ἀνάμεσα σ' ὠραίους ὕμνους, (ψάλλοντες ὠραίους ὕμνους).

β) **Στ. 3-4.** Διὰ τὰς ἀναλογίας τῆς ἀναμειξέως τοῦ οἴνου βλ. Ξενοφάνους «Συμπόσιον» στ. 4, σελ. 96.

Στ. 6. βασσαρέω (εὐθυμῶ), ἐκ τοῦ ὀνόματος Βασσαρεύς, ὅπως ἐλέγετο ὁ Διόνυσος ὑπὸ τῶν Θρακῶν.

Στ. 9. Σκυθικὴ πόσις· οἱ Σκύθαι ἐφημιζόντο διὰ τὴν ἄμετρον οἰνοποσίαν: ἔπινον οἶνον ἄκρατον.

Στ. 10-11. καλοῖς ἐν ὕμνοις· πρβλ. τὸ «εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις» τοῦ Ξενοφάνους εἰς «Συμπόσιον» σελ. 26, στ. 14.

α) πολλὸς ὑπόλευκος.—τὸ κάρη ἢ τὸ κάρα (γεν. τοῦ καρήατος καὶ κάρητος ἢ κεφαλή· ἐδῶ = ἡ κόμη, τὰ μαλλιά (μ ε τ ω ν υ μ ί α) .—πάρα (ἐστί) = πάρεστι.—γλυκεροῦ κλπ. ἢ σειρά: οὐκέτι λέλειπται πολλὸς χρόνος γλυκεροῦ βιότου.—ἀνασταλύζω ἀναστενάζω.—θαμὰ συχνά.—μυχὸς Ἄϊδew τὰ βάλθη τοῦ Ἄδου.—ἀργαλέος φρικτός, πικρός.—έτοιμόν (ἐστί) εἶναι ὠρισμένον, ὑπερβέβαιον.

β) Τάρταρος· οὗτος ἦτο κατὰ τὴν ἀρχαίαν πίστιν σκοτεινὸς καὶ φοβερὸς τόπος ὑπὸ τὸν Ἄδην, εἰς βάθος τόσον, ὅση ἢ ἀπόστασις τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς.

α) σφαίρη πορφυρῇ, δοτ. ὄργ. εἰς τὸ βάλλων: «κτυπώντας με μὲ σφαῖρα πορφυρῇ».—δηῦτε (= δὴ αὐτε) ἰδοὺ πάλιν, πάλιν λοιπόν.—νεᾶνις, νεήνις ἢ νῆνις νήνις δοτ. νήνι = νεάνιδι (εἰς τὸ συμπαίζειν).—ποικιλοσάμβαλος ποικιλοσάνδαλος, ἢ φοροῦσα σανδάλια πεποικιλμένα («πλουμιστά»).—ἔστιν γάρ... εἶναι δὰ (παρενθετικῶς).—εὐκτιτος ἔχων (ἔχουσα) ὠραίας οἰκοδομάς.—καταμέμφομαι ψέγω, «περιγεῶ».—χάσκω (ὡς καὶ ἡ σημερινὴ σημασία του): προσβλέπω μὲ ἀνοικτὸν στόμα.—πρὸς ἄλλην, ἐν. κόμην (πρὸς ἄλλον τινά.)

β) Στ. 1. σφαίρη πορφυρῇ· ὄπλα τοῦ Ἑρωτος εἶναι κυρίως τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη, δι' ὧν ἐπληττεν ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὅποιον ἤθελε νὰ ἐμβάλλῃ σφοδρὸν ἔρωτα. Πλὴν τούτων εἶχε καὶ σφαῖραν (τόπι), διὰ τῆς ὁποίας ἐπληττεν ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον ἤθελεν ἀπλῶς νὰ ἐμβάλλῃ εἰς πειρασμόν.

Στ. 5. ἀπ' εὐκτίτου Λέσβου· διὰ τούτων χαριεντιζόμενος ὑπονοεῖ, ὅτι δὲν τὸν καταδέχεται ἡ νεᾶνις ὡς ἐπαρχιώτην, «πρωτευουσιάνᾳ αὐτῇ».

Στ. 7. καταμέμφεται· ἡ νεᾶνις τὸν περιπαίζει διὰ τὴν λευκὴν κόμην του. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι αἱ γυναῖκες τῆς ἀρχ. Λέσβου ἦσαν χειραφετημένα, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐλευθεριότης τῆς νεάνιδος.

—Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ἀνακρέοντος; Κατὰ τὴν ὁμοιάζει ὁ Ἴων Ἀλκαῖος πρὸς τοὺς Αἰολεῖς λυρικοὺς;

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΣ

Ὁ Τέρπανδρος (680 - 620 π.Χ.) εἶναι ὁ ἀρχαιότατος τῶν Λεσβίων χορικῶν ποιητῶν. Ἐδοξάσθη κυρίως ὡς μουσικός, διότι ποικιλοτρόπως προήγαγε τὴν μουσικὴν τέχνην καὶ συνεκέντρωσε τὰς διεσπαρμένας μελωδίας, ὅσαι ἐποιήθησαν ὑπὸ τῆς φυσικῆς κλίσεως τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ἐρρῶθιμισε κατὰ τεχνικοὺς κανόνας. Ἀλλὰ καὶ ἡ ποίησις αὐτοῦ φαίνεται, ὅτι δὲν ἐστερεῖτο ἀξίας, ὡς μαρτυροῦν τὰ ὀλίγα διασωθέντα ἀποσπάσματα τῶν ποιημάτων του.

70. Ἀποσπάσματα Τερπάνδρου.

Ἄπ. 1. α) ἀρχὰ ἀρχή, ἔναρξις (διότι ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Διὸς ὅλοι οἱ ποιηταὶ ἤρχιζον τὰ ποιήματά των, ἐξ οὗ καὶ τὸ «ἀπὸ Διὸς ἄρχεσθαι»).— ἀγήτωρ ἡγήτωρ· εἶναι φανερόν ὅτι τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἦτο προσιμιον μακροτέρου ἄσματος.

β) Στίχοι ὀλοσπόνδειοι. Τούτους μετεχειρίζοντο οἱ Ἕλληνες λυρικοὶ κατὰ τὰς σπονδάς.

Ἄπ. 2. α) ἔνθα ὅπου.— αἰχμὰ ἢ αἰχμή, τὸ δόρυ (τὸ πολεμικὸν πνεῦμα).— μῶσα μοῦσα.— λιγὺς (λίγεια, λιγὺ) καλλίφωνος.— δίκα (-η) δικαιοσύνη.— εὐρουάγυια ἢ ἔχουσα εὐρείας ἀγυίας, ἢ ἀποφεύγουσα τὰς σκολιοδρομίας, εὐθύδικος.— ἐπιτάρροθος ἀρωγός, βοηθός.

β) Διὰ τοῦ ἀποσπ. τούτου ὑμνεῖ τὴν Σπάρτην, ὅπου ἤκμαζε τὸ πολεμικὸν πνεῦμα («αἰχμὰ»).

Ἄπ. 3. α) σοὶ (κελαδήσομεν) πρὸς τιμὴν σου.— ἀποστέρξαντες ἀφήσαντες, ἀπορρίψαντες.— τετράγηρυν ἄοιδὰν τὴν διὰ τετραχόρδου λύρας μουσικὴν.— ἐπτάτονος ἐπτάχορδος, ἐπτάφωνος.

β) Ὁ Τέρπανδρος ἐτελειοποίησε τὴν κιθάραν καὶ ἠῤῥῆσε τὰς χορδὰς αὐτῆς ἀπὸ 4 εἰς 7. Διὰ τοῦτο λέγει ὅτι θὰ ψάλλῃ διὰ τῆς «ἐπτατόνου φόρμιγγος».

Α Λ Κ Μ Α Ν

Ὁ Ἀλκμάν ἤκμασε περὶ τὸ 620 π.Χ. Ἦτο Λυδὸς ἐκ Σάρδεων, ἀλλ' αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Κιμμερίων (βλ. Καλλῆνον) ἐπωλήθη ὡς δούλος

εις τὴν Σπάρτην, ὅπου διακριθεὶς διὰ τὴν μουσικὴν του ἱκανότητά ἀπηλευθερώθη καὶ ἐπωνομάσθη Λάκων. Προήγαγε τὴν μουσικὴν καὶ πρῶτος διεμόρφωσεν εἰς τὴν χορικὴν ποίησιν τὰς στροφὰς ἀντὶ τῶν ἀπλῶν στίχων. Ἐγράψε πολλὰ ποιήματα, μεταξύ τῶν ὁποίων ἐφημιζόντο τὰ λεγόμενα *παρθένεια*, ἤτοι ἄσματα ἀδόμενα εἰς ἑορτάς, ἰδίᾳ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, ὑπὸ χοροῦ παρθένων διηρημένον εἰς δύο ἡμιχόρια.

Ἐκ τῶν ἔργων του μόνον ἐλάχιστα ἀποσπάσματα διεσώθησαν. Δύο ἐκ τούτων εἶναι τὰ κατωτέρω.

71 (1). Νυκτερινὴ ἡρεμία.

α) εὐδω (καθεύδω) κοιμῶμαι, ἡσυχάζω.— ἡ φάραγξ τὸ φαράγγι. ὁ πρῶν (πληθ. οἱ πρόωνες ἢ πρῶνες) προεξοχὴ ὕρου, βράχος.— φυλα αἰ φυλαὶ (φυλά θ' ἔρπετα καὶ τὰ ποικίλα εἶδη τῶν ἑρπετῶν).— τόσσα ὄσα.— ὄρεσις ὄρεσις.— κνώδαλον ἀγρίμι (ἐδῶ = θαλάσσιον ζῷον, κῆτος).— βένθος βάθος.— πορφύρεος παραχῶδης, σκοτεινός.— τανυπτέρυξ (τανυσίπτερος) ὁ ἔχων μακρὰς πτέρυγας, μακρόπτερος.

β) Ὁ ποιητὴς δίδει ἐδῶ ὥραϊαν εἰκῶνα τῆς κοιμωμένης φύσεως. Ἄναλύσατε τὴν εἰκόνα εἰς τὰ στοιχεῖα της. (Πρβλ. Σολωμοῦ «Γαλήνη»).

72 (2). Τὸ γῆρας.

α) οὐ μ' ἔτι... ἡ σειρά τῶν λέξεων οὐκέτι γυῖα δύναται φέρειν με = δὲν μὲ βαστοῦν τὰ γόνατά μου πιά· γυῖα τὰ μέλη τοῦ σώματος, κυρ. οἱ πόδες.— μελίγαρυς, μελίγηρυς (μέλι-γῆρυς = φωνή, λαλιά) μελίφωνος, γλυκύφωνος.— ἱμερόφωνος (συνών. τοῦ προηγούμενου) ὁ ἔχων θελτικὴν φωνήν, «γλυκύλαλος».— βάλε (εὐχετικὸν μόριον) εἶθε, μακάρι.— κηρύλος εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ, τοῦ γένους τῶν ἀλκυονιδῶν, κυρίως δὲ ἡ ἄρρη ἀλκυών, (κοινῶς: ψαροφάγος, βασιλοπούλι).— ὅστε = ὅς ὁ ὅποιος.— ἄνθος κύματος ἀφρός τοῦ κύματος.— νηδεῖς (στερ. μῶρ. νῆ καὶ δέος) ἄφοβος.— ἤτορ καρδία.— ἀλιπόρφυρος ὁ ἔχων τὸ χροῶμα τῆς θαλασσίας πορφύρας ἢ ὁ ἔχων χροῶμα κυανοῦν καὶ πορφυροῦν (γαλαζοκόκκινο).— εἶαρος ἔαρος.—

β) Τὸ ἄσμα εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων *παρθενείων*. (Βλ. ἀνωτέρω εἰς βιογραφ. Ἀλκιμᾶνος). Ἐδῶ ὁ Ἀλκιμᾶν, ὡς ἀρχηγὸς τοῦ χοροῦ (χορηγός), μονωδῶν ἀπευθύνεται πρὸς τὸν χορὸν τῶν παρθένων καὶ ὁμιλεῖ δι' ἐαυτὸν παραπονούμενος διὰ τὰ γηρατεῖά του.

Στ. 4. νηδεές ἦτορ ἔχων. Ὁ κηρύλος δὲν φοβεῖται τὰ γηρατεῖα, διότι, ὅταν γηράσῃ καὶ δὲν δύναται νὰ πετᾷ, φέρεται κατὰ τὰς ἀποδημίας (ὡς λέγει ἡ παράδοσις) ἐπὶ τῶν πτερώγων τῶν θηλειῶν.— **εἶαρος ὄρνις** οἱ κηρύλοι, ὅπως καὶ αἱ χελιδόνες, εἶναι προάγγελοι τῆς ἀνοίξεως.

ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΣ

Ὁ Στησίχορος (640 - 555 π.Χ.) ὀνομάζετο Τεισίας καὶ κατήγετο ἐκ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος. Κατῆλθεν εἰς Ἱμέραν τῆς Σικελίας, ὅπου ἐπωνομάσθη *Στησίχορος ὁ Ἱμεραῖος*. Συνέθεσε ποιήματα ποικίλα, τὰ ὁποῖα παρέδιδεν εἰς τοὺς χορούς, τοὺς ὁποίους πρῶτος αὐτὸς ἔστησεν (ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐπωνυμία του). Τὰ ποιήματά του, ἔχοντα ὑποθέσεις ἐξ ἀρχαίων μύθων, ἐξετείνοντο εἰς 26 βιβλία.

Σπουδαία καινοτομία τοῦ Στησιχόρου ὡς πρὸς τὴν μορφήν τῶν ὕμνων εἶναι ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐπινοηθεῖσα « τριάς », ἥτοι ὁμάς ἐκ τριῶν στροφῶν· δηλ. μετὰ τὰς δύο ἐπακριβῶς ὁμοίας στροφάς, *στροφὴν καὶ ἀντιστροφὴν*, ὁ Στησίχορος προσέθεσε καὶ τρίτην, τὴν ἐπαρόδον, μὲ διάφορα μέτρα καὶ μὲ διάφορον μουσικὸν σκοπὸν. Δυστυχῶς ὅμως ἐλάχιστα ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ ἔργου του περιεσώθησαν.

73. Ἡ νυκτερινὴ ἐπιστροφή τοῦ Ἥλιου.

α) Ἵπεριονίδας (-δης) ὁ υἱὸς τοῦ Ἵπεριωνός, ἐνὸς τῶν Τιτάνων.— **δέπας ποτήριον**.— **ἐσακατέβαινε κατέβαινε μέσα εἰς**.— **βένθος βάθος**.— **ἐρεμνός (ἐρεβνός) σκοτεινός**.— **ὁ δὲ πάις Διός**, δηλ. ὁ Ἡρακλῆς.— **κουριδιτὴ ἄλοχος νόμιμος σύζυγος**, ἡ ἀπλῶς: σύζυγος (βλ. Καλλίνου, στ. 7.).— **ποσσὶ μὲ τὰ πόδια, πεζῇ**.

β) Οἱ στίχοι οὗτοι εἶναι ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖον ἐπεγράφετο « *Γηρουνηῖς* » καὶ εἶχεν ὡς ὑπόθεσιν τὸν γνωστὸν ἄθλον τοῦ Ἡρακλέους. Οὗτος διετάχθη ὑπὸ τοῦ Εὐρύσθεως νὰ κομίσῃ τὰς βοῦς τοῦ Γηρυῦνου, τρικεφάλου τέρατος οἰκοῦντος εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς γῆς. Πορευόμενος ὁ Ἡρακλῆς διὰ τῆς Εὐρώπης ἔστησε τὰς Ἡρακλείους στήλας, ἔλαβε δὲ ἐκεῖ παρὰ τοῦ Ἥλιου χρυσοῦν δέπας, διὰ τοῦ ὁποίου διεπέρασε τὸν ὠκεανόν. Ἀφοῦ δὲ ἔλαβε τὰς βοῦς καὶ ἐφόνευσε τὸν Γηρυῦνον, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἡρακλείους στήλας, ὅπου ἀπέδωσε τὸ δέπας εἰς τὸν Ἥλιον. Καὶ τώρα ὁ Ἥλιος μέλλει ν' ἀκολουθήσῃ διὰ τοῦ ὠκεανοῦ

τὴν νυκτερινὴν πορείαν τοῦ ἐπιστρέφον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ, ὁπόθεν θὰ ἐπανεέλθῃ τὴν πρωΐαν τῆς ἐπομένης, διὰ τὰ φωτίζει τὸν κόσμον.

Δέπας ἦτο πλατὺ ποτήριον μὲ λαβάς, διὰ τοῦ ὁποίου ἤντλουν τὸν οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος. Κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν ἀρχαίων ἐντὸς τοιοῦτου ποτηρίου, ὡς ἐπὶ κλίνης, ἐφέρετο ὁ ἥλιος ἀπὸ τὴν δύσιν εἰς τὴν ἀνατολὴν κατὰ τὴν νύκτα, ἐνῶ ἐξ Α πρὸς Δ ἐφώτιζε τὸν κόσμον ἐλαύων ἐπὶ τεθρίπτου, συρομένου ὑπὸ πυριπνῶν ἵππων.

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Τρεῖς ποιηταὶ ἔφερον τὴν χορικὴν ποίησιν εἰς τὴν τελειότητα. Οὗτοι ἦσαν ὁ Σιμωνίδης, ὁ Βακχυλίδης καὶ ὁ Πίνδαρος.

Ὁ Σιμωνίδης οὗτος (556-468 π.Χ.), διάφορος τοῦ Σημωνίδου τοῦ Ἀμοργίνου, ἐγενήθη εἰς τὴν μικρὰν πόλιν Ἰουλίδα τῆς νήσου Κέα (ἡ ὁποία σήμερον ὀνομάζεται Κέα, κοινῶς Τζιά). Κατ' ἀρχὰς ἔγινε γνωστὸς ὡς χοροδιδάσκαλος, ἀφοσιωθείς ὅμως εἰς τὴν ποίησιν ἠτύχησε νὰ ἀποκτήσῃ μεγάλην φήμην. Ἔνεκα τούτου αὐλαὶ φιλομούσων τυράννων ἐφιλοτιμοῦντο νὰ καλέσουν πλησίον αὐτῶν τὸν ποιητὴν. Τοιοῦτοτρόπως ἔζησεν ἐπὶ πολὺ πλησίον τῶν Πεισιστρατιδῶν ἐν Ἀθήναις. Ἐπειτα μετέβη εἰς Θεσσαλίαν πρὸς τοὺς Ἀλευάδας καὶ Σκοπάδας, τοὺς ὁποίους ἐνεκομίαζεν ἐπὶ μισθῷ. Κατὰ τὰ μηδικὰ ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἔγινε φίλος τοῦ Θεμιστοκλέους. Τότε διὰ τῶν ὑπερόχων ἐπιγραμμάτων του ὕμνησε τοὺς μεγάλους ἀγῶνας τῶν Ἑλλήνων καὶ τοὺς ἡρωϊκῶς πεσόντας. Μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς τὴν Σικελίαν παρὰ τῇ αὐλῇ τοῦ τυράννου Ἰέρωνος. Ἐκεῖ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 90 σχεδὸν ἐτῶν.

Ὁ Σιμωνίδης ἔγραψε πολλὰ καὶ ποικίλα ποιήματα, τὰ ὁποῖα ἔγιναν γνωστὰ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ποίησις του κατέστη καθολικὴ καὶ παρελλήμιος ὑπερπεδησασα τοὺς φυλετικoὺς φραγμοὺς, τοὺς χωρίζοντας τοὺς Ἕλληνας ἀπ' ἀλλήλων.

Ἄτυχῶς, ἀπὸ τὴν ποιητικὴν δημιουργίαν τοῦ Σιμωνίδου, πλὴν τῶν ἐπιγραμμάτων του, μόνον ἀποσπάσματα σφίζονται. Καὶ ταῦτα ὅμως μαρτυροῦν τὴν τελειότητα τῆς τέχνης καὶ τῆς ποιητικῆς του ἀξίας.

74(1). Ἐγκώμιον εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις, (480 π.Χ.).

α) εὐκλεῆς ἂ τύχα, διότι ἔπεσον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. — πότμος θάνατος. — πρὸ γόων ἀντὶ θρήνων. — ἡ μνᾶστις ἡ μνήμη. — οἶκτος

λύπη.— **έντάφιον** (ένν. **εΐμα**) σάβανον (δὴλ. τὴν δόξαν, ἣ ὁποία ἔχει περιβάλλει αὐτοὺς).— **εὐρώς** εὐρωτίασις, μούχλα.— **ἀμαυρόω** ἐπισκιάζω, ἐξαφανίζω.— **σακός** (σηκός) ἱερός χῶρος (ἐδῶ = τάφος).— **οικέτης** ἐνοικος (**οικέταν**, κτηγμ. = ὡς ἐνοικον).— **εὐδοξία** δόξα.— **ἀνδρῶν ἀγαθῶν** κτλ., ἡ σειρά: **ὄδε σακός, (σακός ὦν) ἀνδρῶν ἀγαθῶν, εἶλετο (= ἐκτήσατο) οικέταν εὐδοξίαν Ἑλλάδος.**— **μαρτυρεῖ**, δὴλ. τοῦτο, ὅτι ὁ τάφος οὗτος ἐγκλείει τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος.— **λελοιπώς**, μτχ. ἀναφορ.— **κόσμος** τιμὴ, ἐγκώμιον.— **ἀρετὰ** ἀνδρεία.— **ἀέναιος** αἰώνιος.

β) Οἱ στίχοι οὗτοι διεσώθησαν ὑπὸ τοῦ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, ἱστοριογράφου τοῦ α' π.Χ. αἰῶνος, περιληφθέντες εἰς τὸ σύγγραμμά του «*Βιβλιοθήκη ἱστορικὴ*» καὶ χαρακτηριζόμενοι ὑπ' αὐτοῦ ὡς «*ἄξιον τῆς ἀρετῆς ἐκείνων ἐγκώμιον*».

Στ. 3. βωμός· ἀποκαλεῖ βωμὸν τὸ τάφον τῶν πεπόντων, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἀπεδίδοντο τιμαὶ καὶ ἐτελοῦντο θυσίαι εἰς τοὺς νεκρούς, ὡς εἰς ἥρωας.

—*Ποῖαι αἱ ἀρεταὶ τοῦ ποιήματος; Ποῖα τὰ τεχνικὰ μέσα; Εἰς ποίους στίχους ἐνπλάσσει ἡ κεντρικὴ ἰδέα;*

75 (2). Ἄσταθῆ τὰ ἀνθρώπινα.

α) **ἔων** = ὦν, αἰτιολ. μτχ.— **μὴ φάσης** = μὴ φήσης.— **μηδὲ μηδὲ φάσης... ὄσον** κτλ.— **ἔσσειται**, ένν. ὄλβιος (= εὐτυχής).— **ὠκεῖα**, θηλ. τοῦ ὠκὺς ταχὺς· ἡ σειρά: **οὐδὲ γὰρ ἡ τῆς ταχυπεπερύγου μυίας μετάστασις οὕτως ὠκεῖα ἔστιν.**— **μετάστασις** ἀλλαγὴ θέσεως, ἐναλλαγὴ (καταστάσεως), ἡ ἐκ τῆς ζωῆς εἰς τὸν θάνατον μετάβασις.

β) Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο, ὡς καὶ τὸ ἐπόμενον, ἀνήκει εἰς τοὺς «*θηήρους*», τοὺς ὁποίους ἔγραψεν ὁ Σιμωνίδης διὰ τοὺς Σκοπάδας, τυράννους ἐν Κραννῶνι τῆς Θεσσαλίας, οἱ ὁποῖοι κατεπλάκωθησαν ὑπὸ τῆς πεσοῦσης στέγης τῆς οἰκίας των, διασωθέντος ὡς ἐκ θαύματος τοῦ ποιητοῦ.

76 (3). Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου.

κάρτος (κράτος) δύναμις.— **ἄπρακτος** ἀνωφελής.— **μεληδῶν** μέριμνα.— **παῦρος** ὀλίγος, μικρὸς (parvus - paulus).— **αἰὼν** βίος.— **πόνος** ἀμφὶ πόνῳ βάσανα διαδέχονται τὰ βάσανα.— **ἄφικτος** ἀνα-

πόφρευκτος.—ὁμῶς ὁμοίως (ἀδιακρίτως δι' ὅλους).—**κείνου**, δηλ. τοῦ θανάτου.—**λάχον** = ἔλαχον ἔλαβον παρὰ τῆς μοίρας.

77 (4). Ἡ Ἀρετή.

α) **λόγος** μῦθος, θρύλος.—**ναίω** κατοικῶ.—**δυσάμβατος** δυσανάβατος.—**πέτρα** βράχος.—**ἀμφέπω** διαμένω, κατοικῶ.—**οὐδέ... ἔσοπτός (ἔστιν)** οὔτε εἶναι ὁρατή.—**βλέφαρα**, ἐδῶ = ὀφθαλμοί.—**ῶ** (περιληπτικόν), ἀναφέρεται εἰς τὸ πάντων ἀντί: **ἔσοπτος οὐδενὶ ῶ**.—**ῶ μὴ... μόλη** εἰς ὄντινα δὲν ἔλθῃ.—**δακέθυμος** βασανιστικός: (ὅστις δὲν βασανισθῆ καὶ δὲν ιδρώσῃ).—**ἴκη τ'** = καὶ μὴ ἴκη, ἐνν. οὐτός (ἐκ τοῦ ῶ): καὶ δὲν ἀναπτύξῃ οὗτος εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς του δυνάμεις.

β) Ὁ ποιητὴς π ρ ο σ ω π ο π ο ι ε ἶ τὴν ἀρετὴν καὶ φαντάζεται ὅτι αὕτη ἀποσυρθεῖσα τοῦ κόσμου διὰ τὴν ἀξιοκαταξιωμένην κακίαν του κατέφυγεν εἰς τὰς ἀπροσίτους κορυφὰς τῶν βράχων. Διὰ τὴν φθάση κανεὶς χρειάζεται νὰ ιδρώσῃ κτλ. πρβλ. Ἡσιόδου «Ἔργα καὶ ἡμέραι», στ. 289-292 (κατὰ μετάφρασιν Σ. Μενάρδου): «Ὅμως ἐμπρός στήν Ἀρετὴν ἔχον ἰδρώτα βάλει—οἱ ἀθάνατοι, καὶ μακροὶς ἀγήρορος σ' ἐκείνη—πηγαίνει στὴν ἀρχὴ τραχέος· μόν' ἅμα κανεὶς φθάση—στὴν κορυφῇ, τότε εὐκόλος ὁ πρὶν δύσκολος εἶναι».

78 (5). Ἐπίκρισις ἐπιτυμβίου ἐπιγράμματος.

α) τίς κεν αἰνήσειε ποῖος θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπαινέσῃ.—**νόω** πίσυκος ὀρθοφρονῶν, ἔχον πεποιθήσιν εἰς τὴν ὀρθὴν του κρίσιν.—**ναέτας, ναιέτης (ναίω** = κατοικῶ) **κάτοικος**.—**ἀένας** (ἀεὶ νάω = ρέω) ὁ διαρκῶς ρέων.—**δίγη** στρόβιλος.—**ἀντία θέντα** παραλληλίσαντα.—**μένος** δύναμις, ἀντοχὴ, διάρκεια.—**στάλα στήλη**, βῆθρον.—**ἦσσω** κατώτερα, ἀσθενέστερα.—**θραύοντι** = θραύουσι, δύνανται νὰ θραύσουν.—**φῶς, φωτός** ἀνὴρ.—**ἄδε βουλά** = ἦδε βουλή ἢ ἐμπνευσις αὐτῆ.

β) Ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Μίδα, τοῦ βασιλέως τῶν Φρυγῶν, εἶχε στηθῆ χαλκίνη Σφίγξ, ἐπὶ δὲ τοῦ βῆθρου αὐτῆς εἶχε γραφῆ ἐπίγραμμα τοῦ Κλεοβούλου, ἐκ Λίνδου τῆς Ρόδου, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Τὸ ἐπίγραμμα αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐδῶ ἐπικρίνει ὁ Συμωνίδης, ἔχει ὡς ἑξῆς:

Χαλκῆ παρθένος εἰμί, Μίδου δ' ἐπὶ σήματι κείμεαι.
 "Ἔστ' ἂν ὕδωρ τε νάη καὶ δένδρεα μακρὰ τεθλήη,
 ἠέλιος τ' ἀνιὼν λάμπη, λαμπρῇ τε σελήνῃ,
 καὶ ποταμοὶ πλήθωσιν, ἀνακλόζη τε θάλασσα,
 αὐτοῦ τῆδε μένουσα πολυκλαύστῳ ἐπὶ τύμβῳ
 ἀγγελέω παριοῦσι Μίδας ὅτι τῆδε τέθαπται.

Στ. 5. λίθον ὁ ποιητὴς φαντάζεται τὸ βᾶθρον τῆς Σφιγγὸς λίθινον.
—θεῶν ἦσσω τὰ φυσικὰ φαινόμενα **μόνον** ἀπὸ τοὺς θεοὺς εἶναι ἀσθε-
 νέστερα. Ἐπομένως δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ παραβάλλῃ κανεὶς τὴν ἀντο-
 χὴν ἢ τὴν διάρκειαν τῶν φθαρτῶν (λίθος-στάλα), πρὸς τὴν δύναμιν ἢ
 πρὸς τὴν ἀνακύκλῃσιν τῶν φυσικῶν φαινομένων.

Β Α Κ Χ Υ Λ Ι Δ Η Σ

Ὁ Βακχυλίδης (περὶ τὰ 510 - 440 π.Χ.) ἐγεννήθη καὶ αὐτὸς εἰς τὴν
 Ἰουλίδα τῆς νήσου Κέω, ἦτο δὲ ἀνεψιὸς τοῦ Σιμωνίδου καὶ συνοδὸς του
 εἰς τὰ ταξίδια. Ἰδιαίτερός ἐτιμῆθη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἱέρωνος τῶν
 Συρακουσῶν. Ἐγραψε ποικίλα χορικά ποιήματα, ἐκ τῶν ὁποίων εἶχον
 σωθῆ ἑλάχιστα ἀποσπάσματα. Ἀλλὰ τὸ 1896 εὗρέθη εἰς τὴν Αἴγυπτον
 πάπυρος μετὰ 13 ἐπινίκους καὶ 6 διθυράμβους του.

Ὁ Βακχυλίδης προήγαγεν ἔτι περαιτέρω τὴν χορικὴν ποίησιν, εἰς
 τὴν ὁποίαν ἔδωσε τεχνικωτέραν μορφήν, μουσικότητα καὶ ρυθμικότητα.

79 (1). Παιὰν εἰς τὴν εἰρήνην.

α) **Στ. 1-5. τίκτει** γεννᾷ, φέρει, χαρίζει.—**μεγάλα** (θηλ.) ἡ μεγα-
 λειώδης.—**καὶ ἄνθεα μελιγλώσσων ἀοιδᾶν** (= ὠδῶν) ἄνθη μελι-
 σταλάκτων ὠδῶν (: ὠραία καὶ εὐχάριστα ἄσματα).—**δαιδάλεος** τεχνι-
 κός, πολυποίκιλος (: ἐπὶ δαιδαλέων βωμῶν).—**θεοῖσιν**, δοτ. χαρι-
 στική.—**αἶθομαι** καίομαι (τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ **τίκτει**: κάμνει νὰ καίω-
 νται).—**μῆρα** (βοῶν καὶ μῆλων) μῆρια βοῶν καὶ προβάτων.—**τα-
 νύθριξ** μακρόμαλλος.—**γυμνασίων τε νέοις... μέλειν** (τὸ ἀπαρ.
 πάλιν ἐκ τοῦ **τίκτει**): κάμνει νὰ καταγίνωνται οἱ νέοι εἰς τὰ γυμνάσια
 (τὰς ἀθλητ. ἀσκήσεις).—**αὐλῶν** (ἀρσ.) **τε καὶ κώμων** (ἀρσ.) εἰς τὴν
 μουσικὴν καὶ εἰς τὰ τραγοῦδια.

Στ. 6-8. ὁ πόρπαξ ἢ λαβὴ τῆς ἀσπίδος.—αἰθὸς καμένος, μαῦρος : ἱστοὶ αἰθῶν ἀραχνῶν, γενικὴ πληθ.—πέλονται γίνονται, ὑφαίνονται.— τὸ ἔγχος τὸ δόρυ.—ἀμφράκης (ἀμφήκης) ἀμφίστομος.— δάμνημι καταβάλλω, καταστρέφω.— εὐρῶς μούχλα, σκωρία.

Στ. 9-13. χαλκεῖν (γεν. πληθ.) χαλκῶν (σαλπίγγων).—σουλᾶται ἀφαιρεῖται, διακόπτεται (ὑπὸ τοῦ ἤχου τῶν σαλπίγγων).—μελίφρων γλυκὺς (ἐκ τοῦ μέλι καὶ φρῆν).—ἄῤος (ἄως=ἤως) πρωϊνός.—θάλπω ζωογονῶ.—τὸ κέαρ (κῆρ), γεν. κῆρος, καρδία.—ἐρατός ποθητός.—βρίθοντ(ι) δωρ. = βρίθουσι.—παιδιοὶ ὕμνοι νεανικὰ τραγούδια.—φλέγονται ἀνάπτουν, ἀντηχοῦν ἐνθουσιωδῶς.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι ὁ μόνος διασωθεὶς παιάν τοῦ Βακχυλίδου. Ὁ παιάν ἦτο: 1) ᾄσμα εἰς τὸν Ἄρην πρὸ τῆς μάχης (ἐμβαστήριον). 2) ᾄσμα εὐχαριστήριον πρὸς τοὺς θεοὺς μετὰ τὴν νίκην (ἐπινίκιον). 3) ᾄσμα εἰς Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν εὐχαριστήριον διὰ τὴν ἐκ κακοῦ τινος λύτρωσιν. 4) ἐπιτραπέζιος προσευχὴ κατὰ τὸ συμπόσιον.

Κατὰ τὸν παιᾶνα τοῦτον ὁ γλύπτης Κηφισόδοτος (ἀκμάσας τὸ α' ἡμισυ τοῦ δ' π.Χ. αἰῶνος) κατεσκευάσε τὴν θεὰν Εἰρήνην φέρουσαν εἰς τὰς χεῖρας τὸν Πλοῦτον. Ὁραῖον ἀντίγραφον εὐρίσκεται εἰς Μόναχον.

80 (2). Μία ἡ ὁδὸς τῆς εὐτυχίας (ἀπόσπασμα).

α) εἷς ὁρος (εὐτυχίας ἐστίν) ὑπὸ ἓνα μόνον ὄρον ἐξασφαλίζεται ἡ εὐτυχία.—ἀπενθῆς ἀπαθῆς, ἤρεμος.—διατελῶ βίον διάγω τὸν βίον, ζῶ.—ἀμφιπολῶ σκέπτομαι.—τὸ δὲ παρ' κτλ., ἡ σειρά: ἰάπτεται δὲ ἐδὸν κέαρ παρ' ἄμαρ τε καὶ νύκτα χάριν μελλόντων (συμβῆναι).—ἰάπτομαι βλάπτω, πληγῶνα.—τὸ κέαρ (κῆρ) καρδία.—παρ' ἄμαρ τε καὶ νύκτα ἡμέραν καὶ νύκτα.—ἄκαρπον ἔχει πόνον ματαίως μοχθεῖ.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι προσόδιον, ἦτοι ᾄσμα ἀδόκιμον συνοδείᾳ αὐλῶν ὑπὸ χοροῦ προσερχομένου εἰς ναὸν ἢ βωμὸν κατὰ τὰς ἐορτάς.

Στ. 2. θυμὸν ἀπενθῆ· ἡ ἀπάθεια ὡς προϋπόθεσις τῆς εὐτυχίας ἀπετέλεσε βραδύτερον τὴν βᾶσιν τῆς θεωρίας τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων, οἱ ὁποῖοι ἔλεγον «μένε καὶ κράτει» πρβλ. Ἀρχιλόγου «Θάρρος εἰς τὰς δοκιμασίας» (σελ. 42).

α) Στ. 1 - 15. (στροφὴ α΄) : τᾶν ἱερᾶν Ἀθωνᾶν τῶν ἱερῶν Ἀθωνῶν.—**ἄβρόβιος** ἀβροδίαιτος, ἐπιχαρίτως ζῶν.—**Ἴωνες** : οὕτω καλοῦνται οἱ Ἀθηναῖοι ὡς οἱ κυριώτεροι ἀντιπρόσωποι τῆς Ἴωνικῆς φυλῆς.—**τί** διατί.—**νέον** νεωστί, πρὸ ὀλίγου.—**ἔκλαγε**, ἀόρ. β΄ τοῦ **κλάζω** = ἡχῶ ἰσχυρῶς, ὀξέως, (κλαγγὴ τῶν ὄπλων).—**χαλκοκώδων** χαλκόστομος, χαλκῆ.—**αἰοιδά**, ἐδῶ = σάλπισμα.—**δυσμενῆς** ἐναντίας, ἐχθρός.—**ἀμφιβάλλω** περικυκλῶ· ἡ σειρὰ τῶν λέξε· : ἀμφιβάλλει ὄρια ἀμετέρας χθονός.—**κακομάχανος** δόλιος, κακοῦργος.—**ἀέκατι** (ἐπιρ.) ποιμένων παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ποιμένων.—**σεύοντ(ι)** (=σεύουσιν) ἀπάγουσι.—**μήλα** αἰγοπρόβατα (ἀγέλας... μῆλων).—**ἀμύσσω** (ἀμυχή) σπαράσσω, σχίζω.—**φθέγγευ** (=φθέγγου) ὑμῖλει, λέγε.—**εἶ** τινι βροτῶν περισσώτερον παντὸς ἄλλου θνητοῦ.—**ἔμμεναι** καὶ τιν = εἶναι καὶ σοὶ ὅτι ἔχεις καὶ σύ.

Στ. 16 - 30. (στροφὴ β΄) : **νέον**, βλ. στ. 3.—**ἀμείβω** ποσὶν ἀλλάσσω τόπον, διαβαίνω.—**δολιχὸς** μακρός.—**κέλευθος** (ἡ) ὁδός.—**δολιχᾶν Ἴσθμῖαν** κέλευθον τὴν μακρὰν (διὰ) τοῦ Ἴσθμοῦ ὁδόν.—**κάρυξ** κήρυξ.—**ἄφατος** ἀνέφραστος, καταπληκτικὸς (μέση λέξις· ἐδῶ ἐπὶ καλοῦ)· **ἄφατα** ἔργα καταπληκτικὰ κατορθώματα.—**κραταιοῦ φωτός** ἐννοεῖ τὸν Θησέα.—**ὑπέρβιος** βίαιος, σκληρός.—**ἔπεφνεν**, ἀόρ. β΄ τοῦ ἀχρήστου ρ. **φένω** = φονεύω.—**φέρτατος** καὶ **φέριστος** (συγκριτ. **φέρτερος**) = ὑπεροχώτατος· (**φέρτατος ἰσχύι** = ἰσχυρότατος).—**Κρονίδα τέκος** τέκνον τοῦ Κρονίδου (τέκνον τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου· ἐδῶ Κρονίδης νοεῖται ὁ Ποσειδῶν).—**σεισίχθων** : ἐπίθ. τοῦ Ποσειδῶνος ὡς σείοντος τὴν γῆν.—**σῦς**, **συὸς** ἀγριόχοιρος.—**νάπη** κοιλὰς σύνδενδρος (λόγγος).—**ἀτάσθαλος** ἀκατάστατος || μοχθηρός, κακοῦργος.—**ἔσχεν** κατέλαβε.—**πολυπήμων** ὁ προκαλὼν πολλοὺς πόνοους, ὀλέθριος.—**ἔξέβαλε** ἀπέριψε, ἐπέταξε.—**ἀρείων** γενναϊότερος.—**ὄπα τελεῖται** ποῦ θὰ καταλήξουν.

Στ. 31 - 45 (στροφὴ γ΄) : **πολεμήμιος** πολεμικός.—**πολλὰν** πολλήν.—**ὄπαων** ὄπαδος, ἀκόλουθος.—**ἔμπορος** ὄδοιπόρος, ταξιδιδίτης.—**οἶ(α)** ὡς, ὡσάν.—**ἀλάτας** ἀλήτης, πλάνης.—**ἄλλοδαμία** ξένη χώρα.—**ᾧδε** οὕτω (ὡς περιεγρᾶφη ὑπὸ τοῦ κήρυκος).—**θρασύς** τολμηρός.—**ἔσχεν** ἐδάμασε, κατενίκησε.—**ἦ** ἀληθῶς.—**ὄρμᾱ** παρορμᾶ, παρακινεῖ.—

μῆσεται, μέλλων τοῦ μῆδομαι = σκέπτομαι, σχεδιάζω νὰ ἐκτελέσω.—
ὄφρα ἵνα (ἐδῶ μὲ ὀριστικὴν).— αἰὲν ἔρδοντα (ἐνν. ὑποκειμ. τινά,
ἀντικειμ. κακόν).— μὴ ἔντυχεῖν (= ἐντυχεῖν) κακῶ νὰ μὴ συναν-
τήσῃ κακόν.

Στ. 46-60. (στροφή δ')· φῶτε, αἰτ. δυῖκ. συναπτομένη μὲ αἰτ.
πληθ. (μόνους).— ὀμαρτέω τινί (καὶ ἄμαρτέω) συνοδεύω τινά.— οἷ
= αὐτῶ (ἀντικ. τοῦ ὀμαρτεῖν).— φαίδιμος λαμπρός, ἐδῶ = ἰσχυρός.
— ἔλεφαντόκωπος ὁ ἔχων ἐλεφαντίνην λαβήν.— ξεστός ἄκων λείον,
στίλπνόν ἀκόντιον.— χεῖρ, ποιητ. δοτ. πληθ. χέρεσσ(ι) = χερσί.—
κηῦτυκτον = καὶ εὔτυκτον (ἐκ θ. τοῦ ρ. τεύχω = κατασκευάζω) κα-
λῶς κατεργασμένην.— κυνέα περικεφαλαία.— κρατὸς πέρι (ἀναστρ.)
περὶ τὴν κεφαλὴν· (ὄνομα ἄχρηστον «κράς»), εὔχρηστος ὁ τύπος τὸ κά-
ρη ἢ κεφαλὴ (βλ. καὶ σελ. 126 στ. τελ.).— πυρσοχαίτης πυρρόθριξ,
ξανθός.— ἀμφί, εἰς τὸ στέρνοις.— χλαμύς (ἦ) βραχὺς μανδύας, ἐνδυ-
μα τῶν ἐφήβων ἰπέων.— οὔλιος μάλλινος.— Θεσσαλὰν Θεσσαλι-
κὴν.— ὀμμάτων ἄπο (ἀναστρ.) ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἀπὸ τοῦ βλέμ-
ματος.— στίλβειν ὅτι σπινθηροβολεῖ.— Λαμνία (Λημνία) φλόξ
φλόξ τῆς Λήμνου, ὅπου ἐπιστεύετο, ὅτι εἶχε τὸ ἐργαστήριόν του ὁ
Ἡφαίστος.— φοίνισσα ἐρυθροπῆ.— πρῶθηβος ὁ ἐν ἀρχῇ τῆς ἐφηβι-
κῆς ἡλικίας, νεαρός.— ἀρήιος πολεμικός.— ἄθυρμα = παιγνίδιον, τέρ-
ψις.— μέμναμαι ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου, ἐνδιαφέρομαι, φροντίζω.— χαλ-
κεόκτυπος χαλκόβροντος.— δίζημαι ζητῶ νὰ εὔρω.— φιλάγλαος ὁ
ἀγαπῶν τὴν λαμπρότητα, φιλόκαλος.

β) Ὁ διθύραμβος εἶναι ἐν ἐκ τῶν εἰδῶν τῆς λυρικῆς ποιήσεως, συν-
δεόμενον μετὰ τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου. Κατὰ τὰς Διονυσιακὰς δηλ.
ἐορτὰς πολλοὶ ἐορτασταί, μετημφισσμένοι εἰς σατύρους, τραγούπιδας
ὀπαδοὺς τοῦ Διονύσου, ὄρχοῦντο περὶ τὸν βωμὸν αὐτοῦ ἐξυμνοῦντες
καὶ μιμούμενοι ἐν ἐκστάσει καὶ τολμηρᾷ ποιήσει τὰ παθήματα ἢ τὰς
φαιδρὰς περιπετείας τοῦ Θεοῦ.

Τὰ ἄσματα ταῦτα, συνοδευόμενα καὶ ὑπὸ αὐλοῦ, κατ' ἀρχὰς ἦσαν
ἄτακτα κατὰ τὸ μέλος, τὴν ποίησιν καὶ τὸν ρυθμὸν, διμορφώθησαν δὲ
τεχνικῶς τὸ πρῶτον ὑπὸ Ἀρίωνος τοῦ Μηθουναίου (περὶ τὸ 625 π.Χ.).
Ἐκτοτε ὁ ἀριθμὸς τῶν χορευτῶν ὀρίσθη εἰς 50, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς
ἀποσπώμενος ἀνέβαινεν ἐπὶ τραπέζης ἢ ἄλλου βάλθρου διὰ νὰ εἶναι ὀρατὸς

(κορυφαῖος τοῦ χοροῦ, ἐξάρχων τὸν διθύραμβον) καὶ ὑποδύμενος τὸν Διόνυσον διελέγετο πρὸς τὸν χορὸν περὶ τῶν περιπετειῶν του.

Βραδύτερον ὁ διθύραμβος ἀπέβαλε τὸν ἀποκλειστικὸν χαρακτῆρα τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου, αἱ δὲ ὑποθέσεις ἐλαμβάνοντο καὶ ἐξ ἄλλων μύθων ἀναφερομένων εἰς ἥρωας.

Εἰς τὸν διθύραμβον τοῦτ' ὄν περιγράφεται ἡ πορεία τοῦ Θησέως πρὸς τὰς Ἀθήνας. Κορυφαῖος προφανῶς εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων καὶ πατὴρ τοῦ Θησέως Αἰγέως, χορὸς δὲ πολῖται Ἀθηναῖοι.

Στ. 15. Πανδίων· υἱὸς τοῦ Κέκροπος καὶ πατὴρ τοῦ Αἰγέως, βασιλεύσας ἐν Ἀθήναις περὶ τὸ 1300 π.Χ. — **Κρέουσα**· θυγάτηρ τοῦ Ἐρεχθέως, βασιλέως τῶν Ἀθηναίων.

Στ. 20. Σίνις (Σίνιδος)· ὁ ληστὴς Πιτυοκάμπτης· οὗτος συνέκρινε τὰ κορυφαῖα δύο πεύκων καὶ προσέδενεν εἰς ἑκατέραν τὰ σκέλη τῶν διαβᾶτων, ἔπειτα δὲ ἀφήνων αὐτὰς ἐλευθέρας τοὺς διεμέλιζε.

Στ. 21. Λυταῖος· ἐπώνυμον τοῦ Ποσειδῶνος, ὡς λύσαντος (διαρρήξαντος) τὰ Τέμπη, ἵνα χύνωνται εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ὕδατα, τὰ ὁποῖα κατέκλυζον τὴν Θεσσαλίαν.

Στ. 24. Κρεμμύων (καὶ **Κρομμύων**)· ὄχυρά θέσις ἐντεῦθεν τοῦ Ἴσθμου ἐν Μεγαρίδι (περὶ τοὺς σημ. Ἀγ. Θεοδώρους).

Στ. 25. Σκείρων (καὶ **Σκίρων**)· περιβόητος κακοῦργος, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν παρὰ τὰ Μέγαρα ἀπόκηρμον τοποθεσίαν «Σκιρωνίδες πέτραι», τὴν σημερινὴν «Κακὴν Σκάλαν», ἠνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ κύψουν διὰ νὰ πλύνουν τοὺς πόδας του καὶ διὰ λακτίσματος τοὺς κατεκρήμιζεν ἐκ τῆς βραχῶδους ἐκείνης ἀκτῆς εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐφρονεῖθη ὑπὸ τοῦ Θησέως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Στ. 26. Κερκυόνος παλαίστρα· μετὰ τὸ ἀνωτέρω κατόρθωμα ὁ Θησεὺς ἐφόνευσε τὸν φοβερὸν ληστήν Κερκυόνα, ὁ ὁποῖος παρὰ τὴν Ἐλευσίνα ἠνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ παλαίσουν πρὸς αὐτὸν καὶ τοὺς ἠττωμένους ἐφόνευεν.

Στ. 29. Προκόπτας· ἄλλος διαβόητος κακοῦργος. Οὗτος διαιτώμενος παρὰ τὸν Ἀττικὸν Κηφισὸν καὶ κρατῶν σφῦραν ἠνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ ἐξαπλώνωνται ἐπὶ σιδηρᾶς κλίνης καί, ἂν μὲν οἱ πόδες ἐξεῖχον, ἀπέκοπτε τὸ ἐξέχον μέρος αὐτῶν, ἐὰν δὲ ἦσαν βραχύτεροι, ἐτάνυε καὶ ἐξήθρωνεν αὐτούς. Ἦτο γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Προκρούστης.

82 (4). 'Επίνικος 'Αργείω, Κείω παιδί, πύκτη, "Ισθμια.

α) Στ. 1 - 5. **ἄϊξον**, προστ. τοῦ **ἄϊσσω** (ἄττω, διάττω) ὀρμῶ, πετῶ (πρβλ. διάττων ἀστήρ). — **σεμνοδότειρα** ἡ φέρουσα σπουδαίας εἰδήσεις. — **Κέως = Κέως**. — **χαριτώνυμος** εὐχάριστος, εὐφρόσυτος. — **μάχας (-ης) θαρασύχειρος** εἰς ἀγώνισμα, τὸ ὅποῖον ἀπαιτεῖ στιβαρὰς χειράς (πυγμάς), πυγμαχίαν. — **ἄρατο τοῦ αἵρομαι** κερδίζω, κατάγω.

Στ. 6 - 10. **ἀνέμνασεν (ἀνέμνησεν)** ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν μας. — **καλῶν** (οὐδ. γεν. πλ.) ὠραίας ἀναμνήσεις (ἐνδόξων νικῶν). — **ῥσα**, γὰρ συναφθῆ μετὰ τὸ **ἐπεδείξαμεν**. — **αὐχὴν** λαίμηρος (στενὸν γῆς). — **ζάθεος** ἱερώτατος. — **Εὐξάντις** ἡ Κέως. — **ἐβδομήκοντα σὺν στεφάνοις** δι' ἐβδομήκοντα νικῶν.

Στ. 11 - 14. **Μοῦσα αὐθιγενής**, Μοῦσα ἐγχώριος, (δηλ. ἐγὼ ὁ συμπολίτης τοῦ νικητοῦ καλῶ τὴν γλ. καν. αὐλῶν)· διότι ὁ Βακχυλίδης ἦτο Κεῖος. — **γλυκεῖαν καναχὰν αὐλῶν**, τὸν γλυκὺν ἦχον τῶν αὐλῶν. — **γεραίρω** τιμῶ, ἐξυμνῶ. — **ἐπινικίσις**, ἐνν. ἄσμασι. — **Πανθεΐδας (-δης)** πατὴρ τοῦ νικητοῦ.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων *ἐπινίκων*. Οἱ ἐπινικοί (ὕμνοι) ἦσαν λυρικά ἄσματα ὑμνοῦντα τοὺς νικητὰς τῶν Πανελληνίων ἀγώνων, ἠδοντο δὲ τῇ συνοδείᾳ λύρας (ἢ αὐλοῦ) ὑπὸ χαροῦ ἐκ νέων ἑορταζόντων τὴν νίκην.

Στ. 1. **Φήμα**· π ρ ο σ ω π ο π ο ἰ ἡ σ ι ε ς τῆς φήμης, ἡ ὁποία παρουσιάζεται ὡς «σεμνοδότειρα» θεά· (ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχε καὶ βωμὸς αὐτῆς).

Στ. 2. **Κέον ἱεράν**, διότι ἐτέλει ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν.

Στ. 8. **Εὐξαντίδα**· ἡ Κέως λέγεται Εὐξάντις, διότι ἐπώνυμος τῆς νήσου ἦτο ὁ Εὐξάντιος, υἱὸς τοῦ Κρητὸς Μίνω καὶ τῆς Κείας ὠμφορῆς Δεξιθέας.

— Πόθεν ἐλήφθησαν αἱ ὀνομασίαι τῶν τριῶν τμημάτων (στροφῶν); Πῶς ἐχορευόντο; Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Βακχυλίδου;

Π Ι Ν Δ Α Ρ Ο Σ

Ὁ Πίνδαρος (522 - 442 π.Χ.) ἔφερε τὴν χορικὴν ποίησιν εἰς ἄφραστον ὕψος. Ἐγεννήθη εἰς Κυνὸς Κεφαλᾶς τῆς Βοιωτίας, ὀλίγον ἔξω τῶν Θηβῶν, καὶ ἐπωνομάσθη Θηβαῖος. Κατήγετο ἐκ τοῦ ἐπιφανεστάτου γένους τῶν Αἰγιδῶν. Ἐσπούδασεν εἰς τὰς Ἀθήνας καί, νεώτατος ἀκόμη,

ἔγινε γνωστός ὡς χορικός ποιητής. Ἐπανελθὼν εἰς τὰς Θήβας παρέμεινεν ἐπὶ τι διάστημα ἀδρανῆς, διότι αἱ Θῆβαι εἶχον ταχθῆ ὑπὲρ τῶν Μήδων, ἣ δὲ πανελλήνιος δόξα ἐστεφάνωνε τότε τὸν Σιμωνίδην, τὸν ὑμνητὴν τῶν ἐλληνικῶν ἀγώνων. Ἄλλ' ἡ ἐλληνικὴ του ψυχὴ γρήγορα τὸν ὤθησε νὰ λάβῃ τὴν πρέπουσαν θέσιν καὶ συγκεκινημένος ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴν νίκην κατὰ τῶν Περσῶν ἐξύμνησε τὴν δόξαν τῶν Ἀθηναίων καὶ τὰς θυσίας τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος. Αἱ Ἀθηναῖοι τότε ἐτίμησαν ἐξαιρετικῶς τὸν ποιητὴν, ἣ δὲ φήμη του διεδόθη πανταχοῦ. Φιλοξενεῖται ἤδη ὑπὸ πολλῶν ἡγεμονικῶν αὐλῶν καὶ πλείστον ἐπιφανῶν οἰκῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἰδιαιτέρως ἐδοξάσθη ὁ Πίνδαρος ὡς ἄριστος μουσικὸς καὶ ὑμνητὴς τῶν ἀθλητικῶν ἀγώνων, οἱ δὲ σφζόμενοι 45 ἐπῆμικοὶ πρὸς τιμὴν νικητῶν ἐξ ὅλων τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος μαρτυροῦν τὴν πανελλήνιον φήμην του. Ἐτιμήθη ἐπίσης καὶ ὡς θρησκευτικὸς ποιητής, αἱ δὲ διάφοροι πόλεις τῆς Ἑλλάδος εἰς αὐτὸν ἀνέθετον τὴν σύνθεσιν ὕμνων καὶ παιᾶνων πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν. Ἀλλὰ καὶ ποικίλα ἄλλα εἶδη ποιημάτων συνέθεσε. Ὅλα τὰ ποιητικὰ του δημιουργήματα συνεκεντρώθησαν ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων θαυμαστῶν του εἰς 17 βιβλία. Ἐκ τούτων ἐσώθησαν μόνον τέσσαρα, τὰ περιέχοντα τοὺς ἐπῆμικους. Ἀπὸ τὰ ἄλλα μόνον ἀποσπάσματα ἔχομεν τῶν διαφόρων ποιητικῶν εἰδῶν, ἱκανὰ ὅμως νὰ ἐπισφραγίσουν τὴν δόξαν του.

83 (1). Προσόδιον (εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος).

α) Στ. 1-6. θεόδματος (θεὸς-δέμω = κτίζω) θεόκτιστος (ἡ νῆσος Δῆλος).— λιπαροπλόκαμος ἡ ἔχουσα λαμπροὺς πλοκάμους (ὠραιοπλέξουδη).— ἡμεροέστατον ποθητότατον (ἐκ τούτου ἡ δοτ. παιδισσι).— ἔρνος βλαστάρι.— ἀκίνητος ἄσειστος, στερεός.— τέρας θαῦμα.— ἄν = ἦν.— κικλήσκουσιν (αἰολ. θαμιστ. τύπος) = καλοῦσιν.— τηλέφαντος (τῆλε-φαίνομαι) ὁ μακρόθεν φαινόμενος.— κυανέα χθὼν θάλασσα.

Στ. 7-14. τὸ πάροιθε πρότερον.— ἦν φορητὰ ἐφέρετο, ἔπλεεν (ἀνὰ τὴν θάλασσαν).— ῥιπαῖσιν, ποιητ. αἴτιον (ῥιπῆ = ὁρμή).— ἄ Κοιογενῆς ἡ κόρη τοῦ Κοίου (ἡ Λητώ).— αἱ ὠδίνες οἱ πόνοι (τοῦ τοκετοῦ).— ἀγχίτοκος ἐτοιμόγεννος.— θυῖω (θύω) μαίνομαι, ὑποφέρω (= ὅταν ὑποφέρουσα ἀπὸ τοὺς πόνους τοῦ ἐπιχειμένου τοκετοῦ...).

ἐπέβα νιν ἐπάτησεν ἐπ' αὐτῆς (τῆς Δήλου).—**δὴ τότε τότε πλέον.**—**ὀρθαί...** κίονες κατακόρυφοι κίονες.—**ἄwürουσαν** ἐξεπεμάχθησαν (τοῦ ἀποροῦν ἀναπηδῶ).—**πρέμνον** ρίζα, πυθμὴν τῆς θαλάσσης (: πρέμνων χθονίων ἀπὸ τὰ ἐγκατα τῆς θαλάσσης).—**ἀν δὲ σχέθον** (= ἀνέσχεθον δὲ) καὶ ἐκράτησαν ἐπάνω τους.—**πέτραν** τὴν βραχίωδὴ νῆσον.—**ἀδαμαντοπέδιλοι** (κίονες) ἔχοντες ἀδαμαντίνην (στερεάν) βάσιν.—**τεκοῖσ'** = τεκοῦσα.—**ἐπόψατο** (ποιητ. ἀόρ. τοῦ ἐφορῶ) ἠτύχησε νὰ ἴδῃ.—**ἡ γέγνα** τὰ τέκνα.

β) Τὸ παρὸν προσόδιον συνέθεσεν ὁ Πίνδαρος κατὰ παραγγελίαν τῶν Κείων, ἄδεται δὲ ὑπὸ χοροῦ Κείων προσερχομένων εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. (Περὶ προσοδίου βλ. εἰς σχόλια ποιήματος 80 (2), σελ. 135).

Στ. 2. ἔρνος (βλαστός) λέγεται ἡ Δήλος ὡς «βλαστήσασα» ἐκ τῆς θαλάσσης.—**παίδεσσι Λατοῦς**, βλ. Θεόγνιδος «Εἰς Ἀπόλλωνα» (σελ. 98).

Στ. 7. ἦν τὸ πάροιθε φορητά· ἐπιστεύετα, ὅτι ἡ Δήλος ἦτο πλωτή, ἀλλὰ κατέστη ἀκίνητος, ἀφ' οὗτου ἡ Λητὼ ἐγέννησεν ἐκεῖ τὰ δίδυμα τέκνα τῆς· διὰ τοῦτο καὶ ἐν στ. 3 ὀνομάζει αὐτὴν ἀκίνητον τέρας (ἀκλόνητον θαῦμα).

Στ. 9. Κοιογενής· ἡ Λητὼ ἦτο θυγάτηρ τοῦ Τιτᾶνος Κοίου καὶ τῆς Τιτανίδος Φοίβης.

—**Προσέξατε τὰς μεταφοράς, τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα, τὰ ποιητικὰ σύνθετα** (διὰ τὰ τελευταῖα βλ. «Σαλαμίνα», εἰς σημειώσεις, σελ. 89 στ. 6).

84 (2). Διθύραμβος πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου.

α) **Στ. 1-5.** ἴδετε, ἐπιβλέψατε (λέγει πρὸς τοὺς θεοὺς ὁ Πίνδαρος παρερχόμενος ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ χοροῦ).—**ἐν** = εἰς πρὸς.—**ἐπὶ τε πέμπετε καὶ πέμπετε ἐπ' αὐτόν.**—**κλυτὰν χάριν** τὴν θεῖαν χάριν σας.—**πολύβατος** παλυπάτητος, πολυσύχναστος.—**οἱ τε** = οἱ.—**ὄμφαλὸς** κέντρον τῆς πόλεως.—**θυοίεις** εὐώδης, μωσχοβολισμένος (ἀπὸ τὰ θυμιάματα).—**οἰχνέω** συχνάζω, ἐπισκέπτομαι συχνὰ (τοῦ αὐτοῦ θέμ. μετὰ τὸ οἰχομαι).—**πανδαίδαλος** κατὰτεχνος, κατεσκευασμένος μετὰ τέχνην· ἐκ θεμ. τοῦ ρ. **δαιδάλλω** (= διακοσμῶ, ἐπεξερ-

γάζομαι τεχνικῶς), ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου Δαιδάλου, συμβολίζοντος τὴν ἐπιτηδεύτητα εἰς τὴν κατασκευὴν τεχνικῶν ἔργων.

Στ. 6 - 12. ἰδέτοσ πλεγμένοσ ἀπὸ ἴα («μενεξοδοπλεγμένοσ» κατὰ Βουτιερίδην).— **λάχετε** δεχθῆτε.— **ἐαρίδρεπτοσ** ὁ κατὰ τὸ ἔαρ δρεπόμενοσ («ἀνοιξιῆτικοσ» Βουτ.).— **λοιβὰ** σποιδή, προσφορά (πρὸσ τοὺσ θεοὺσ).— **Διόθεν** κατ' ἐντολήν τοῦ Διὸσ, κατ' εὐδοκίαν τοῦ Διὸσ.— **ἀγλαῖα** λαμπρότησ: **σὺν ἀγλαῖᾳ...ἀοιδᾶν** = μετὰ τὴν λαμπρότητα τῶν ᾠδῶν (μετὰ τὰ χαρούμενα τραγοῦδια μου).— **πορευθέντ(α)** ὑποκ. **μέ.**— **δεύτερον** διὰ δευτέραν φοράν.— **κισσοδέτασ** (ὁ Διόνυσοσ) κισσοστεφανωμένοσ· (ἡ σειρά: ἴδετέ με πορευθέντα δεύτερον σὺν ἀγλαῖᾳ ἀοιδᾶν ἐπὶ κισσοδέταν θεόν).— **Βρόμιοσ**, Ἐριβόασ· μετὰ ἐπίθετα ταῦτα προσηγόρευον τὸν Διόνυσον ὡσ θεὸν τῆσ εὐθυμίας, ἡ ὁποία συνήθωσ ἐκδηλοῦται θορυβῶδῶσ: **βρόμιοσ** = θορυβῶδησ ἐκ τοῦ **βρόμοσ** = κρότοσ, πάταγοσ.— **ἐριβόασ** = ὁ ἰσχυρῶσ βοῶν, ἐκ τοῦ **ἐριβοῶ**.— **μελπόμεν** (κυρίωσ τελικ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ **πορευθέντα**) = διὰ νὰ ψάλω.— **γόνοσ υἱόσ**.— **ὑπάτων πατέρων**, τοῦ Διὸσ.— **γυναικῶν Καδμειᾶν** (= Θηβαίδων), τῆσ Σεμέλησ· (πληθυντικοὶ μεγαλοπρεπείασ).

Στ. 13 - 18. ἐναργῆσ ὀλοφάνεροσ.— **σάματα** σημεῖα, προμηνύματα.— **τέλεα** αἱ τελεταί, αἱ (ἐαριναὶ Διονυσιακαὶ) ἑορταί.— **οὐ λανθάνει**, ἐν. ἡμᾶσ, τοὺσ ἀνθρώπουσ, τοὺσ ἑορτάζοντασ· ἡ σειρά: **ἐναργέα σάματα τελέων οὐ λανθάνει ἡμᾶσ** = τὰ ὀλοφάνερα προμηνύματα τῶν ἐαρινῶν ἑορτῶν τοῦ Διονύσου δὲν μᾶσ ξεφεύγουν (διότι βλέπομεν τὴν ἐαρινὴν ὕψιν τῆσ φύσεωσ).— **φοινικοέανοσ** κοκκινόπεπλοσ (ἐκ τοῦ **φοῖνιξ** = κόκκινοσ καὶ **εἰάνοσ** = πέπλοσ), ἐπιθ. τῶν Ἑρῶν.— **οἰχθέντοσ** = ἀνοιχθέντοσ.— **ἐπάγησιν** ἐπιφέρωσιν (αὐται, αἱ Ἑρῶναι)· ἡ σειρά: **ὁπότε οἰχθέντοσ θαλάμου φοινικοεάνων Ἑρῶν ἐπάγησιν εὐδομον ἔαρ**.— **νεκτάεροσ** θεῖοσ, εὐάδησ (ἐκ τοῦ **νέκταρ** = τὸ ποτὸν τῶν θεῶν).— **βάλλεται** ρίπτονται, ἐκσφενδονίζονται.— **ἄμβροτοσ** ἀθάνατοσ· ἐπ' **ἄμβρόταν χθόνα** ἐπὶ τῆσ ἀθανάτου (τῆσ ἀγγραστοῦ) γῆσ.— **ἐρατόσ** ποθητόσ, εὐχάριτοσ.— **φόβη** φύλλωμα, ἀνθοδέσμαι.— **κόμαισι** μείγνυται περιπλέκονται μετὰ τὴν κόμην, στεφανώουον τὴν κεφαλὴν.— **ἀχεῖτε** (= ἠχεῖτε) ὕμνεῖτε.— **ὄμφαι** μελέων μελωδικαὶ φωναί, ἄσματα τοῦ χοροῦ· (κυρίωσ **ὄμφη** = φωνὴ τοῦ μαντείου).— **σὺν αὐλοῖσ** μετὰ συνοδείαν αὐλῶν.— **Σεμέλαν**, τὴν μητέρα τοῦ

Διονύσου.—**ἐλικάμπυξ** ἡ φέρουσα στρογγύλον διάδημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

β) Ὁ παρὼν διθύραμβος συνετέθη ὑπὸ τοῦ Πίνδαρου ἕως ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν «*Μεγάλων Διονυσίων*», δισώθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διονυσίου Ἀλικαρνασσεως, ὁ ὁποῖος περιέλαβε τοῦτον εἰς τὸ ἔργον του «*Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων*». — (Περὶ τοῦ Διθύραμβου βλέπε εἰς σελ. 137).

Στ. 1. ἴδεν' ἐν χορόν, Ὀλύμπιοι· ὁ Πίνδαρος ἀρχίζει τὸ ἄσμα του ἐπικαλοῦμενος τὴν χάριν τῶν Ὀλυμπίων, ἐνῶ μετὰ τοῦ χοροῦ παρέρχεται ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν.

Στ. 3. ὄμφαλός τοῦ ἄστεως ἦτο ἡ ἀγορὰ (τὸ κέντρον τῆς πόλεως), ὅπου καὶ ὁ βωμὸς τῶν 12 θεῶν, ὁ ἰδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου. Ὀνομάζει αὐτὸν **πολύβατον**, διότι ἐκεῖ συνήρχοντο τὰ πλήθη τῶν Ἀθηναίων.

Στ. 5. πανδαίδαλος (κατάτεχνος), διότι ἡ ἀγορὰ ἦτο κεκοσμημένη μὲ διάφορα ἔργα τέχνης, ἀγάλματα κτλ. Διὰ τοῦτο καὶ **εὐκλεῆς** (συγκεντρώνουσα καὶ ἐπιδεικνύουσα τὴν δόξαν τοῦ ἄστεως).— **κισσοδέταν θεόν**· ὁ Διόνυσος παρίστατο κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν ἀρχαίων κισσοστεφάνωτος· ὁ κισσὸς καὶ ἡ ἄμπελος ἦσαν ἱερὰ φυτὰ τοῦ Διονύσου.

Στ. 11. γόνον κτλ. Ὁ Διόνυσος ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης. Ὁ Ζεὺς ὀνομάζεται ὑπάτος πατήρ (κατὰ τὸν Ὅμηρον εἶναι «ὁ ὑπάτος κρείόντων» καὶ «πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε»). Ἡ Σεμέλη ἦτο κόρη τοῦ Κάδμου καὶ τῆς Ἀρμονίας.

Στ. 14. Αἶ Ὠραι (π ρ ο σ ω π ο π ο ι ο ὕ σ α ι τὰς ἐναλλαγὰς τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους) κατὰ τὴν μυθολ. παράδοσιν ἦσαν κεκλεισμέναι ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ θαλάμου των· αἱ θύραι τούτου ἤνοιγον κατὰ τὴν ἐναρξιν ἐκάστης ἐποχῆς, αἱ δὲ Ὠραι ἐξήρχοντο συνοδεύουσαι τὴν νέαν ἐποχὴν τοῦ ἔτους καὶ ἐγκαθιστῶσαι αὐτὴν ἐπὶ τῆς φύσεως. Κατὰ τὴν ἄνοιξιν αἱ Ὠραι εἶναι κοκκινόπεπλοι συμβολίζουσαι τὸ ἐρυθρὸν χροῶμα τῆς γῆς, καλυπτομένης ἀπὸ κοκκινόχρωμα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄνθη.

Τὸ ποίημα εἶναι κατάμεστον ἀπὸ μεταφορᾶς, περιφρασσεῖς, ἀντονομασίας, κοσμητικὰ ἐπίθετα, ποιητικὰ σύνθετα καὶ εἰκόνας.

—Νὰ εἰδῆθοῦν, ν' ἀναλθοῦν καὶ ν' ἀξιολογηθοῦν. Προσέξτε τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ὕφους καὶ τὸν τρόπον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐκφράζεται ἡ ἐνθουσιαστικὴ διάθεσις τοῦ ποιητοῦ.

85 (3). Διθύραμβος πρὸς τιμὴν τῶν Ἀθηναίων.

(Ἀπόσπασμα)

α) **ται αἰ** (ἄρθρ.).—**λιπαρὸς** περιλάμπρος.—**ιοστέφανος** στεφανωμένος με ἰα.—**αἰοιδίμος** πολυὺνμητος (ἐκ τοῦ αἰοιδῆ).—**δαιμόνιος** θεός, θεσπέσιος (**δαίμων** = θεός, θεῖον πνεῦμα).—**ἔθι** ἔθου.—**ἐβάλοντο** ἐθεμελίωσαν, ἐστερέωσαν.—**φαινός** φωτεινός, ἀκτινοβόλος.—**κρηπίς** βάσις, θεμέλιον.

β) Μολονότι ἡ πατρίς τοῦ ποιητοῦ «ἐμήδισεν», ὁ Πίνδαρος δὲν ἔμεινεν ἀσυγκίνητος ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν Περσῶν. Ὑμνεῖ λοιπὸν ἐν διθύραμβῳ τὴν συμβολὴν τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν νίκην τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκφράζει τὴν ἀγάπην του πρὸς τὰς Ἀθήνας.

Στ. 2. Ἑλλάδος ἔρεισμα, διατί ;

Στ. 3. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον λείπει μέγα τμήμα, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Πίνδ. ἐξήγει ἴσως διατὶ ὀνομάζει τὰς Ἀθήνας «Ἑλλάδος ἔρεισμα».

84 (4). Παιὰν ἐπὶ τῇ ἐκλείψει τοῦ ἡλίου.

α) **Στ. 1 - 6.** **πολύσκοπος** ὁ πολλὰ ἐξετάζων, ὁ ἐπιβλέπων τὰ πάντα.—**μήσσαι**, μελ. τοῦ **μήδομαι** σχεδιάζω, μηχανεύομαι.—**μάτερ ὀμμάτων** τροφὴ τῆς ὀράσεως, πηγὴ τοῦ φωτός (« σὺ τῶν ματιῶν ἡ μάνα » κατὰ Σ. Μενάρδον).—**ἐν ἀμέρᾳ** κατὰ τὴν ἡμέραν, ἐνθ' εἶναι ἡμέρα.—**κλέπτομαι** ἐξαφανίζομαι, σβήνω.—**ἔθηκας** ἔκαμες.—**ἀμάχανος** ἀνίσχυρος.—**ἰσχὺς** ἡ σωματικὴ δύναμις.—**σοφίας ὁδός** (π ε ρ ῖ φ ρ α σ ι ε) σοφία, νοῦς.—**ἐπίσκοτος** σκοτεινός.—**ἐπίσκοτον ἀστραπὸν** σκοτεινὸν μονοπάτι (πρὸς τὸ ὁποῖον δηλ. ἐτράπη ὁ ἥλιος ἐκφυγὼν ἀπὸ τὸν κανονικὸν φωτεινὸν δρόμον του).—**ἔσσυμένα** μτχ. πρκμ. τοῦ **σεύομαι** κινεῖσθαι ταχέως, ἐκτρέπομαι.—**ἐλαύνω** (μβτ.) φέρω.—**νεώτερον** εἰς παρομοίαν ἐκφράσεις σημαίνει : κακόν.—**πάρος** προηγουμένως ἢ πάρος, β' ὄρ. συγκρ. πρὸς τὸ νεώτερον (: προμηνήεις κανένα κακόν, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπῆρχε προηγουμένως ;).

Στ. 7 - 10. **Πρὸς Διὸς** δι' ὄνομα τοῦ θεοῦ.—**ἵπποσῶα** (θηλ. τοῦ) **ἵπποσῶας** ἡ δίδουσα δρόμον εἰς τοὺς ἵππους (ἐκ τοῦ ἵππος καὶ σεύω = κινῶ).—**θεὸς ὁ ταχύπους** **θεός**, θηλ. αἰτ. πληθ. εἰς τὸ ἵππους ἐκ τοῦ **ἵπποσῶα** (: ἡ κινεῖσα ταχύποδας ἵππους).—**ἀπήμων** ἄλυπος (**ἀ-πῆμα**).—**ἄλβος** εὐτυχία (εἰς **ἄλβον**, δηλοῖ ἀποτέλεσμα : ὥστε νὰ ἐπέλθῃ εὐτυχία, πρὸς εὐτυχιάν).—**τράπιοι** (δηλοῖ εὐχὴν) εἶθε νὰ τραπῆς, νὰ ἀκολουθήσῃς πλέον τὴν κανονικὴν τροχιάν σου (ὥστε νὰ φέρῃς εἰς τὰς Θῆ-

βας κάποιαν καλήν εὐτυχίαν).—πάγκοιον κοινὸν εἰς ἔλους τοὺς ἀνθρώπους, παγκόσμιον.—τέρας θαῦμα.

Στ. 11 - 21. ἦρ(α) ἄραγε.—ἀτασθαλία ἀμαρτία.—κοτεσσαμένα, τοῦ κοτέω ὀργίζομαι, μνησικακῶ.—πάμπαν καθ' ὀλοκληρίαν.—ἐξαιρέω ἐξαφανίζω.—αἰὼν ἡ ζωὴ, ὁ κόσμος.—ἀγνὸν ἀμόλυτον.—σᾶμα προμήνυμα.—καρποῦ φθίσις σιτοδεία, λιμός.—νιφετὸς χιονοθύελλα, ὁ χιονιάς.—σθένος νιφετοῦ σφοδρότης χιονοθύελλης.—ὕπερφατος ἀνώτερος περιγραφῆς, πρωτοφανής.—οὐλόμενος κατηραμένος.—κενέωσις κένωσις, ἄδειασμα· πόντου κενέωσις κατακλυσμὸς τῆς θαλάσσης.—ἄρ(α) ἴσως.—ἀμ. πέδον ἀνά τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς.—παγετὸς χθονὸς ψῦξις τῆς γῆς.—νότιος ὑγρὸς, βροχερός.—ζάκοτος λίαν ὀργισμένος, λυσσώδης (ἐκ τοῦ ἐπιταπ. ζα καὶ κοτέω).—(θέρος) ρέον ἔχον βροχάς.—κατακλύσαισα (δωρ.) ἀφοῦ πνίξεως μὲ κατακλυσμὸν.—θήσεις θά κάμης, θά δημιουργήσης—οὐδὲν ὄ,τι οὐδόλως δι' ἔ,τι (: οὐδόλως θρηγῶ δι' ἔ,τι θά πάθω μαζὶ μὲ ἔλους).

β) Ὁ παρὼν παιᾶν (βλ. σελ. 135 περὶ παιᾶνος) ἐψάλη πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ τῇ σχεδὸν ὀλικῇ ἐκλείψει τοῦ ἡλίου, ἡ ὁποία συνέβη τὴν 30 Ἀπριλίου 463 π.Χ., ὥραν 2 μ.μ. Ἡ ἐκλείψις τοῦ ἡλίου ἐθεωρεῖτο κακὸς οἰωνὸς προκαλῶν πανικόν. Ὁ Πίνδαρος ἐκφράζει τοὺς φόβους τοῦ μὲ τοὺς στίχους του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν μουσικὴν καὶ μὲ τὰ κινήματα τοῦ χοροῦ, ὁ ὁποῖος στρέφεται πρὸς τὸν ἥλιον καὶ ψάλλει.

Στ. 1. Ἀκτίς ἀελίου (κατὰ συνεκδοχὴν) ἀντί: ἀκτινοβόλε ἡλιε. (Ὁ Σοφοκλῆς εἰς τὴν «Ἀντιγόνη» στ. 100 ἔχει τὴν ἰδίαν φράσιν. Καὶ ὁ Χορτάτζης εἰς τὴν «Ἐρωφίλην» λέγει «Ἀκτίνα τ' οὐρανοῦ χαριτωμένη»).

Στ. 7. ἵπποσῶα θαός, ἐφρατᾶζοντο, ὅτι ὁ ἥλιος ἐπέβαινε τεθρίπτου ἄρματος. (Βλ. καὶ εἰς σελ. 131, στ. 3, εἰς λέξιν δέπας).

Στ. 19 - 20. ἡ γαῖαν κατακλύσαισα κτλ. ὕπως ἐγένιν ἐπὶ Δευκαλίωνα, ὅτε διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐξηφανίσθη τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ ἐδημιουργήθη νέον διὰ λίθων, τοὺς ὁποίους ἔρριπτον ὀπισθὲν των οἱ διασωθέντες Δευκαλίων καὶ Πύρρα.

—Τὶ ἐκφράζουν αἱ συνεχεῖς ἐρωτήσεις τῶν στίχων 1-5 καὶ 11-20; Ποῖον νόημα ἐγκλείει ὁ τελευταῖος στίχος; Ποῖα τὰ αἰσθητικὰ στοιχεῖα τοῦ ποιήματος;

Ἐπίδικος (βλ. σελ. 139) διὰ τοῦ ὁποίου ὑμνεῖται ὁ νέος (ὁ παῖς) Ἄσωπιχος, υἱὸς τοῦ Κλεοδάμου ἐξ Ὀρχομενοῦ τῆς Βοιωτίας, νικήσας ἀγῶνα σταδίου (σταδιεύς, σταδιοδρόμος). Στάδιον ἦτο ἀπλοῦς δρόμος ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας μέχρι τοῦ τέρατος τοῦ στίβου, 192 μ.

α) **Στ. 1 - 10. Καφισίων**, τοῦ Κηφισοῦ τῆς Βοιωτίας.—**λαχοῖσαι** (λαχοῦσαι), μὲ γεν. : διὰ κλήρου λαβοῦσαι.—**ταί τε καὶ αἱ ὀποῖαι**.—**ναίω** κατοικῶ.—**καλλίπωλος** ἢ τρέφουσα ὠραίους ἵππους, εὐίππος.—**ἔδρα** χώρα.—**λιπαρὸς** περίλαμπρος (ἐδῶ : πλούσιος) ἢ γεν. εἰς τὸ Ὀρχομενοῦ (= Ὀρχομενοῦ).—**αἰοιδίμος** πολυῦμητος.—**παλαίγονος** παλαιός, ἀρχαῖος.—**Μινυᾶν** γεν. πλ. (Μινύαι οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τοῦ Ὀρχομενοῦ).—**ἐπίσκοποι** προστάτιδες.—**κλυτ' (ε)** εἰσακούσατε.—**ἄνεται**, γ' ἐν. παθ. τοῦ ἄνω (καὶ ἄνωμι καὶ ἄνυτω) φέρω εἰς πέρας, κατορθώνω (: **πάντα ἄνεται** ἔλα κατορθώνονται).—**βροτοῖς**, ποιητ. αἴτιον.—**εἰ σοφὸς** κτλ., ἐπεξήγησις εἰς τὸ **τερπνὰ καὶ γλυκέα** (δηλ. ἐὰν κανεὶς θὰ γίνῃ σοφὸς κτλ.).—**ἀγλαός**, ἐδῶ : ἔνδοξος (τὸ νόημα : μὲ τὴν βοήθειάν σας λαμβάνουν οἱ ἄνθρωποι ἔλα τὰ τερπνὰ καὶ γλυκέα χαρίσματα, ὅπως εἶναι ἡ σοφία, τὸ κάλλος, ἡ δόξα).

Στ. 11 - 17. σεμνᾶν, γεν. πληθ.—**ἄτερ** (μὲ γεν.) ἄνευ.—**κοιρανέοντι**, γ' πληθ. τοῦ **κοιρανέω** κυβερνῶ, διακοσμῶ (ἐκ τοῦ **κοίρανος** = ἄρχων).—**δαῖς** (γεν. **δαιτὸς**) γεῦμα συμπόσιον.—**ταμίας** οἰκονόμος, ὁ διευθύνων καὶ ἐπιμελούμενος τινός (ταμίαι, κτηρμ. : αἱ Χάριτες φροντίζουν δι' ἔλα).—**θέμεναι** (μτχ. ἐπιθ.) αἱ ὀποῖαι ἔθεσαν, ἔστησαν.—**θρόνους** (ἀντικ. τοῦ **θέμεναι**) τοὺς θρόνους των.—**αἰέναιος** αἰώνιος.—**σέβοντι** (= **σέβουσι**) σέβονται.—**τιμὰ** ἐξουσία.

Στ. 19 - 35. πότνια σεβαστή.—**φιλησίμολπος** ἢ ἀγαπῶσα τὴν χορψιδίαν.—**ἐπακοέω** ἐπακούω, εἰσακούω (**ἐπακοοῖτε**, εὐχετική).—**ἐρασίμολπος**, συνώνυμον τοῦ **φιλησίμολπος**.—**Ἰδοῖσα** (ἰδοῦσα), χάριν τοῦ μέτρου ἀναφέρεται πρὸς τὴν τελευταίαν, ἀντὶ **ἰδοῦσαι** : ἐπὶ τῇ θεᾷ ... —**κῶμος** ἐπινίκιος πομπή.—**ἐπ' εὐμενεῖ τύχᾳ** διὰ τὸ εὐτυχὲς γεγονός.—**κοῦφα βιβῶντα** βαίνοντα μὲ ἑλαφρὰ βήματα (**βιβᾶω** καὶ **βίβημι** = βαίνω).—(ἐν) **Λυδῶ** τρόπῳ μὲ λυδικὴν ἀρμονίαν.—**ἐν μελέταις τ'** καὶ μὲ ἐπιμελελημένους στίχους.—**αἰδῶν**

ὕμνων, ἵνα ὑμνήσω.— ἔμολον ἤλθον (ἀ' πρόσ. διότι ὁμιλεῖ διὰ τοῦ χοροῦ)· τὸ ἔμολον ἀόρ. β' τοῦ βλώσκω ἔρχομαι, πηγαίνω.— οὐνεκα ἐπειδή.— Ὀλυμπιονίκος, κτηγμ. (εἶναι Ὀλυμπιονίκης).— ἅ Μινύεια (πόλις), δηλ. ὁ Ὀρχομενός.— σεῦ ἕκατι ἐξ αἰτίας σου (μὲ τὴν βοήθειαν ὕμων τῶν Χαρίτων).— μελαντειχῆς ὁ ἔχων μαύρους τοίχους, ὁ σκοτεινός.— Γαχοῖ (Ἄχοι, Ἥχοι), κλητ. : σὺ ὦ Ἥχώ.— πατρί, εἰς τὸν πατέρα τοῦ νικητοῦ Ἀσωπίχου (δηλ. εἰς τὸν Κλεόδαμον).— κλυτὸς ἔνδοξος, περίφημος.— φέροισα (φέρουσα) ἵνα φέρῃς.— ὄφρα... εἵπης, ἐπεξήγησις εἰς τὸ ἀγγελίαν.— υἰόν, προληπτ. ἀντί : ὅτι Φοι υἱός... — νέαν χαίταν τὴν νεανικὴν του κόμην.— παρ' εὐδόξοις κόλποις Πίσσης, εἰς τὴν ἔνδοξον κοιλάδα τῆς Πίσσης (ὑπὸ τὸ Κρόνιον ὄρος, ὅπου ἐτελέσθησαν οἱ ἀγῶνες).— πτεροῖσι κυδίμων ἀέθλων (οὐδ.) μὲ τὰ πτερὰ τῶν ἐνδόξων ἐπάθλων, δηλ. μὲ τὰς ταινίας τὰς κρεμαμμένας ἐκατέρωθεν τῶν ἐνδόξων ἐξ ἐλακίας στεφάνων· κύδιμος ἔνδοξος.

β) Ὁ ὕμνος ἀπευθύνεται πρὸς τὰς τρεῖς Χάριτας, Ἀγλαΐαν, Ἐδφοσύνην καὶ Θαλίαν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν τέκνα τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρυνομῆς. Αἱ Χάριτες ἦσαν ἡλιακαὶ θεότητες, ἐξωραϊζουσαι τὴν φύσιν, φαιδρύνουσαι τὰ ἔμφυχα ὄντα καὶ ἐπιδαψιδεύουσαι πλοῦσια δῶρα εἰς τὸν ἀνθρωπον (σοφίαν, κάλλος, δόξαν κ.τ.λ.).

Στ. 1. Καρισίων ὑδάτων λαχοῖσαι· εἰς τὸν παλαιὸν Ὀρχομενόν, πλησίον τοῦ Βοιωτικοῦ Κηρισοῦ, ὑπῆρχεν ἀρχαιότατον ἱερὸν τῶν Χαρίτων, αἱ ὁποῖαι ἐκεῖ ἐτιμῶντο ἰδιαζόντως.

Στ. 2. καλλίπυλος· διότι ἡ Βοιωτία ἐφημιζετο διὰ τοὺς ἵππους, τοὺς ὁποίους ἔτρεφε.

Στ. 5. Εἰς Ὀρχομενὸν κατόικουν παλαιότερον οἱ Μινύαι· οὗτοι κατήλθον ἐκ Θεσσαλίας ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Μινύαν καὶ ἱδρυσαν τὸ κράτος τῶν Μινυῶν μὲ πρωτεύουσαν τὸν Ὀρχομενόν, προώδευσαν δὲ καὶ ἐπλούτησαν διὰ τοῦ ἐμπορίου.

Στ. 25. Λυδῶ τρόπω· ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ μουσικὴ εἶχεν ἐξ ἀρμονίας : δ ω ρ ι κ ῆ ν , φ ρ υ γ ι κ ῆ ν , λ υ δ ι κ ῆ ν , α ἰ ο λ ι κ ῆ ν , ἰ ω ν ι κ ῆ ν καὶ μ ι ξ ο λ υ δ ι κ ῆ ν· ἐκ τούτων ἡ λ υ δ ι κ ῆ ν το ἀπαλωτέρα καὶ γλυκυτέρα τῶν ἄλλων, διὰ τοῦτο δὲ ἤρμοζε περισσότερον εἰς ὕμνον τῶν Χαρίτων.

Στ. 30. Ἥχώ· οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες π ρ ο σ ω π ο π ο ι ῆ σ α ν τ ε ς

καὶ τὴν ἠχώ ἔπλασαν περὶ αὐτῆς πολλοὺς μύθους. Κατὰ τὸν ἐπικρατέστερον ἢ Ἡχώ ἦτο ὠραισιώτατη Νύμφη γαλουχηθεῖσα καὶ ἀνατραφεῖσα ὑπὸ τῶν ἄλλων νυμφῶν, ἐκπαιδευθεῖσα δὲ ὑπὸ τῶν Μουσῶν εἰς τὴν τέχνην τοῦ ἄσματος, τοῦ αὐλοῦ καὶ τῆς σύριγγος. Ἐπειδὴ ὅμως περιεφρονήθη ὑπὸ τοῦ Ναρκίσσου, καταφεύγει εἰς τὰ βόθρη τῶν μονήρων ἄντρων, διὰ τὸ ἀποκρύψῃ τὴν ἐντροπὴν τῆς, ἐκεῖ δὲ ἡ λύπη καὶ ἡ ὄργη τὴν κατάβαλλον: τὸ σῶμά τῆς τήκεται, τὸ αἷμά τῆς ἐξατμίζεται μόνον ἡ φωνὴ καὶ τὰ ὅσῃα τῆς ἀπομένουν. Καὶ ἡ μὲν φωνὴ διετηρήθη: τὰ ὅσῃα τῆς ὅμως ἔλαβον μορφὴν βράχου. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν τὴν βλέπουν πλέον ἐπὶ τῶν ὄρεων, ἀλλ' ἀπὸ τὰ βαθέα σπήλαια, ἔνθα κρύπτεται, ἀπαντᾷ ἀκόμη πρὸς τοὺς καλοῦντας αὐτὴν (Ovid. Metam. III, 342).

Ἡ Ἡχώ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ διαβιβάσῃ — ὅπως καὶ ἡ Φήμη — μακρὰς ἀγγελίας: ὁ ἀντίλαλος τῆς ἐπινικίου ἑορτῆς δύναται, κατὰ τὸν ποιητὴν, νὰ φθάσῃ καὶ μέχρι τοῦ Ἄδου, διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὸν πατέρα τοῦ νικητοῦ τὸ ἄγγελμα τῆς νίκης τοῦ υἱοῦ του.

— Ποῖος ὁ χαρακτὴρ τῆς ποιήσεως τοῦ Πινδάρου; Ὁμοιώτητες καὶ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν διδαχθέντων εἰδῶν τῆς χορικῆς ποιήσεως: (προσόδιον, διθύραμβος, παιάν, ἐπίνικος).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ὁ γραπτὸς λόγος εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα	5
2. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς λυρικῆς ποιήσεως	6
3. Εἶδη τῆς λυρικῆς ποιήσεως	7
4. Α'. Ἑλεγειακὴ ποίησις	7
5. Β'. Ἰαμβικὴ ποίησις	8
6. Γ'. Μελικὴ ποίησις	9
7. Δ'. Χορικὴ ποίησις	9
8. Διαλεκτικαὶ διαφοραὶ	10

Α'. ΕΛΕΓΓΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

1. Η ΕΛΕΓΓΙΑ

	Σελ.		Σελ.
	Κεμ. Σημ.		Κεμ. Σημ.
ΚΑΛΛΙΝΟΣ		11 (3). Ὑποθῆκαι εἰς ἑαυτὸν ..	24 92
1. Πολεμικὸν σάλπισμα	15 77	ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ	
ΤΥΡΤΑΙΟΣ		12. Συμπόσιον	25 94
2 (1). Ὑποθήκη	16 80	ΘΕΟΓΝΙΣ	
3 (2). Ὑποθήκη	17 82	13 (1). Εἰς Ἀπόλλωνα	27 98
4 (3). Ἐμβατήριον	19 84	Ὑποθῆκαι εἰς Κύρον :	
ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ		14 (2). Οὐδὲν φίλτερον πάτρης ..	27 98
5 (1). Ἡ ἀπολεσθεῖσα ἀσπίς ..	19 85	15 (3). Ἦν δὲ κακοῖσι συμμί-	
6 (2). Δὲν ὠφελοῦν οἱ θῆρνοι ..	20 85	σγῆς	28 99
ΜΙΜΝΕΡΜΟΣ		16 (4). Ὁ διπρόσωπος φίλος ..	28 99
7 (1). Ἡ νεότης	20 86	17 (5). Εὐλικρίνεια	28 100
8 (2). Τὸ γῆρας	21 87	18 (6). Σπάνιος ὁ πιστὸς φίλος ..	29 100
ΣΩΛΩΝ		19 (7). Ἡ πενία	29 101
9 (1). Σαλαμίς	22 88	20 (8). Ἡ ἐλπίς	29 101
10 (2). Ὑποθῆκαι εἰς Ἀθηναίους ..	22 90	ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)	
		21. Ὑποθῆκαι εἰς νέον	30 102

2. ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

	Σελ.		Σελ.	
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ	Κεim. Σημ.		Κεim. Σημ.	
22 (1). Εἰς τοὺς Μαραθωνομά- χους Ἀθηναίους	32 103		34 (4). Εἰς ἀπολέσαντα χρυσοῦν καὶ εὐρόντα βρόχον.	35 106
23 (2). Εἰς Θερμοπύλας	32 103		ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ	
24 (3). Ἐπιτύμβιον εἰς τοὺς πε- σόντας ἐν Θερμοπύλαις	32 104		35. Εἰς Εὐριπίδην	35 107
25 (4). Εἰς τοὺς πεσόντας μετὰ Λεωνίδου	33 104		ΑΝΑΚΡΕΩΝ	
26 (5). Εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Σαλαμῖνι Κορινθίους.	33 104		36. Ἡ μυκωμένη βοῦς	36 107
27 (6). Εἰς πεσόντας ἥρωας.	33 105		ΦΙΛΙΠΠΟΣ	
28 (7). Εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Μη- δικῶν πεσόντας ἥρωας	33 105		37. Εἰς Φειδίαν ποιήσαντα τὸν 'Ολύμπιον Δία	36 107
29 (8). Σκωπτικὸν εἰς Τιμοκρέ- ωτα Ρόδιον	34 105		ΠΑΛΛΑΔΑΣ	
30 (9). Εὐτράπελον ἀφιέρωμα	34 105		38. Συμβουλή πρὸς ὑπομονήν	36 108
ΠΛΑΤΩΝ			ΛΔΕΣΠΟΤΑ	
31 (1). Εἰς τοὺς μακρὰν τῆς πα- τρίδος ἀπαχθέντας Ἐρε- τριεῖς	34 106		39. Εἰς νεαρὰν παρθένον	37 108
32 (2). Εἰς φίλον τοῦ οὐρανο- φίδην μετὰ θάνατον.	35 106		40. Εἰς τὴν μακρόβιον καὶ πολύ- τεκνον Καλλικράτειαν.	37 108
33 (3). Εἰς Σαπφῶ	35 106		41. Εἰς ἄγαλμα Νιόβης ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθὲν	37 108
			42. Εἰς ἄγαλμα Σατύρου ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθὲν	38 109
			43. Ἐπὶ ἀνδριάντος τοῦ Δημο- σθένους	39 109

B'. ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

	Σελ.		Σελ.	
ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ	Κεim. Σημ.		Κεim. Σημ.	
α'. τρίμετρα				
44 (1). Περιγραφή τῆς Θάσου	41 110		47 (4). Ἐκ Θεῶν τὰ πάντα.	42 111
45 (2). Ἀδιαφορία διὰ τὰ ἐγκό- σμη	41 110		48 (5). Θάρρος εἰς τὰς δοκιμα- σίας	42 112
			49 (6). Τὰ πάντα πιθανὰ	42 112
β'. τετράμετρα			ΣΟΛΩΝ	
46 (3). Ἡ Μεγαλυνχία.	44 111		α'. τρίμετρα	
			50 (1). Ὁ σκοπὸς τῆς νομοθε-	

	Σελ.
	Κεim. Σημ.
σίας του	43 113
β'. τετράμετρα	
51 (2). 'Αφιλοκέρδεια	44 114

	Σελ.
	Κεim. Σημ.
ΣΗΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΑΜΟΡΓΙΝΟΣ)	
52 (1). Ματαιότης τῶν ἀνθρω- πίνων	45 115
53 (2). Χαρακτῆρες γυναικῶν	46 116

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΗΣΙΣ

	Σημ.
	Κεim. Σημ.
ΑΛΚΑΙΟΣ	
54 (1). 'Η αἴθουσα τῶν ὄπλων	51 118
55 (2). 'Η πόλις ἐν τρικυμιά..	51 119
56 (3). Χαιρεκακία	52 120
57 (4). Καταπολέμησις τοῦ χει- μῶνος	52 120
58 (5). Συμποσιακὸν ἄσμα ...	52 120
ΣΑΠΦΩ	
59 (1). 'Ωδὴ εἰς τὴν 'Αφροδί- την	52 121
60 (2). 'Η ξενιτεμένη φίλη ...	54 122
61 (3). Εἰς γυναῖκα ἄμουσον.	54 123

	Σελ.
	Κεim. Σημ.
62 (4). Εἰς ὠραίαν κόρην ἀκό- μη ἀνύπανδρον	55 124
63 (5). α 'Υπεροχῆ..	55 124
64 (6). Ρέμβη	55 124
65 (7). Γαμβρός	56 125
66 (8). 'Ο Θυρωρός	56 125
ΑΝΑΚΡΕΩΝ	
67 (1). Παραγγελία διὰ τὸ συμπόσιον	56 126
68 (2). Στεναγμοὶ γήρατος...	57 126
69 (3). Γεροντικά παράπονα..	57 127

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

	Σελ.
	Κεim. Σημ.
ΤΕΡΨΙΑΝΔΡΟΣ	
70. 'Αποσπάσματα	61 128
ΑΛΚΜΑΝ	
71 (1). Νυκτερινὴ ἠρεμία ...	61 129
72 (2). Τὸ γῆρας	61 129
ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΣ	
73. Νυκτερινὴ ἐπιστροφή τοῦ ἡλίου	62 130
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)	
74 (1). 'Εγκώμιον εἰς τοὺς πέ- σόντας ἐν Θερμοπύ- λαις	63 131
75 (2). 'Ασταθὴ τὰ ἀνθρώπινα	63 132
76 (3). 'Η ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου	64 132
77 (4). 'Η 'Αρετὴ	64 133

	Σελ.
	Κεim. Σημ.
78 (5). 'Επίκρισις ἐπιτομβίου ἐπιγράμματος	64 133
ΒΑΚΧΥΛΙΔΗΣ	
79 (1). Παιὼν εἰς τὴν εἰρήνην	65 134
80 (2). Μία ἡ ὁδὸς τῆς εὐτυ- χίας	65 135
81 (3). Διθύραμβος (εἰς τὸν Θησέα)	66 136
82 (4). 'Επίνικος 'Αργεῖφ, Κεί- φ παιδί, Πύκτη, 'Ισθμία	68 139
ΠΙΝΔΑΡΟΣ	
83 (1). Προσῶδιον (εἰς τὸν ναὸν τοῦ 'Απόλλωνος)	69 140

	Σελ.		Σελ.
	Κειμ. Σημ.		Κειμ. Σημ.
84 (2).	Διθύραμβος (πρὸς τιμήν τοῦ Διονύσου) . . . 70 141		ψει τοῦ ἡλίου) 71 144
85 (3).	Διθύραμβος (πρὸς τιμήν τῶν Ἀθηνῶν) . . . 71 144	87 (5).	Ἐπίδικος εἰς Ὀλυμπιονίκην. — Ἀσσιπύχῳ, Ὀρχομενίῳ παιδί, σταδισί 72 146
86 (4).	Παιάν (ἐπὶ τῇ ἐκλείσει		

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν « Ἐκλογῶν » τοῦ κ. ΜΑΤΙΑΔΟΥ ΤΣΕΛΙΟΥ ἐλήφθησαν :

1) Τὰ ὑπ' ἀριθ. 4, 5, 6, 27, 35, 36, 44, 45, 46, 50, 51, 56, 58, 63, 64, 65, 66, 69, 72, 78, 81 ποιήματα.

2) Αἱ ἀντίστοιχοι ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις τῶν ἀνωτέρω ποιημάτων.

Ἡ λοιπὴ ὕλη τοῦ παρόντος βιβλίου ἐλήφθη ἐκ τῶν « Ἐκλογῶν » τοῦ κ.

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΚΡΗΤΙΚΟΥ.

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Ε', 1963 (III) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 25.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1437/14-2-63

Ἐκτύπωσις - Βιβλιοδεσία : ΙΩ. ΚΑΜΗΑΝΑ Ο.Ε. - Φιλαδελφείας 4 - ΑΘΗΝΑΙ

0020556689

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

